

ПОЛИТИКИ

ЗАБАВНИК

Б. 4. 1985 • ИЗЛАЗИ ПЕТКОМ • ГОДИНА XLVI • 40 ДИН • БРОЈ 1736

ТРКА
КАО
РАТ

Montau

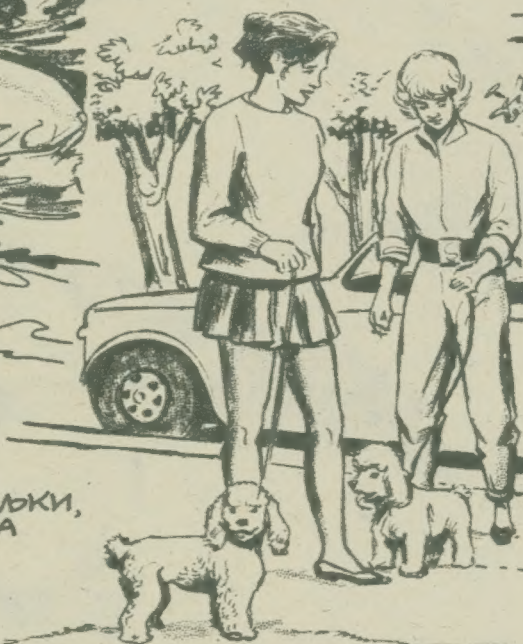

ХОЛАНДСКА ПОШТАНСКА СЛУЖБА

ЈЕ 1919. ГОДИНЕ ЗА ПАКОВАЊЕ ПОШИЛКИ, КОЈЕ СУ ПУТОВАЛЕ БРОДОМ, КОРИСТИЛА БОВЕ СА ХЕРМЕТИЧКИМ ЗАТВАРАЧЕМ. У СЛУЧАЈУ ДА БРОД ПОТОНЕ, ПИСМА И ОСТАЛЕ ВРЕДНОСТИ ОСТАЈАЛЕ БИ НА ПОВРШИНИ МОРА.

Обојени ђси

НЕКИ ВЛАСНИЦИ ПАСА ИЗ МИЛАНА УВЕЛИ СУ НОВУ МОДУ - БОЈЕЊЕ КРЗНА СВОЈИХ ЛУБИ-МАЦА, ТАКО ДА СЕ БОЈА ДЛАКЕ ЖИВОТИЊЕ СЛАЖЕ СА БОЈОМ ОДЕЖЕ ИЛИ АУТО-МОБИЛА ВЛАСНИКА.

ДИВОВСКА ГЛАВА

ЈЕ ВАЈАРСКО ДЕЛО ПРИРОДЕ, А НАЛАЗИ СЕ У ПРЕСКИП ДЕ ФОРБОНУ У КАНАДСКОЈ ПОКРАЈИНИ КВЕБЕК.

Огромни цевастии црви

ЖИВЕ У ШИХОМ ОКЕАНУ НА ДУБИНИ ОД 2500 МЕТАРА. ОНИ МОГУ ДА БУДУ ДУГАЦИ ОКО 2,5 МЕТАРА, НЕМАЈУ УСНИ И ЦРЕВА, А ЈЕДИНА КРАЈА СУ ИЛИ НЕКЕ ВЕОМА ОШРОВНЕ ХЕМИКАЛИЈЕ.

ЈЕСТЕ ЛИ ВЕЋ ЧУЛИ ДА

у једној пећини у Пиринејима, у северној Каталонији, пронађена је гробница из неолитског доба. Иако су до сада пронађени остаци многих неолитских насеља ипак смо још далеко од потпуне слике о човеку тог доба. Зато је вест о ископавању ове гробнице из 4. миленијума пре н.е. од изузетног значаја. Установљено је да се у пећини налазе скелети петнаест људи као и бројне керамичке посуде које стручњаци тек треба да испитају.

у Кини постоји фарма мачака. Само у прошлој години продато је 2400 ових животиња за кампању истребљивања мишева и пацова који наносе велике штете летини.

Стив Гутијерес из Новог Мексика поставио је нови светски рекорд у туширању. Он је у кади непрекидно провео 23 дана. Пре него што се упустио у ово тронедељно купање коју је добро заштитио биљним уљем.

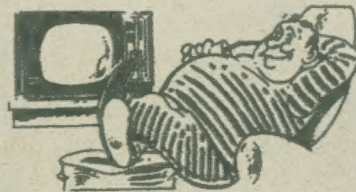
у старом грбу града Сенте налазе се и две кечиге. Оне ту нису случајно. У средњем веку, наиме, у Сенти је повремено било и више од пет стотина рибара на Тиси, тада пребогатој рибом.

од наших градова на највећој надморској висини лежи Крушево на 1250 метара, затим Калиновик на 1080, Језерско на 906, Дувно на 903, Невесиње на 889 итд.

петогодишњи Кинез по имену Лиу Ксаобинг приљен је на Технолошки факултет источне кинеске провинције Јиангсу. На том факултету, наиме, постоји посебна катедра за „суперинтелигентну“ децу. Али, малишан је већ положио све испите и одлазиће на предавања са својим пунолетним колегама.

ретких птица пеликана, такозваних несита, у нашој земљи, највише има на Скадарском језеру.

према Америчким законима затвореници који теже више од 250 килограма имају посебне услове живота у ћелији. Они имају право на веће купање, клима уређај, телевизор, бољу исхрану и још неке друге погодности.

Француз Жан Анжело, болничар у једној психијатријској клиници, победио је недавно на такмичењу у подражавању гласова свиња. Он је, наиме, надмашио петнаест такмичара опонашајући како прасица дозива прасиће.

ДВОБОЈ

ПРВИ
СВЕТСКИ
РАТ

НАД

КАЈМАКЧАЛАНОМ

**ТЕК КАД ЈЕ ОСТАО САМ НА
НЕБУ, КРСТИЋУ ЈЕ БИЛО
ЈАСНО ДА ЈЕ, КАО КАКВИМ
ЧУДОМ, ИЗБЕГАО СИГУРНУ
СМРТ**

За време припрема за коначни пробој Солунског фронта 24. јуна 1918. ваздухопловни ђак-наредник Орестије Крстић добио је задатак:

– Донећете снимке непријатељских осматрачница са Сокола!

Младић се у Вертекопу са осматрачем попео у већ застарели, спори двокрилац „фарман“ и без ловачке заштите полетео на непријатељске положаје.

Крстић и његов извиђач су брзо и без тешкоћа извршили ратни задатак. Кад је савезничка артиљерија по њиховим упутствима почела прецизним погоцима да обасипа непријатељске положаје на Могленској равници, „фарман“ је полетео над камени зуб Сокола и извиђач је снимио немачке осматрачнице.

Орестије Крстић је у широком кругу још једном прелетео Соко и кренуо натраг према бази у Вертекопу.

Изненадни напад

Одједном је ђак-наредник изнад линије фронта спазио како немачки авион са велике висине, изнад домашаја артиљерије, усмерава непријатељску артиљеријску ватру.

– Спреми се! – викнуо је окрећући се осматрачу.

– Напаћу га!

Повукао је командну палицу ка себи и „фарман“ поче да се пење у сусрет непријатељу.

Савезнички артиљерци са земље су схватили шта намерава и прекинули топовску ватру. Хиљаде очију су одоздо, не трепћући, посматрале шта се збива над Солунским фронтом.

Немачки пилот, сигуран да му не прети никаква опасност, приметио је српски авион само секунду-две пре него што је Крстић притиснуо обарач на митраљезу. Изненађен дрским нападом, није имао времена да се увери како иза тешког „фармана“ нема брзе ловачке заштите. Вероватно није могао ни замислити да има „лудака“ који би у трапавом двокрилцу, без ловачке помоћи, имао смелости да се упус-

ти у борбу против брзе машине над непријатељским положајем. Немац је потражио спас у бекству: угасио је мотор и обрушио се према земљи. Падао је тако више од две хиљаде метара, па онда упалио мотор и у ниском лету нестао из линије фронта.

Срамота је побећи!

Тек што је „фарман“ описао полукруг у намери да се врати у базу, из белог облака искрснуше два брза немачка ловца и загоше Крстићу иза леђа. Намера Немаца је била јасна: приморати противника да бежи у њихову позадину где ће га натерати да се спусти и преда заједно с авионом, или да митраљеским рафалом буде запаљен у ваздуху!

Орестије Крстић је у први мах помислио да се послужи лукавством које је малочас употребио немачки извиђач: да се изненада сјури у дубину и покуша да побегне у бришућем лету. Часак касније предомислио се. Одузео је на тренутак гас, окренуо се извиђачу и викнуо колико га је грло носило:

– Две нас војске гледају! Срамота је побећи! Нападам!

Гурнуо је полугу за гас до краја. „Фарман“ је застењао од напора, уз шкрипутаво подрхтавање крила извио се у оштром заокрету и налетео на ближег супарника. Штектање митраљеза натерало је Немца на опрезност. Измакао се удесно што је могао брже.

Две војске су са земље без даха посматрале неравноправну борбу на живот и смрт над фронтом. Тешки двокрилац се необично вешто постављао тако да увек буде тачно између два непријатеља. Немци нису могли да га туку митраљезима, јер је постојала опасност да се међусобно оборе. За то време Крстићев извиђач нештедице је пратио реденике свог митраљеза.

После неколико минута бесомучног витлања по ваздуху Немци су схватили да морају да промене тактику. Један се мало удаљи остављајући другог да заврши с дрским али далеко слабијим непријатељем.

Две машине су кружиле једна око друге избацујући снопове зрна. Ђак-наредник је знао да неће моћи дуго да се одупире. Немци су све чешће добовали по његовим крилима. Није хтео да се преда. Одлучио је да што скупље прода свој и извиђачев живот.

Крстић је скренуо улево као да покушава да побегне, а онда је из-

ненада, у оштром виражу који је претио да му поломи крила, окренуо машину право на ловца који је насрнуо за њим. Грчевито је стегао команде и јурнуо право у „нос“ непријатељу да у судару обори и себе и њега.

У тим врло дугим делићима секунде одлучивали су нерви. Немачки пилот није издржао. У последњем трену оборио је своју брзу машину и потонуо према земљи. Крстић га је испратио једним дугим тријумфалним рафалом. Бегунац је на стотинак метара од земље исправио машину и у ниском хоризонталном лету изгубио се у правцу Прилепа.

Победнички рафал

Тог часа на ђака-наредника је насрнуо други противник. Погоци из његовог митраљеза почеше да цепају широка „фарманова“ крила.

Крстић гурну палицу напред, притисну леву педалу и нагло одузе гас. „Фарман“ се као рањена птица преврну на нос, суну у лаганом „сврдлу“ надоле. Немац, убеђен да је или убио пилота или бар добро оштетио мотор „фармана“, полете за њим, трудећи се да заузме најповољнији положај за гађање.

Ђак-наредник је предосетио шта Немац смера. У истом часу кад је заклокота митраљез са ловца, „фарман“ је у оштром трзају скренуо с линије пада, мотор му је забрундао у максималном напору. Крстић исправи апарат и повуче га навише као да ће се преврнути на леђа и час касније се нађе очи у очи с прогониоцем.

Из обе машине бризгали су снопови зрна. „Фарман“ и ловац мимоиђоше се на десетак метара, оба описаше борбене заокрете и поново јурнуше један другом у сусрет. Два митраљеза су штектала без прекида.

Крстић је знао да не може још дуго да издржи. муниција му је била при крају. Одлучио се још једном на очајнички корак: сјурио се на непријатеља у намери да у судару заврши битку.

Немцу се то није допало. И његови су реденици, по свој прилици, већ били готово празни. Брзо се обрушио тонући у Могленску равницу, и нестао за претходником.

Тек кад је остао сам на небу, Крстићу би јасно да је, као каквим чудом, избегао сигурну смрт.

Крстићев извиђач просу један дуги, радосни, победнички рафал. Два човека у „фарману“ нису могла да чују громогласно клицање из савезничких ровова.

„Фарман“ над злослутним каменим зубом Сокола описа три тријумфална круга не хајући нимало за бесомучну противавионску паљбу немачких артиљераца.

Кад је Кајмакчалан већ почео својом циновском сенком да застире равницу, Орестије Крстић је у добро изрешетаном „фарману“ полетео према Вертекопу.

– Задатак извршен! – рапортирао је команданту. – „Фарман“ незнатно оштећен. Треба променити платно на крилима!

Затим је пришао механичарима који су с извиђачем бројали рупе на „фармановим“ крилима и трупу.

– Ваљан дан – рекао је и помиловао изрешетану машину.

Илустровао: Бранко Јовановић

5. 4. 1985.

ПОЛИТИКИ
ЗАБАВНИК

ГРАД НА У КИНИ ЈЕ ПОД

Вековима је мислио овај стари кинески град на обалама далеког Жутог мора и двеју великих река – Јанг Це и Хуанг Пу – онако као што је мислила Кина одвојена од света, затворена у себе и сама себи довољна. А онда, после опијумског рата (сукоб са Енглезима јер су им забранили увоз опијума у Кину), пораза и Нанкиншког уговора 1842, у Шангају су стигли Енглези, Французи, Немци и Јапанци, и претворили га у град трговине и морепловства, сјаја и сиротиње – у рај за пустолове свих врста и са свих страна света.

Данас је то колос, дуг око 120 и широк око 100

километара. Рачуна се да има преко једанаест милиона становника. Први је по економском значају у Кини и има статус самосталног града под државном управом.

Шангај се веома разликује од других кинеских градова, јер су га већином градили западњаци: огромна здања од много спратова збијена у не нарочито широке улице. Некада су то били хотели, банке, седишта акционарских друштава. Све је подизано као да треба да траје вечно. Мада као лука, с петнаест пристаништа, Шангај није оно како обично замишљамо

слична места у свету, пре-насељене зграде сада су препуне боја, мириса и звукова.

У Шангају се веома рано буди. Пре одласка на посао људи се окупљају на јутарњу гимнастику која има ритуално значење. Иначе, улицама овог милионског града свакодневно се креће река његових житеља. Ретки аутомобили морају да легну на сирену да би се пробили кроз гужву или непрегледне колоне прилично недисциплинованих бициклиста. А ту су и аутобуси из којих путници буквално кипе. Униформност одеће у

овом и у другим градовима Кине резултат је економских мера којима се штеди на потрошњи памука. Плава и зелена боја изабране су зато јер се најмање прљају. Градови још личе на плавозелено море – али са приметним „тачкицама“ живих боја. Стандард се поправља. Једна од омиљених девиза је и ова: „Сиромаштво није врлина!“ Можда сте приметили да мушкарци у горњем делу традиционалне блузе носе по неколико пенкала. Постала су најмасовнија потреба становништва. А само пре десетак година неписменима се није знало броја. Две фабрике налив-пера у

Шангају најпознатије су у Кини и у свету.

У Кини се говори толико различитим дијалектима да се људи тешко споразумевају и унутар једне провинције. Управо од сељака је потекао захтев за фонетско латинично писмо и заједнички језик. Влада је досад објавила листу од три хиљаде речи које треба упрошћеније писати (традиционалним кинеским писмом реч „срп“ пише се с двадесет једним потезом.) Тако савремени кинески речник има само 8.500 знакова, али знатно више речи – стварају се комбинацијом основних

знакова – док је један речник из 17. века садржао 42.174 знака од којих је бар трећина била у практичној употреби. За речи које не знају да пишу, а знају да изговоре, деца у многим школама већ користе латиницу.

4

Још седамдесетих година, у време Мао Цедунга, догађало се да бесни пролазници приморају жену у хаљини да се одмах врати кући и преодене, док су припадници Црвене гарде жилетима исецали људима панталоне које би оценили као преуске. Препорођена одевна индустрија веома брзо надокнађује изгубље-

но време... Свила више није само за странце. На шангајским улицама појавиле су се и прве мини сукње. Кроз десет великих робних кућа у овом граду дневно прође и по сто хиљада купаца. Врева је неописива, али се све одвија без нереда, љутње и нервозе.

Можете купити само једну, леву или десну ципелу, у случају да сте исту такву изгубили или подерали. Продаће вам и само један штапић за јело или напунити налив-перо, ако вам је цела бочица мастила много.

У Шангају су први почели и да продају аутомобиле приватним лицима.

Кажу да је ове године купљен и један авион.

5

Сваки комплетан кинески оброк мора да садржи слано, слатко, кисело и љуто. Има јела која сједињују управо ова четири укуса. Чак и порције од меса. Супа се служи на крају. Понекад се спрема у кори од бундеве и у њој износи на сто.

У ресторанима се, између осталог, спремају, рецимо, јегуље на безброј начина или „посластице“ од змијског меса. Пржене птичице једу се као сардине – с главом и костима. За наш укус њихов јеловник обилује необичностима које се не прихватају лако. То

опет не значи да бисте остали гладни, можете наручити и сва европска јела. Кинези, иначе, једу више рибе него меса. Најскупља су сушена пераја морског пса. Ако хоће да их купи (за чорбу), млади радник мора да потроши читаву једномесечну зараду!

Кина је домовина чаја. Све до културне револуције чај се служио на сваком кораку. А тада, кажу, све што је припадало традицији добило је етикету „назадног“... Чувене чајнице затвориле су своја врата. Али, не заувек. Наговештено је да ће све до једне ускоро бити обновљене. Враћају се и традиционални фестивали као и ноћни улични ва-

шари на којима се купује и продаје све и свашта.

6

Позоришне представе и забаве свих врста у Шангају имају далеке корене. Зато није чудо што су, на пример, стари инструменти поникли још пре наше ере и ископани из гробница старих кинеских царева. Слично се поступило и са многим од неколико стотина древних народних инструмената.

7

Кина је земља вредних и способних људи. Још је далеко од развијеног света, али је на својим ногама.

ДИЕГО ВАРАГИЋ

РУШИТЕ ТО РУГЛО!

**ЗАХВАЛНИ НАРОД
ВЕОМА СЕ ОБРУКАО
КАДА ЈЕ СВОМ
ХЕРОЈУ ЏОРџУ
ВАШИНГТОНУ
ТРЕБАЛО ДА
ПОДИГНЕ СПОМЕНИК.
ГРАДИО ГА ЈЕ СКОРО
СТО ГОДИНА, УЗ
МНОШТВО
ПЕРИПЕТИЈА И
НЕКОЛИКО
СКАНДАЛА**

Џорџ Вашингтон још није био именован за првог председника САД када је августа 1783. Конгрес одобрио израду „кипа генерала Вашингтона на коњу“. Генералу се замишљао веома допала, чак је сам изабрао и место за скулптуру: врх брежуљка између будућег Капитола (зграде Конгреса) и председничке резиденције. Млада нација имала је довољно мука већ и са изградњом града, Капитола и председничке резиденције; кип никада није ни наручен.

Го генерал... нечувено!

Када је 1799. Вашингтон умро, нешто је ипак морало да се предузме. Конгрес је одлучио да се унутар самог Капитола постави мермерна гробница у коју би се пренели генералови остаци. Удовица је дала свој пристанак, али је Конгрес годинама одговлачио са изградњом.

Године 1816. пројекат гробнице коначно је био готов, само што је сада Конгрес уместо с добродушном Мартом Вашингтон имао посла с генераловим наследницима. Џон Огастин Вашингтон био је непоколебљив: Вашингтоново тело остаће да почива тамо где је генерал желео, на породичном имању у Вирџинији.

Решен да „оцу нације“ ода дужну почит, Конгрес је за 5 хиљада долара од вајара Хорација Гриноа наручио скулптуру. Хорације је генерала извајао по угледу на Зевса старогрчког вајара Фидије: голог до

појаса, заогрнутог тогом и у сандалама. Американци су се скандализовали.

Познати амерички писац Натанијел Хоторн написао је згађен: „Да ли је ико икада видео Вашингтона голог? То је нечувено...“ Тако је Вашингтон-Зевс искритикован и исмејан прво до травњака испред Конгреса, а потом прогнан међу зидове музеја Смит-сопијан где се и данас налази.

Држава се обрुकала, ствар су 1833. у своје руке преузели појединци: основано је Национално удружење за Вашингтонов споменик. После три године у каси друштва налазило се 28 хиљада долара од добровољних прилога грађана. Ни издалека онолико колико је било потребно, али је Удружење ипак написало конкурс на коме је победио архитекта Роберт Милс.

Милс је ствар замислио овако „... грандиозна кружна грађевина са колонадама... 30 метара висо-

Свечаност је заказана за Вашингтонов рођендан 1848, али су ствари кренуле наопако. Испоставило се да првобитно изабрана локација није у стању да издржи терет Милсовог споменика – и то пошто су већ радови започели, разуме се. Градитељи су се затим преселили 90 метара на југоисток, а свечаност померена за 4. јули исте године.

Зачудо, изградња је текла мање-више како треба и 1854. обелиск од мермера био је висок 46 метара. Код четрдесет седмог метра понестало је новца. Друштво се још једном обратило нацији, уверено да ће наћи „довољан број племенитих патриота“. Прозвани патриоти су се одазвали, али у разочаравајуће малом броју.

У очајању, Друштво се обратило савезним државама. Једна од њих, уместо новца, поклонила је камену коцку. За њом је то убрзо учинило још 39 савезних држава, 10 гра-

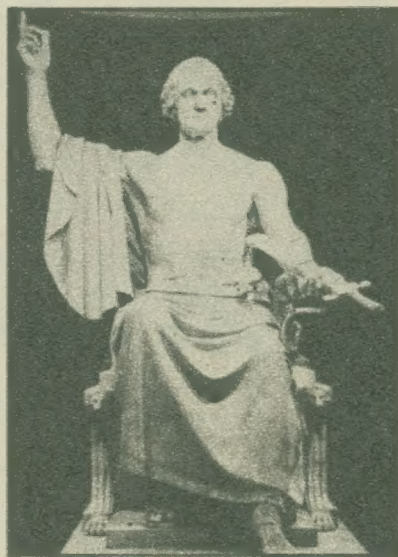
дова, 7 округа, 9 појединаца и 90 организација и друштава. Камене коцке поклонило је и 10 страних држава укључујући Грчку која је послала комад белог мермера с Партенона.

Код толиких перипетија и одговлачења био је ред и на један скандал. Изазвала га је камена плоча, поклон папе Пија II са уклесаним написом „Рим Америци“. Један део Америке није имао ама баш ништа против поклоне, али загрижена антикатоличка група названа Незналице се жестоко противила. У ноћи 6. марта 1854. године један број Незналица провалио је у каменолом подно споменика, украо плочу и откотрљао је низ брежуљак у реку Потомак.

Скандал с папиним каменом био је више него непријатан, али се нови већ спремао. Године 1855. Конгрес је Друштву доделио 200 хиљада долара за довршетак радова на споменику. Убрзо се, међутим, испоставило да су Незналице преузеле власт у Друштву и Конгрес је опозвао раније донету одлуку. Влада је поново дигла руке од спомен обележја свом хероју.

У следеће три године Друштво је скупило само

Први покушај да се „оцу нације“ ода дужна почит прошао је неславно. Скулптура антички обнаженог генерала скандализовала је нацију.

ка, са које се уздиже обелиск... укупне висине 180 метара“.

Патриоти, где сте?

Прикупљање преосталих средстава текло је како се могло и очекивати: споро и тешко. Тек 1847. Друштво је на једвите јаде успело да напобирчи 87 хиљада долара и да, најзад, почне с припремама за свечаност полагања камена темеља.

На конкурс за споменик Вашингтону 1836. победио је архитекта Милс који је спомен-обележје овако замислио. Четрдесет година касније неки су тражили да се већ започети споменик сруши до темеља.

285 долара и висину обелиска увећало за укупно метар и двадесет и два центиметра. Чак и тих метар и двадесет два били су изграђени од тако лошег мермера да је касније тај део срушен.

Незналице су 1858. признале пораз и повукле се из друштва. До тада је јавност већ до те мере изгубила веру у читав пројект да су добровољни прилози пресахли.

А једна лепа пагода?

У следеће двадесет и две године радови на обелиску потпуно су стали. Споменик оцу нације постао је ругло града и национална срамота: камени патрљак висок 47 метара и 22 центиметра који стрчи пут неба, окружен натрулим скелама испод којих је пасла стока, логоровали војници, а једно време ту је радила војна клиника.

На стогодишњицу независности 1876. било је крајње време да се ствар већ једном реши: Конгрес је за четири наредне године одобрио по 50 хиљада долара годишње како би се споменик довршио.

У међувремену, укус се променио а Удружење и Конгрес нашли пред новом муком: шта са Милсовим архитектонским решењем? Једни су предлагали да се свих 47 метара обелиска сруши, други да генерал почива у споменику у облику пагоде, али је Удружење срећом сачувало присебност духа. Одлучено је да се од првобитног нацрта сачува само обелиск висок 169,33 метара.

Када је 1884. постављена последња од 23 хиљаде каменних коцки, последњи од милијарду и 187 милиона долара потрошен и последња од 898 степеница уграђена, ниједна друга грађевина на свету није се уздизала тако високо изнад земље.

Дванаестог фебруара 1885. Американци су коначно осветлали образ: споменик Џорџу Вашингтону откривен је на великој свечаности. И после тога морао је да сачека три године да га 1888. отворе за јавност. Посетило га је више од 70 милиона људи. Нису сви при том делили патриотски занос званичника који су говорили на свечаности.

У подножју обелиска камповали су демонстранти, окупљали се учесници протестних маршева, а 1982. нацији је стао дах када је један мушкарац запретио да ће у камионету крцатом експлозивом улетети право у подножје споменика. Убијен је при покушају да изврши своју претњу.

Мина Илић

Илустровао: Ненад Мирковић

**ШТА ВИШЕ
ЦЕНИТЕ:
БОЈУ КОЖЕ
ИЛИ ГЛАСА?**

ПУСТИТЕ МЕ, ЈА ВЕЧЕРАС ПЕВАМ!

Твој глас!... Твој глас се јавља једном у сто година! – узвикнуо је Артуро Тосканини честитајући певачици Мериан Андерсон кад је, пре три деценије, у Метрополитену отпевала улогу врачаре Улрике у Вердијевој опери „Бал под маскама“. Велики диригент, већ остарео, готово деведесетгодишњак, желео је да чује глас који се ретко рађа.

– Хвала, маестро. То је за мене велика част! – одговорила је Мериан, прва црначка певачица која је наступила у Метрополитену и те године постала стални члан ове чувене оперске куће у Њујорку. Њен контралт, најдубљи женски глас, дигао је те вечери дворану на ноге. Тако нешто не чује се често.

– Реците ми, Мериан, да ли је могуће да се теби десило оно у Атланти?

– Па, десило ми се то и у Вашингтону. Ја сам Црнкиња, маестро...

Какав скандал...

У позоришту у Атланти, у америчкој држави Џорџија, Мериан Андерсон требало је да пева у опери „Самсон и Далила“ Камија Сен-Сана. Али, била је црнопута и њено гостовање није дочекано са симпатијама. Управи позоришта многи су јавно пребацивали због тога. Зар

ЧУВЕНА ОПЕРСКА ПЕВАЧИЦА МЕРИАН АНДЕРСОН ИМАЛА ЈЕ НЕПРИЈАТНОСТИ ЗАТО ШТО ЈЕ ЦРНКИЊА

једна Црнкиња да пева на сцени наше опере, питали су се. Не треба нам, па имала она најлепши глас на свету и била почасни доктор свих могућих универзитета.

Представа је ипак заказана, карте распродате. Одговорни у позоришту нису одустали: Мериан ће певати улогу Далиле. Али, на сам дан представе певачице нигде. Диригент, директор опере и сви у позоришту озбиљно су се забринули. Шта ли јој се десило?

У последњем тренутку, кад је изгледало да ће све пропасти, Мериан се појавила, додуше у пратњи једног полицајца и његовог наредника.

– Пре него што ову Црнкињу спроведемо у затвор – обрати се наредник директору опере – реците ми, молим вас, је ли истина да је она требало да пева код вас?

Директор се ухвати за главу:

– Дабоме да јесте. Какав сте то

скандал направили, наредниче? Не знате шта сте урадили!

– Ја направио скандал?! Слушајте, господине, жена је пошто-пото хтела да уђе у зграду позоришта, разводник није хтео да је пусти унутра. Била је упорна и... не баш нежна.

– Шта је даље било? – упита диригент.

– Ово позориште није за Црнце, рекао је разводник не слушајући њена објашњења. Почео је да је гура напоље. Дама за коју се, видим, заузimate замахнула је и добро га ударила преко уста. Тада смо се умешали ми и сад је, ево, водимо у затвор – објасни важно наредник.

– Опростите, мадам Андерсон – обрати се директор певачици дубоко се клањајући – опростите због ове неприлике. Онда се окрену нареднику: – А вас двојица, ако се сместа не изгубите, имаћете сутра шта да чујете од шефа полиције.

Мериан је већ била у гардероби. Те вечери публика је, ипак, чула њену Далилу, једну од оних које се деценијама памте. Сукоб са разводником само је једна од непријатности које су је пратиле.

Руке увис!

Црначки певачи у САД, ма колико талентовани и чувени, наилазили су

често на отпоре и неразумеваше. Мериан Андерсон (рођена 1902. године) била је једна од њих. Почела је да пева рано, имала је само шест година када је запажен њен необичан глас који јој је отварао блиставу будућност. Али, боја њене коже многим је сметала, због ње су се пред сјајном певачицом затварала многа врата иако је била почасни доктор Универзитета у Вашингтону и широм света позната.

Кад је требало да пева у чувеној Сали устава у Вашингтону, 1939. године, дигла се велика галама око њеног наступа. Једна од најмоћнијих женских организација САД, „Њерке америчке револуције“ била је најбучнија. Бојкотовањем њен наступ, запретили су гневне „Њерке“. Колико-толико задовољство Мериан је доживела кад је, нешто касније, на свечаном отварању Линколновог меморијала певала пред 75 хиљада гледалаца.

Било је, на жалост, и прилика кад је оперска дива морала да покаже да уме, и те како, да се брани.

Те исте, 1939. године, када јој је ускраћено да пева у Сали устава у Вашингтону, доживела је још једну непријатност. Била је у Њујорку и једног слепоподнева посетила пријатељицу у Харлему. Реч по реч и време је одмицало – кад се поздравила и кренула била је увелико ноћ. Али, пре него што је позвала такси желела је мало да прошета.

Прошла је полако неколико мањих улица гледајући излоге, а кад је зашла у једну не баш нарочито осветљену, приметиле је да је прате две, прилике. Кришом се осврнула неколико пута – и даље су били иза ње. Шта да радим, питала се Мериан?

Изненада је замакла у једну још слабије осветљену кривудау улицу. Лопови за њом, уверени да ће сад још лакше изаћи са жртвом на крај. Међутим, жене нигде. Док су зверали у мраку, један од њих осети на леђима цев револвера.

– Руке увис! Иначе пуцам! – запретио је необичан, дубок глас.

Мора да је ово, ипак, мушкарац и то полицајац, мислили су нападачи и у тренутку се укипили руку подигнутих увис. Мериан је, на њихово чуђење, мирно ставила револвер у ташну и продужила. Док су се незнанци освестили, од ње ни трага.

Кад је 1955. године извођења Вердијевог „Бала под маскама“ у Метрополитену разговарала са Тосканинијем, присећала се и оваквих тренутака.

– Сад, Мериан, више нема бојазни да те негде избаце као што ти се догодило у Атланти – рекао је, смејући се, Тосканини.

– Не, маестро. Тога више нема. Сад ми је чак честитала и председница друштва „Претходнице Њерки америчке револуције“.

– Сјајно! Значи они најконзервативнији... Али, реци ми нешто... онај револвер...?

– Који револвер, маестро?

– Па, онај којим си поплашила лопове у Харлему. Је ли био пун? Баш ме интересује!

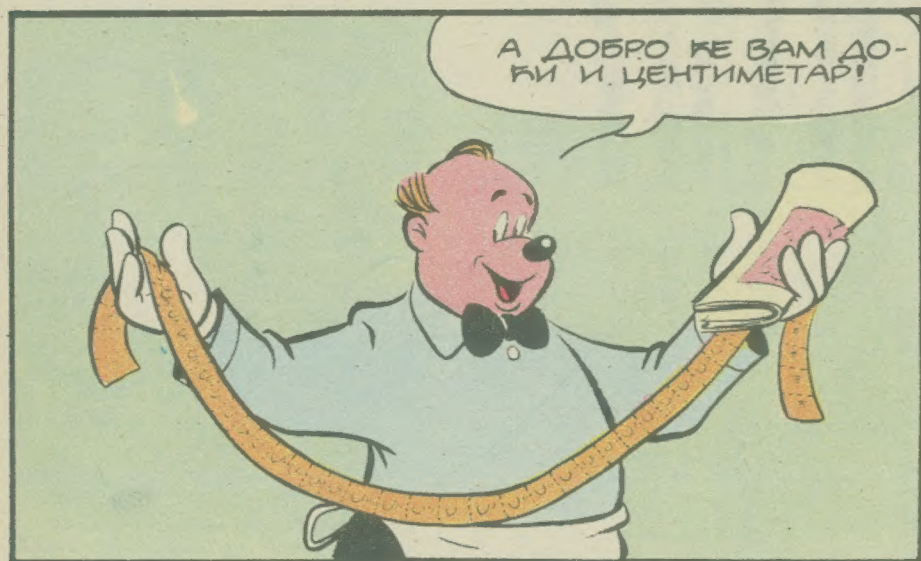
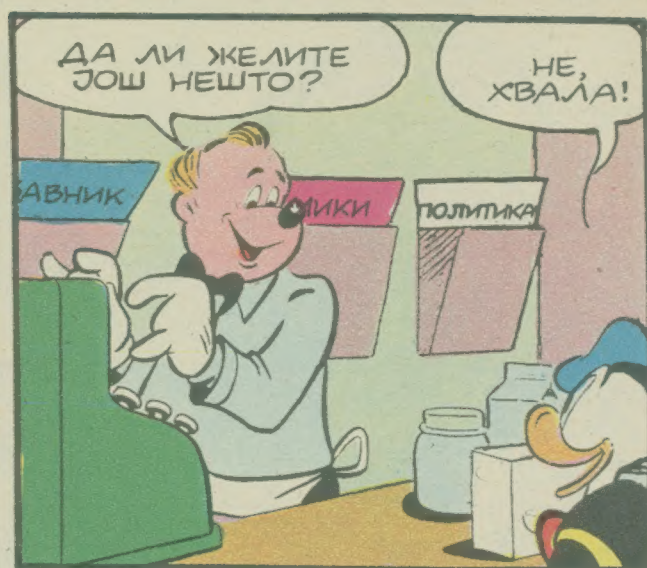
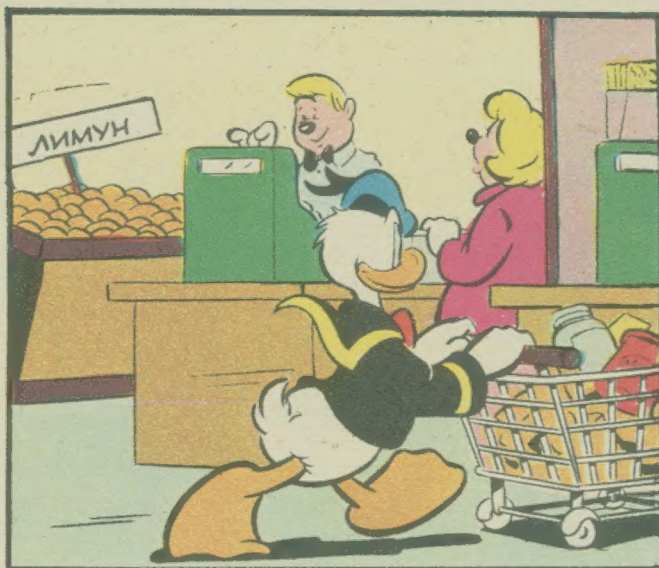
– Не, маестро, у њему је било 6 ћорака – насмејала се Мериан.

– Мериан, Мериан... али твој глас је прави! Твој глас се јавља једном у сто година!

WALT
DISNEY

ПАЈА ПАТАК

За читање наглас

У јавним парковима постоји аристократија, па и међу скитницама који парковима располажу као својим приватним становима. Валанс је више наслућивао него што је то знао, па ипак кад је из свог света ступио у хаос, ноге су га одвеле право на Медизон Сквер.

Сиров и суров као школска девојка – из старих времена – млади Мај је уздржљиво дахтао кроз зажарено дрвеће. Валанс је закопчао капут, запалио последњу цигарету и сео на једну клупу. Три минута је жалио за последњом стотином од својих хиљаду долара колико га је стајало кад је полицајац на бициклу окончао његову последњу аутомобилску возњу. Онда је претурио све цепове и у њима није пронашао ниједан пени. Тог јутра напустио је свој стан. Намештај је отишао за неке дугове. Одећа, сем оног на њему, прешла су у власништво кућног слуге за дужну плату. Седећи тако, знао је да у читавом граду за њега нема постеље, ни прженог јастога, ни трамвајске карте, па ни каранфила да се заклети, сем да то изнуди од својих пријатеља или излаже на други начин. Зато је изабрао парк.

И све је то било зато што га је његов ујак искључио из наследства и обилну помоћ свео на ништа. И то све зато што је његов сестрић био непослушан у питању једне девојке која се не појављује у овој причи – отуда они читаоци који хоће све да дознају, боље би било да даје не читају. Постојао је још један сестрић друге гране који је као љубимац имао изгледа да буде наследник. Тај је као нељубазан и безнадежан одавно утонуо у каљугу. Сад су развили све мреже да га пронађу; требало је да га рехабилитују и васпоставе у старо стање. Тако је Валанс као Сотона пао у најдубљи понор уласком у друштво дроњавих сенки у малом парку.

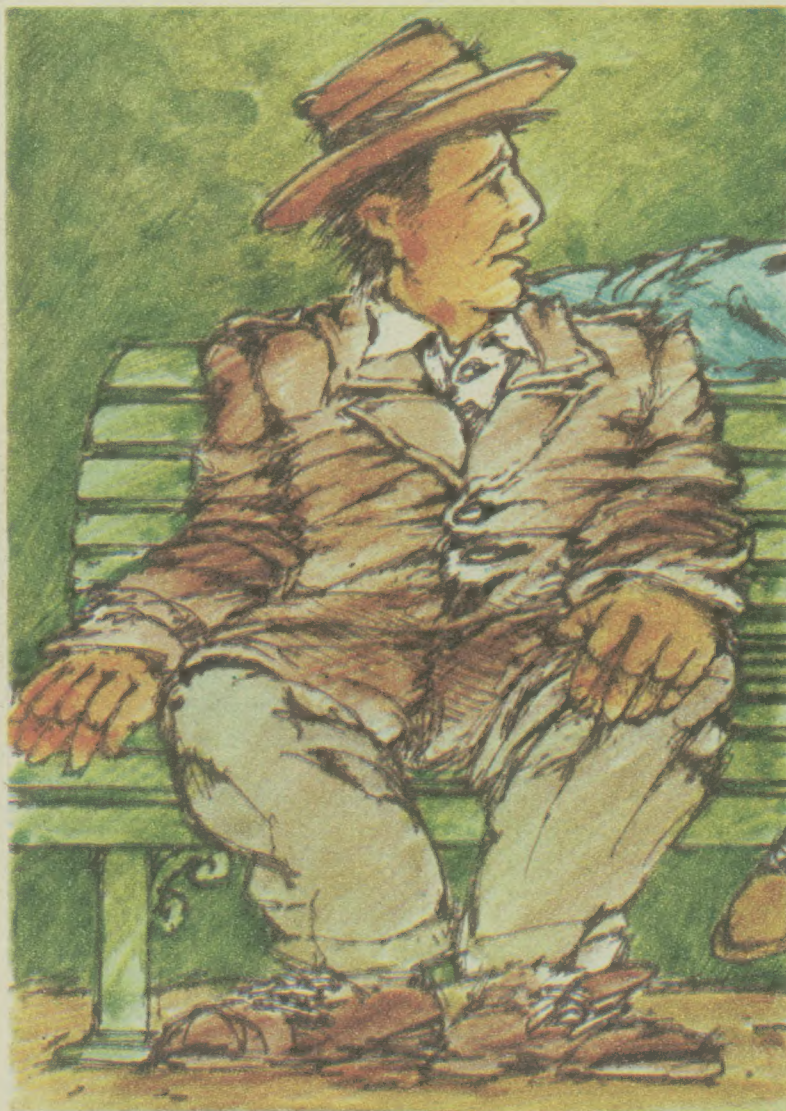
Седећи ту, завалио се на тврдој клупи и са смехом одбио дубок дим цигарете на најниже гране дрвећа. Изненадан прекид свих веза његовог живота надахнуо га је слободним, подрхталим и готово узвишеним осећањем. Имао је исти онај утисак који имају аеронаутичари кад се откину од аероплана и лебде у простору.

Било је то око десет часова. На клупама није остало много посетилаца. Становник парка, иако упоран борац против јесењих хладноћа, споро се одлучује да се уврсти у прве редове зимљиве чете пролећа.

Тада се дигао један из близине водоскока и сео до Валанса. Тај човек није био ни стар ни млад; јевтина свратишта додала су му своју плесан; бријачи и чешљеви су пролазили мимо њега; с боцом и чашом сродио се на доживотну верност. Замолио је за шибицу, што је начин упознавања међу становницима парка и онда развеао:

– Ви нисте од редовних – рекао је Валансу. – Чим угледам одело, знам које је скројио кројач. Ви мора да сте се зауставили у парку тек онако да предахнете. Нећете ми замерити ако вам досађујем својим причама? Некога морам да имам поред

О. Хенри УДАРЦИ СУДБИНЕ

себе. Бојим се – страшно се бојим. Причао сам о томе овде двојици или тројици скитница. Они мисле да сам шенуо памећу. Слушајте – дозволите да вам кажем – данас сам цео дан појео једну перцу и једну јабуку. Сутра имам да наследим три милиона; тај ресторан који видите преко пута, с аутомобилима око њега, биће сувише јевтин да у њему једем. Не верујете, је ли?

– Ни најмање ме не изненађује што кажете – рекао је Валанс с осмехом. – Јуче сам тамо ручао. А вечерас немам ни толико да за пет центи попијем једну шољу кафе.

– Ви изгледа не припадате нашој врсти. Па, Боже мој, такве се ствари дешавају. И ја сам некад високо летео – пре неколико година. Шта вас је избацило из колосека?

– Мене – па, изгубио сам посао – рекао је Валанс.

– Овај град – то вам је неразблажен пакао – наставио је други. – Један дан једете из тањира од кинеског порцулана, а сутрадан једете у кинеској ашчиници. Додијало ми је бreme судбине. Пет година пролазио сам нешто мало боље од просјака. Васпитан сам да живим у обиљу и нереду. Слушајте – не устручавам се да с вама о томе говорим – морам с неким да разговарам, знате, зато што се бојим – страшно се бојим. Зовем се Ајд. Ви сигурно нећете веровати кад вам кажем да је стари Полдинг, један од милионара Риверсајда, мој ујак је л'те да нећете да верујете? Па ипак, он је мој ујак. Некад сам живео у његовој кући и имао новаца колико сам хтео. Слушајте, да случајно нисте при новцу за два пића – овај – како се зовете...

– Досон – рекао је Валанс. – Немам, жалим што морам да вам признам да сам финансијски сасвим лоше.

– Недељу дана становао сам у једном подруму за угаљ у Дивижн улици – наставио је Ајд – с једном варалицом кога су називали „Жмиркавим“ Морисом. Другде нисам имао да идем. Док сам тамо био, долазио је један даса с неким папирима и распитивао се за мене. Помислио сам да је полицијски агент и до ноћи нисам прилазио подруму. Нашао сам једно писмо за мене. Слушајте – Досон, било је то писмо од једног великог адвоката из доњег града, неког Мида. Видео сам његову фирму у Ан улици. Полдинг хоће да му будем блудни сестрић – хоће да се вратим да му будем наследник и расточим његове паре. Сутра у десет имам да се јавим у адвокатску канцеларију да улегнем у своје старо лежиште – наследник три милиона, Досоне, и 10.000 долара цепарца годишње! Зато се бојим – страшно се бојим.

УДАРЦИ СУДБИНЕ

■ НАСТАВАК СА СТР. 9 ■

Скитница је скочио с клупе а уздрхтале руке подигао изнад главе. Загризну се од хистеричног стењања.

Валанс га је ухватио за руке и силом поново посадио на клупу.

– Мирни да будете – наредио је с неким изразом гађења у тону. – Неко би могао да помисли да сте изгубили имање, место што ћете да га добијете. Од чега се плашите?

Ајд се згризну на клупи и цептао од дрхтања. Ухватио се за Валансов рукав и чак у мутној светлости Бродвеја овај најновији обезбаштињак могао је да види како се од неког чудног страха на обрвама другог појављују грашке зноја.

– Па ето, плашим се да ће нешто да ми се деси до сутра. Не знам шта – али бојим се да ће нешто спречити да дођем до тог новца. Бојим се да ми на главу не падне дрво – бојим се да ме не прегазе кола или цреп с крова да ми не смрска главу, или тако нешто. Сео сам у овом парку стотину пута спокојан као извајан кип и не мислећи како ћу, и да ли ћу сутра доручковати. Али је сад сасвим другачије. Волим новац, Досоне – срећан сам као Бог кад их пребројавам и људи ми се клањају, а музика, цвеће и лепа одела свуда око мене. Све дотле док сам знао да другог излаза нема, свеједно ми је било. Чак сам знао да будем срећан седећи овде дроњав и гладан, слушајући како водоскок певуши и гледајући како кола пролазе Авенијом. Али сад је опет на домаћају моје руке – и не могу да поднесем дванаест часова чекања, Досоне – то просто не могу да поднесем. Педесет удеса могу да ми се десе – могу да ослепим – може да ме удари кал – може да дође смак света...

Ајд је опет с вриском скочио на ноге. Људи су се тргли на клупама и стали да се базирају. Валанс га је узео за руку.

– Хајде да прошетам мало – рекао је умирујући га. – И покушајте да се смирите. Нема никаквог разлога да се узбуђујете и да страхујете. Ништа вам се неће десити. Једна ноћ као и друга.

– Тако је – рекао је Ајд. – Будите уз мене, Досоне – то је другарски. Пођите мало са мном. Никад се толико нисам збунио, мада сам доживео доста тврдих удараца. Шта мислите, друшкане, да ли бисте могли да напабирчите коју пару да грицнемо који залагај? Моји живци су толико раздрузгани да ни за просјачење више нисам способан.

Валанс је свог друга повео готово празном Петом Авенијом и онда преко Тридесете избио на Бродвеј.

– Чекајте ту један часак – рекао је оставивши Ајда у мирном и скровитом месту. Ушао је у познат хотел и пришао бару на свој стари сигуран начин.

– Цими, овде напољу је неки сиромашак – рекао је момку за баром – који каже да је гладан, а тако и изгледа. Знате шта раде кад им дате новца. Спремите сендвич-два, а ја ћу се побринути да их не баци.

– Врло радо, г. Валанс – рекао је момак. – Не претварају се баш сви. Не волим да гледам гладне људе.

У салвету је завио обилан оброк. Валанс је изишао и придружио се свом другару. Ајд је лакомо навалио на јело.

– Читаву годину дана нисам појео тако добар бесплатан оброк – рекао је. – Хоћете ли и ви да презалогите мало?

– Нисам гладан, хвала – рекао је Валанс.

– А сад ћемо натраг на Сквер – рекао је Ајд. – Тамо нас полицајци неће

узнемиравати. Остатак шунке и друго оставићу за доручак. Нећу више да једем, бојим се да ће ми бити зло. Замислите да ноћас умрем од грча у стомаку или нечега сличног и да никад не дођем до оних пара! Још једанаест часова нам преостаје до састанка с адвокатом. Нећете ме напустити, Досоне, је л'те да нећете? Све се плашим да ће нешто да се деси. Да не мислите да идете на неко друго место?

– Нећу – рекао је Валанс – нигде. Заједно ћемо на исту клупу.

– Ви то исувише хладно кажете – рекао је Ајд – ако сте искрено говорили. Јер мислим да кад један из добра тако ниско падне у зло, онда мора да очајава.

– Чини ми се да сам вам већ казао – рекао је Валанс смејући се – да би човек који сутра очекује благо требало да буде спокојан и миран.

– Чудна је то ствар – филозофирао је Ајд – како се људи понашају према стварима. Ево ваше клупе одмах здесна од моје. Светлост вам неће сметати. Слушајте, Досоне, кад се вратим кући, замолићу старог да вам да препоруку за неки посао. Ви сте ми ноћас били од велике помоћи. Сумњам да

бих преживео ову ноћ да нисам набасао на вас.

– Хвала вам – рекао је Валанс. – Да ли ћи легнете или седећи спавате?

Часовима је Валанс кроз гране дрвећа зурio у звезде и слушао оштар топот коњских копита на асфалтном мору према југу. Мисао му је била жива, али осећаји заспали. Изгледало је да је у њему свако узбуђење у корену угушено. Није осећао ни жалост, ни страх, ни бол, ни неугодност. Чак и кад је на девојку своју помислио, учинило му се да размишља о станованику оних далеких звезда у које је зурio. Сетио се лудовања свога друга и тихо се смешио, мада невесело. Ускоро је дневна војска млекарских кола од града направила бучне бубњеве на чији такт су ишла. Валанс је пао у дубок сан на неугодној клупи.

Идућег дана у десет часова обојица су стајали пред вратима адвоката Мида у Ан улици.

Приближавањем заказаног часа Ајдови живци распали су се силније него икад и Валанс није смео да га пусти самога да се стварно не деси нешто од чега је страховао.

Кад су ушли у канцеларију, адвокат Мид их је с чуђењем посматрао. Он и Валанс били су давнашњи пријатељи. После поздрављања с њим адвокат се обратио Ајду, који је блед и клецавих колена чекао решење судбине.

– Јуче сам вам послао друго писмо, г. Ајд – рекао је. – Јутрос сам дознао да вам писмо није уручено. Писмо вас обавештава да је г. Полдинг изменио своју одлуку да вас у знак измирења прима натраг. Он неће с вама да се измири и жели да вам стави до знања да у односима између њега и вас неће бити никаквих промена.

Ајдово дрхтање напречај је престало. Боја му се вратила у лице и он се исправио. Вилицу је истурио и очи су му засијале. Једном руком затурио је свој похабани шешир, а другу исправљених прстију испружио према адвокату. Дубоко је уздахнуо и онда се подругљиво насмејао.

– Кажите старом Полдингу да иде до ђавола – рекао је гласно и јасно, окренуо се и из канцеларије изишао одлучним и живахним кораком.

Адвокат се окренуо на лево круг према Валансу и насмешио се.

– Мило ми је што сте дошли – рекао је весело. – Ваш ујак жели да му се одмах вратите. Он се предомислио у стварима које су га навеле на брзоплет корак и жели да вам саопшти да ће све бити као...

– Хеј, Адамс! – узвикнуо је адвокат свом службенику прекидајући тишину. – Донесите чашу воде – г. Валанс се онесвестио.

Илустрације: Ђузомир Милојевић Ђубац

БИОСКОП БАЈФОРД ПРИКАЗУЈЕ

Тимоти Бајфорд

Мила Станојевић-Бајфорд

ЈАЈЕ И ЊЕГОВЕ ТАЈНЕ

Сигурно сте се већ некад изнервирани кад вам је јаје, пошто сте га ставили у врелу воду у жељи да га скувате и поједете за доручак, пукло. Али, да ли знате зашто је пукло?

На затупастом крају јајета постоји један простор који је испуњен ваздухом. Кад јаје ставимо у врелу воду, ваздух се нагло греје и шири. И тако, правећи снажан притисак на љуску, успева да је у већини случајева и разбије.

Али и јаје има свој природни вентил. То можете да уочите ако јаје ставите у воду коју постепено загревате. Пошто љуска јајета има не-

видљиве поре кроз које ваздух може постепено да излази, приметите мехуриће који излазе из затупастог дела јајета.

Значи, најсигурнији сте ако јаје ставите у хладну воду. Међутим, ако ипак решите да јаје ставите у врелу воду, претходно га чиодом пробушите на затупастом делу. Тако ћете сами омогућити да ваздух који се шири изађе из љуске, а да је не разбије.

Кад већ говоримо о ваздуху у јајету, ево и једног упозорења. Ако јаје које ставите у воду плива по површини, знајте да је старо, јер како јаје стари у њему је и више ваздуха.

Једно је јасно: у кухињи има места и за науку!

ПОСЛУШНИ НОВЧИЋ

Да ли знате да новчић може да стоји усправљен на горњем делу испружене шаке и да на вашу команду падне плочштимце?

То ћете извести помоћу чиоде коју ћете ставити између кажипрста

и средњег прста леве руке. На испружену шаку ставите новчић и истовремено тајно провуците чиоду навише, као што (слика!) показује.

Новчић ће се наслонити на чиоду, али вашој публици ће се учинити

да стоји усправно без ичије помоћи!

Сад пажљиво опустите прсте који су држали чиоду и пустите је да полако склизне надоле, а новчић легне на прсте...

МАЛИ ОГЛАС

Стилску столицу, тражи жена у годинама, с ногама у дуборезу.

У ЖИВОТУ КАО У ЦРТАНОМ ФИЛМУ

У цртаном филму често његови јунаци подмећу један другоме експлозив. Тако нешто се у животу догодило недавно у Аустралији кад су два свирепца типа решила да вежу експлозив за једног сиротог зеца и упале фитиљ пре него што га пусте да бежи.

Али, зло им се вратило злим. Пошто је пуштен, зека се у паници завукао под њихова кола. Виновници овог окрутног дела су успели да побегну на време, али су им зато кола била потпуно уништена. На жалост, страдао је и зец. Живот и цртани филм се ипак разликују.

ПИТАМО ДАНАС – ОДГОВАРАМО СУТРА

Ево нашег одговора на питање постављено у прошлом броју. Ако је резултат до кога сте дошли $8\frac{5}{12}$, не заслужујете прелазну оцену. Јер, ако скупите $3\frac{1}{4}$ пласта сена са једног

поља и $4\frac{1}{2}$ пласта сена са другог поља, и све то стави на гомилу, сељак ће добити ни мање ни више него један једини велики пласт сена!

Наше ново питање гласи: Нацртајте овакав облик на картону и изрежите га. Затим, маказама, из

само два потеза поделите облик тако да можете поново да га склопите, али у облику квадрата.

Унапред вас упозоравамо: није лако, али зато имате пред собом целу недељу!

УПОЗНАЈТЕ СЕ С АЛБЕРТОМ АЈНШТАЈНОМ

Ако сте лош ђак, не очајавајте. Највећи физичар модерног доба Алберт Ајнштајн пао је на пријемном испиту у вишој техничкој школи у Цириху кад је имао 16 година. Али, то није била једина посебност овога генија. Зна се да је његова спаваћа соба личила на калуђерску ћелију. Без слика на зидовима и тепиха на поду. Спавао је го. Доњи веш и чарапе сматрао је непотребним.

– Каква је сврха чарапа, сем да производе рупе? – говорио је Ајнштајн

Његова супруга Елса се мирила са оваквим схваћањима, али је побеснела кад га је затекла како ма-

казама сече рукаве на кошуљи до изнад лаката.

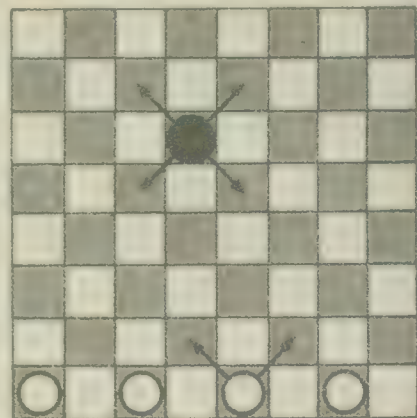
– Овако је много практичније, не морам рукаве да закопчавам а и манжетне се неће прљати – правдао се.

– Свака својина је камен о врату! – било је становиште овог изузетног човека.

ИГРАЈТЕ СЕ... ЛИСИЦЕ И ГУСАКА

Ова игра се игра на шаховској табли, са шаховским фигурама. Можете да изаберете по вољи да вам нека фигура, рецимо краљ, буде лисица а четири пиона гуске.

На почетку, четири гуске су смештене на четири црна квадрата у последњем реду табле, а лисица може да крене са било ког црног квадрата. Играчи наизменично вуку потезе. Гуске могу да иду само напред по дијагонали и то по један квадрат. Лисица се такође креће

по црним квадратима, али и напред и назад. Гуске побеђују ако успеју да опколе лисицу, па ова не може да се макне, а лисица ако успе да прође кроз коридор гусака и ступи у последњи ред.

РЕКЛИ СУ... О НОВЦУ

АРИСТОТЕЛ: Новац је гаранција да можемо у будућности да имамо оно што хоћемо.

ТОЛСТОЈ: Они који имају новац у џепу имају оне који га немају.

ДАНСКА ПОСЛОВИЦА: Ако немаш новца, буди учтив!

ИТАЛИЈАНСКА ПОСЛОВИЦА: Новац иде на новац.

БЕНЈАМИН ФРАНКЛИН: Време је новац.

КИНЕСКА ПОСЛОВИЦА: Чак и слепац види новац.

Мила и Тимоти Бајфорд

ПРИЧЕ И САМО ПРИЧЕ... КАКО ИХ НЕ МРЗИ
ДА ТОЛИКО БЛЕБЕКУ! А СИГУРАН САМ
ДА СУ ТО, ПО ОБИЧАЈУ, ПРАЗНИ
РАЗГОВОРИ!

МОЈА ГЕНЕРАЦИЈА
ДЕВОЈАКА НЕ МИСЛИ
САМО НА УДАЈУ!

НАМА ЈЕ КАРИЈЕРА
ВАЖНИЈА ОД МУЖА,
ДЕЦЕ И КУКЕ!

ПРВО,
ЖЕЛИМ ДА
ВИДИМ
СВЕТ!

ДА ПОСТА-
НЕМ НЕКО
И НЕШТО...

РЕЦИМО,
НАЈХРАБРИЈА
ЖЕНА ВИКИНГ...

... КОЈА ЋЕ
УКИ У
ИСТОРИЈУ!

ТЕК ОНДА КУ ПО-
ЧЕТИ ДА РАЗМИШ-
ЉАМ О УДАЈИ!

И, КОЛИКО
ЋЕ ТО ПОТРА-
ЈАТИ?

ПА, ОКО ГОДИНУ ДАНА!

ДОГАЂАЈИ КОЈИ НИСУ УШЛИ У ИСТОРИЈУ

Када је Аустрија 1788. године ушла у рат са Турском с намером да поновно отпочне освајања на Балкану, позвала је у борбу и српски народ. Од избеглица из Србије и Босне стварала је добровољачке одреде, фрајкоре, у којима су командири чета и водни официри такође били Срби.

У рату се нарочито истакао Михаљевићев фрајкор који је оперисао у западној Србији. После склапања Свиштовског мира фрајкор се повукао у Аустрију, али су неки његови делови разбијени у групице остали да лутају Ваљевском нахијом. Бивши фрајкорци обично би занотили у селу где их затекне мрак, а од сељака узимали милом или силом све што им је требало. С једном таквом групом крстарио је и Кара-

не, у време првог српског устанка, каленићког сукоба и Карађорђевић немира сетио се војвода Јанко Катић.

На земљи су седели Јанко, Карађорђе и син ваљевског кнеза Алексе прота Матеја Ненадовић.

— Сећаш ли се војде, Каленића? — упита изненада војвода Јанко Карађорђе. — Еј, вала, напуних ја тада чакшире водом из Колубаре јер сам те по наређењу кнеза Алексе двапут на Колубару нагонио! Но, после сте се Алекса и ти к'о браћа пазили!

Карађорђе климну главом и насмеја се. Насмеја се и прота Матеја, али не и ваљевски буљубаша Живан који је из прикрајка слушао овај разговор. Није му било мило што је војвода Јанко подсетио Карађорђа на догађај у Кале-

**ПЛАШЕЋИ СЕ
КАРАЂОРЂЕ-
ВЕ ОСВЕТЕ,
ЗБОГ РАНЕ
КОЈУ МУ ЈЕ
ЗАДАО,
БУЉУБАША
ЖИВАН ЈЕ
ОДЛУЧИО ДА
УМАКНЕ ИЗ
РЕДОВА
СРПСКИХ
УСТАНИКА,
АЛИ НА
НЕОБИЧАН
НАЧИН**

□

нићу јер он је у оном старом сукобу ранио Карађорђа у шаку. Од те ране Карађорђу је шака остала делимично паралисана.

Живан је био сигуран да Карађорђе не зна ко га је ранио. Никад се о томе није распитивао, а није то учинио ни сада, док се Јанко Катић шалио на рачун тог сукоба, али се буљубаша Живан насмрт препео да се Јанку не омакне његово име. На његову срећу то се није догодило, али Живана страх није напуштао ни наредних дана.

Буљубаша Живан је заклучио да би за њега најбоље било да се изгуби са Врачара. Али како?

Ако напусти бојиште, прогласиће га издајником, можда и стрељати. Размишљајући о одласку, Живан је дошао на необичну идеју: треба наговорити

устанике из Ваљевске нахије да се врате кућама. Тако његов одлазак у маси неће бити примећен.

План преплашеног Живана било је, у ствари, хватање утопљеника за сламку, јер је отцепљење устаника било готово немогуће: људи су жарко желели слободу, а Београд само што није пао. Ипак, Живан се надао нечем у непредвиђеном и избегавао сусрет с Карађорђем.

Прилика да буљубаша Живан оствари свој план указала се захваљујући самом Карађорђу. Једног дана вожд, жустар и оштар човек, наредио је да му приведу Митра Мањеницу, буљубашу у ваљевској војсци. Карађорђе је китео од беса због тога што је Митар мало припит пуцао из пушке у логору. Носио се чак мишљу да га

СТРАХ ОД ВОЖДА

ђорђе Петровић из Тополе, касније познати вођа првог српског устанка.

Пушкарање у Каленићу

Иако су Карађорђеви упади у Ваљевску нахију трајали веома кратко, будући српски вожд је дошао због њих у озбиљан сукоб са ваљевским кнезом Алексом Ненадовићем. Кнез није хтео да трпи насиље у својој нахији, па је поручио Карађорђу да се смири, запретивши му силом ако тако и даље настави. Међутим, Карађорђе није узимао за озбиљно кнежев речи.

Односи између кнеза Алексе и Карађорђа стално су се погоршавали. Најзад је између њих дошло и до пушкарања у селу Каленић. Све се завршило на томе што је Карађорђе задобио лакшу рану шаке и узмакао. Схвативши да начином који је изабрао неће створити војску за борбу против Турака, Карађорђе је напустио фрајкоре и повукао се на своје имање у Тополи.

Догађај у Каленићу брзо је пао у заборав, мада је кнез Алекса тешко примио смрт свог буљубаше Николиће који је изгубио живот у пушкарању.

Више од двадесет година доцније, у предању опсаде Београда 1804. годи-

после испитивања казни батинањем, том казном му је гласно и претио. Док је Карађорђе испитивао Митра, Живан је обилазио људе у ваљевској војсци и објашњавао им да и њих кад-тад чека Митрова судбина. Поносним Ваљевцима није много требало, јер је по њима батинање било најсрамнија казна. Прикупили су ратну опрему и одлучили да се врате кућама.

Брат се брату не свети

Чим је прота Матеја чуо шта се дешава међу Ваљевцима, дотрчао је као без душе до Цареве ћуприје где су логоровали.

— Шта је то, буљубашо? — упита строго Живана.

— Ми одосмо, прото! Батина нећемо трпети! — одговори Живан.

Прота Матеја некако смири људе и замоли их да се стрпе док он не оде до Карађорђа и извиди у чему је ствар. Убрзо се врати с Митром којег је Карађорђе само опоменуо. Ваљевци видеше да су претерали и покуњише главе.

Покунџи се и Живан. После неколико дана Карађорђе га позва к себи.

— Знао сам ја да ме ти онда, у Каленићу, рани! — рече запањеном Живану. — Због тога ниси морао да се плашиш и онолико подбуњујеш људе! Беше то борба као и свака друга. И да знаш, ако те ко упита: брат се брату не свети! А сад хајд' иди...

М. С.

Илустровао: Ненад Мирковић

Готово цео Париз био је на ногама. Те вечери, 24. јуна 1902. године, у бистроима поред Сене није могло да се нађе слободно место. На све стране причало се о трци која је требало да почне у рано јутро.

Чим је прошла поноћ они најупорнији, њих око десет хиљада, кренули су према малом месту Шампињију, недалеко од Париза, да присуствују старту трке Париз – Беч, трке над тркама, како се о њој говорило тих дана!

У Шампињију је све било спремно: и кола и возачи. Иако је старт заказан за 3.30 изјутра, око стартног места врло је као у котлу. Људи су се тискали око аутомобила и с дивљењем их загледали, мада су грдосије на четири точка више личиле на фијакере него на праве аутомобиле.

Кроз Швајцарску – не важи

Трка аутомобила од Париза до Беча није била и прва која се одржавала прашњавим путевима и кроз насељена места. Та „частант“ припала је трци Париз – Руан 1894. године. Крајем прошлог и почетком овог века није било затворених стаза за аутомобилска такмичења. Возило се од града до града, по киши и блату, ветру и снегу, у отвореним колима без ветробрана и бла-тобрана.

Трка Париз – Беч најављивана је неколико недеља унапред. Штампарија је посвећивала и по пола странице, а припреме за њу вршене су тако брижљиво као да се радило о походу у рат! На несрећу организатора такмичења, француског Ауто-клуба, две недеље пред почетак „велике представе“ искрсла је једна на изглед непремостива препрека: Швајцарци нису дозвољавали да се прође кроз неке њихове области у којима аутомобил још није стекао „право грађанства“! Неволја је била у томе што је стаза водила баш туда, марш-рута се није могла изменити јер је већ била утврђена и објављена у штампи.

После дводневног убеђивања, швајцарске власти су ипак попустиле, али под условом да се аутомобили крећу полако и у колони један иза другог. Организатор трке је пристао, с тим што је тај део пута огласио као туристичку шетњу, обећавајући такмичарима да им то време неће бити рачунато као време проведено у трци.

Али, невоља никад не долази сама: десет дана пред старт, тадашња француска влада поднела је оставку. Нова влада није хтела да преузме обавезе старе, па се француски Ауто-клуб изненада нашао у тешком положају јер се без дозволе владе трка није могла одржати. Одобрење је добијено на једвите јаде. Најзад, 25. јуна 1902. године, изјутра, трка је почела у присуству 50.000 грађана!

На ивици провалије

Такмичари су били подељени у неколико група, према тежини возила. У сваким колима седели су возач и сувозач. Да се учесници трке не би међусобно засипали прашином са пута, које је чак и на старту било у изобиљу, кретали су један иза другог у размаку од два минута.

ТРКА КАО РАТ

Француска је имала највише такмичара. Немци су били малобројни. Једини међу њима који је могао да угрози надмоћне Французе био је гроф Елиот Зборовски у „мерцедесу симплекс“ од 40 коњских снага.

После првих 80 километара у вођству је био љубимац Париза Анри Фурније. На жалост, после 230 километара мењач његовог тешког „морса“ отказао је послушност и за Фурнијеа је трка била завршена.

На чело је избио Рене д'Книф. Возио је „панар“ од 70 коњских снага. Остале је престижао и просто их „јео“. На циљ прве етапе у Белфорду стигао је возећи просечном брзином од 97 километара на сат! Била је то заиста завидна брзина, ако се зна да је аутомобил у то време могао да постигне највише 140 километара!

Друга етапа водила је путевима Швајцарске и била у правом смислу речи туристичка. Нико није журио, јер се време, као што је и најављено, није мерило.

Оно по чему ће се ова трка памтити била је трећа етапа од Брегенца до Салцбурга. Путеви кроз Аустрију били су толико лоши да ни највештије новинарско перо није могло да их опише. Нарочиту препреку на тој голготи представљао је планински прелаз Арлберг, висок 1892 метра, покривен снегом, обавијен маглом и шибан ветровима!

Возила су пропадала у снег, ударала у камење испод њега да би за-

ОД ПАРИЗА ДО БЕЧА ПОЈЕДИНИ ТАКМИЧАРИ МОРАЛИ СУ ДА ПРИВЕЖУ НОГЕ ЗА ПЕДАЛЕ ДА НЕ БИ ЗА ВРЕМЕ ВОЖЊЕ ИСПАЛИ ИЗ АУТОМОБИЛА

тим стала као укупана. Људи су их гурали, подизали, подметали испод точкова све што им је долазило до руку, избацивали из њих све што им је чинило тежим, али без успеха. Провалије поред пута вребале су као неман – била је довољна мала неопрезност па да се возачи суноврате.

Поједине грдосије од аутомобила, као што је био гедон-библије, нису могле да пређу преко превоја ни у првој брзини. Возач и сувозач окренули су кола и вожњом уназад савладали узбрдицу. Знали су да „рикверц“ омогућава да се максимално искористи снага мотора.

Свако се довијао како је знао и умео. На срећу, све се добро завршило: сви су прошли преко превоја, жртава није било. Трка је настављена истим жаром којим је и започета и на циљ треће етапе у

То сам ја, Рено!

Последња, четврта, етапа од Салцбурга до Беча имала је и свог јунака. Био је то Марсел Рено, један од тројице чувене браће Рено. Возећи аутомобил сопствене конструкције, просечном брзином од 115 километара на сат, не само да је победио у четвртој етапи, него је стекао толику предност да је постао и победник целе трке!

Била је то његова трка живота. Остали учесници заустављали су своја кола у кривинама и пропуштали га да не би себе излагали опасности јер је Марсел Рено улазио у завоје као вихор.

Према предвиђањима организатора, победник је требало да стигне у Беч око 14 часова. Када се црвено Реноово возило појавило у бечком Пратеру у 12 часова, људи су се забављали, шетали, пили освежавајућа пића. На њега нико није обратио пажњу. Рено је зауставио кола и почео да виче:

– Људи, ја сам Марсел Рено! Стигао сам из Париза!

Настало је комешање и узбуна. Организатори су схватили да је стигао победник. Војна музика засвирила је „Марсељезу“, а народ похрлио према победнику.

☆☆☆

Марсел Рено превалио је раздаљину од Париза до Беча возећи просечном брзином од 62,4 километра на сат. Стигао је у Беч седам часова брже од тада познатог воза „Арлберг експрес“.

Са својом браћом Лујем и Фернаном Марсел је основао фирму за производњу аутомобила „Браћа Рено“. Погинуо је 1903. године у првој етапи трке Париз – Мадрид. Имао је само 29 година.

М. Т.

Илустровао: Драгутин Њежић

НИЈЕ СВАКИ ШТАП ЗА ПОДШТАПАЊЕ

Енглези голф схватају озбиљно. Ваљда су зато баш они и израчунали колико су времена лоптица за голф и штап за голф у додиру: хиљадити део секунде.

До наведеног податка дошао је др Елистер Кохран, врхунски британски стручњак за опрему голфа. Доктор годишње тестира око три стотине нових врста лоптица и штапова за голф и даје стручно мишљење о њима.

Што се штапова тиче, др Елистер је забринут: израчунао је да у просеку играчи проводе пет пута више времена ослоњени о штапове, него замахујући њима.

Како би било, пита се сада др, да се пројектују нови штапови који би учествовали за подштапање служили за игру? ■

ЛОПОВИ, УЗ ТО НАИВНИ

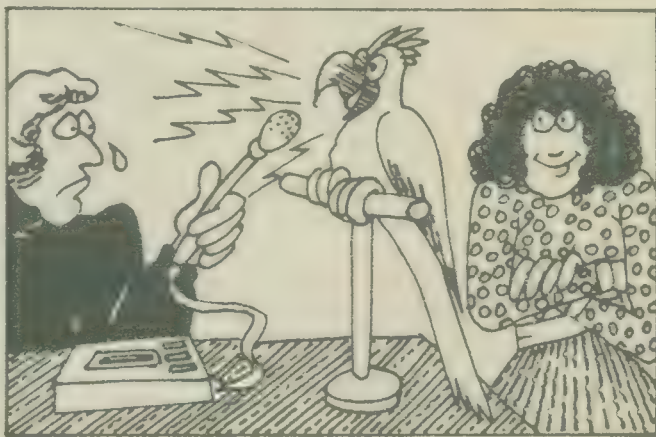
И криминалци су некад несхватљиво наивни. Недавно су у једну банку у Ослу ушли један Шведанин и један Норвежанин и покушали да уновче чек на 10 милиона долара. Што је много, много је, а 10 милиона је прилично много, у банци су одлучили да читаву ствар провере. Испоставило се да већ на први поглед сумњива двојка припада једној великој међународној банди.

Од тог дана, додуше, чланство јој је, бар на извесно време, смањено за двојницу. ■

ХОЋЕШ МАЛОГ ДУГОРЕПОГ, НЕМА АЛИМЕНТАЦИЈЕ

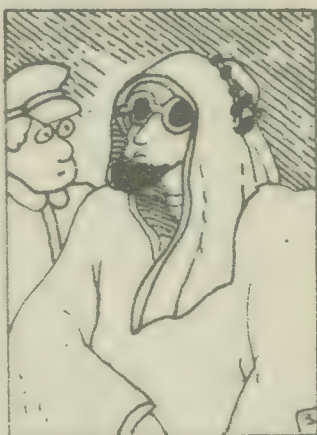
Прво су три судије одбиле да се позабаве случајем, четврти је пристао само да посредује у нагодби између бивших супружника, али не и да отвара прави судски поступак.

Супружници из града Рима у америчкој држави Џорџији на крају су заиста успели да се нагоде без позивања на законске параграфе. Малог дугорепог папагаја добила је жена, с тим што је заузврат пристала да се одрекне алиментације која је ионако могла да јој покрије тек трошкове за птичију храну. Муж је, мора се признати, прошао далеко горе. Ем није добио вољеног малог дугорепог, ем су му ускратили право да га бар повремено посећује. За утеху, дали су му траке с папагајетовим чаврљањем. ■

ПРИНЧЕВСКИ ГЕСТ

Није тачно да су времена краљевске расипности заувек прошла. Неки и данас расипају навелико, рецимо кувајтски принц Бин Абдул Азиз који је пре пар година, пошто га је његов енглески шофер довезао до лондонског аеродрома Хитроу, на његово питање: „А шта да радим са колима, Ваше височанство?“, не трепнувши одговорио: „Задржите их.“

КОМПАНИЈА СТРАДИВАРИЈУС

Новопечени милионер, који жуди да има све најбоље што се може купити, ушао је у радњу с музичким инструментима и затражио најскупљу виолину за свог малог сина. Продавац му је изнео диван инструмент рекавши:

– Ово је Страдиваријус 1730. и кошта четири стотине хиљада долара.

– Није лоше – одговорио је милионер – а да ли компанија која је направила ово ћемане још ради?

– Наравно да не! – запањено се продавац.

– Е, онда не купујем, где да пронађем резервне делове?

ГОРЕ-ДОЛЕ, ЛЕВО-ДЕСНО

Саобраћајац из Хагерстауна у Мериленду је пар тренутака у чуду посматрао сигнале које је давала једна возачица, а онда је зауставио. Имао је и зашто. Жена је прво дала леви жмигавац, онда је истурила руку кроз прозор, почела жустро да маше горе-доле и на крају скренула – десно. Зашто, побогу?

– Предомислила сам се и одлучила да не скренем лево, а машући руком горе-доле... поништавала сам сигнал да скрећем лево. ■

ЖАБЕ ЖИВЕ ТУ, ТУ, ТУ И ТУ...

Природњачко друштво из Енфилда у В. Британији помно бележи сва домаћинства у граду и околини која у баштама имају рибањак. Кад се појави заврши, друштво ће издати и станфоништу бесплатно разделити мапу жабеље територије у том крају. Како би народ тачно знао из ког правца да очекује крекет, шта ли?

Или, можда, да се зна на кога треба галамити што жабе галаме. ■

ЦЕПОВИ СУ И ЗА КОСУ

Кинескиња Ванг Ли-Јуан тврди да има најдужу косу на свету: метар и деветдесет и осам центиме-

тара. Ако и није најдужа на свету, коса Ванг Ли-Јуан сасвим је довољно дугачка да јој прилично компликује живот. Како јој не би сметала када је на послу, рецимо, девојка косу – угура у цеповете. ■

САМ СЕБИ УЗЕО МЕРУ

Дон Џортвеј из Сан Франциска навелико послује управо са деловима за мртвачке ковчеге које његове муштерије у миру свога дома саме састављају. Хоће људи да буду сигурни у чему ће почивати.

Модела има разних, већ према цепоу и укусу. Верна копија саркофага египатског фараона Тутанкамона стаје хиљаду и по долара. Које је до тога, за додатних 300 долара добија и посмртну маску.

Ни Дону не пада на памет да на „онај свет“ оде неприпремљен. За себе је одабрао мање-више једноставан саркофаг украшен позлаћеним листићима. Саркофаг је израдио онако, од ока, али је уверен да ће му бити таман. Нек' му меру узимају други, кад за то дође време. ■

Животи је једина једина је живот

ОСЕТИО ЈЕ ТУП УДАРАЦ ПО ГРУДИМА.
А ОНДА, КАД ЈЕ ЗМИЈА ПОЧЕЛА ДА СЕ ЊИШЕ
ИЗНАД ЊЕГА, ОН ЈЕ ЧЕКАО ОНАЈ СТРАШНИ БОЛ

ПАПУАНСКА ЧАРОЛИЈА

Андре Диперет се пробудио из поподневног дремежа, полако отворио очи, а онда их разрогатио од ужаса. Готово два метра дугачка змија њихала се с таванице, смотаног репа и уздигнуте главе, спремна за напад. Тада је пала склупчана, увијајући се око његових голих прса.

Било је то већ трећи пут да папуански врачевци пуште на њега змију отровницу.

Његов колега Кристијан био је на исти начин два пута опоменут кад је стигао у мали логор усред џунгле.

Први покушај

– То нису обичне змије – рекао му је припадник пријатељског племена који му је помогао у рашчишћавању пропланка на којем је хтео да подигне кућу.

– То су веома отровне змије у којима живе демони. Оне проналазе и убијају своје жртве натприродном снагом, а папуански врачевци имају неку чудну моћ над њима. Чувајте их се! – упозорнио га је човек.

Први покушај убиства догодио се приликом Андрејеве посете старом племенском поглавци. Док је обучен у тропску одећу чекао да га изведу пред поглавцу, Андре је у једном тренутку приметио да је део његове кошуље одсечен. Ништа не рекавши, пошао је мирно са дугачким штапом у руци да поздравља племенског вођу. Уз обавезан церемонијал разменили су поздраве. Одједном, из мрака поглавичине колибе на њега се устремила огромна змија.

Не мичите се!

Андре је инстинктивно подигао свој штап и снажно га спустио на главу змије. Увијајући се, она је ту, пред његовим ногама умрала. Као да се баш ништа није догодило, Андре је завршио разговор с поглавциом и вратио се у мало насеље. Размишљао је како је за длаку избегао страшну смрт.

Неколико недеља касније Папуанци су му послали другу змију. Андре је управо завршио са превијањем једног дечака и окренуо се ка ормарићу с лековима кад је спазио како се дечакове зенице шире од ужаса.

– Станите! Не мичите се! – вриснуо је дечак.

Гмижући по земљаном поду, ка Андреу се приближавала змија дугачка око два метра. Очигледно, провукла се кроз зид од уплетене бамбусове трске.

Слободном руком дечак је зграбио нож са дугачким сечивом који је стајао заденут за појас његовог оца и снажно замахнувши једним ударцем одсекао змији главу. То се догодило тако брзо да Андре није успео да начини ни најмањи покрет.

Кад се вратио у колибу у којој је становао, Андре је пронашао још једну кошуљу са које је било одсечено парче. Збуњен, позвао је момка који му је кувао и спремао колибу и затражио објашњење.

– Они ухвате змију и ставе је у нека корпа од бамбусов прут. На крајевима ставе комадићи од одећа жртва, зато твој кошуља исечен. Пре него што корпа однеси близу жртва они је ставити близу ватра. После тога корпа однесу у близини своја жртва и склонити комадић с један крај. Полудели змија иде право на жртва чији мирис препознати због комадића од тканина причвршћен с један крај. То цела чаролија – објаснио је својим лошим енглеским језиком селма.

У колиби поглавнице

Отада су прошле две године. Једног дана Андре се упутио пешице кроз џунглу до оближњег села. Стигао је око подне и, пошто је обавио неколико прегледа, одлучио је да легне да се одмори у колиби поглавнице.

Није спавао више од сата кад се пробудио и тачно испред себе угледао змију. Пре него што је успео да се покрене, осетио је тежак, туп ударац по голим грудима. Отворио је уста да крикне али се није чуо

никакав звук. Укочено је посматрао змију која је палацала језиком на само неколико центиметара од његове главе. Већ му се чинило да у грудима осећа страховит бол од њеног уједа. Али, зачудо, змија као да се поколебала. Не усуђујући се да учини ни најмањи покрет, Андре баш поглед на сат: било је тачно четири по подне.

Кукавице!

Изненада, змија поче да се увија у клупко. А онда сместивши се удобно на његовим грудима, спустила је главу на своје склупчано тело. Изгледало је као да спава.

Андре помисли да би било добро кад би могао да дохвати свој тешки штап, али се ипак није усуђивао да се помери. Време је споро одмицало. Иако је био уверен да змија спава, плашио се да се помери. Прошла су пуна три сата кад се змија најзад покренула. Све то време он је лежао готово без свести. Као кроз маглу видео је њене мрке шаре.

Неочекивано, змија полако склизну ка његовим раменима. Андре се стресе кад она пређе преко његовог лица и сиђе на под. Укочено, готово не дишући, посматрао је како се провлачи кроз бамбус. Био је потпуно парализан. Тада је осетио како га обузима бес. Зграбио је свој штап и свом снагом га завилао ка змији. Погођена у главу, она се склупчала на поду. Андре је зграбио змију за реп и изнео је напоље.

– Кукавице, прљаве кукавице – урлао је. – Желели сте да ме убијете, али ето, ја сам убио вашу змију.

Људи су немо пиљили у њега. Андре је добро знао да се међу њима налази и сеоски врач. Нико није проговорно ниједну реч, али је Андре осетио да их је овог пута коначно придобио. Преживео је све врачеве смишљатике и знао да ће његов противник због тога изгубити углед у очима својих саплеменика.

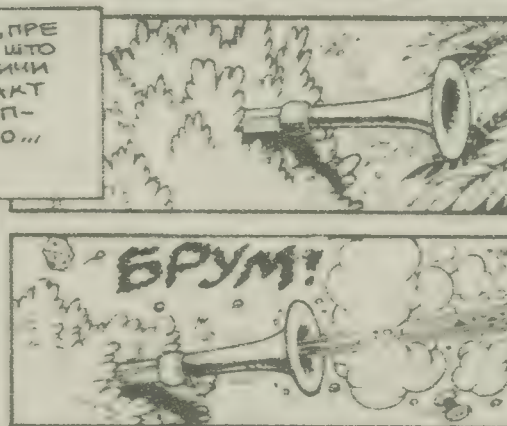
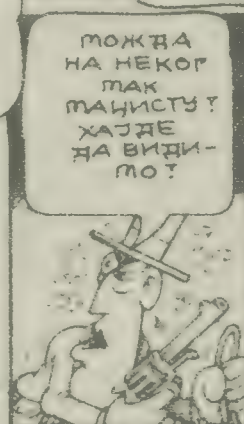
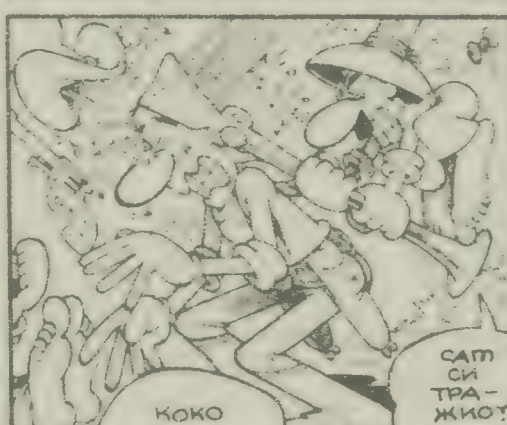
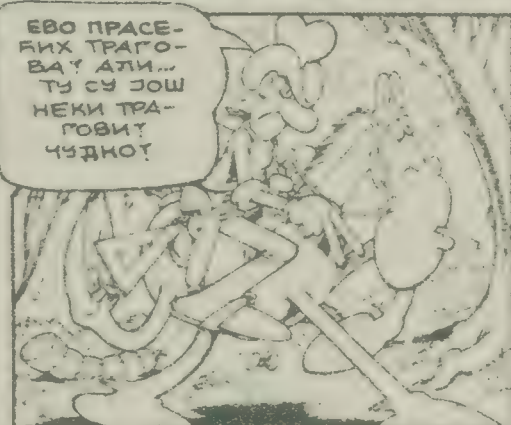
О. В.

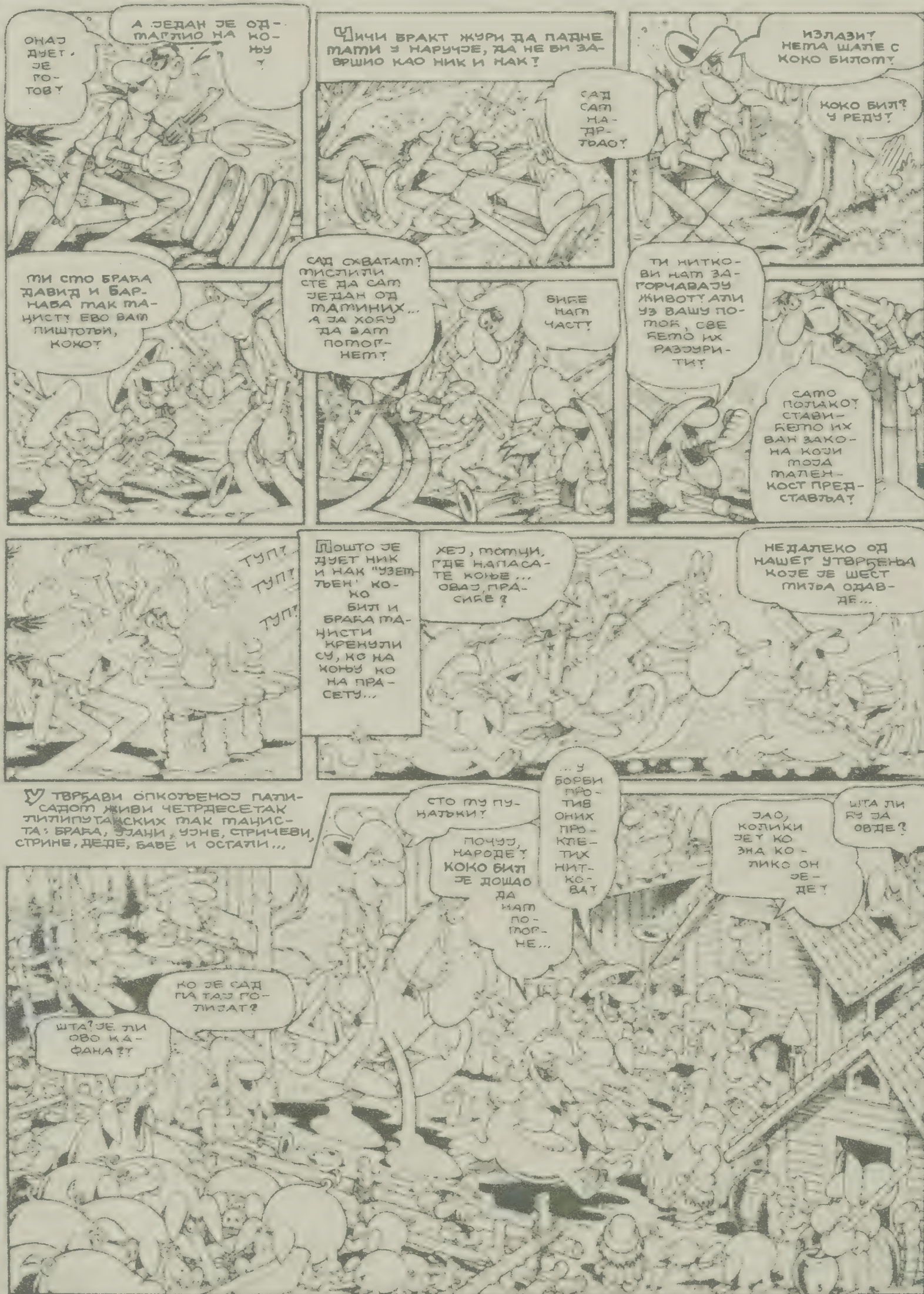
Илустровао: Драгутин Њежић

КОКО БИЛ

У МАМИНОМ
ЗАГРЪАЈУ II ДЕО

ОНАЈ
ДУЕТ,
ЈЕ
ГО-
ТОВ?

А ЈЕДАН ЈЕ ОД-
МАРЛИО НА КО-
ЊУ?

ЧИЧИ БРАКТ ЖУРИ ДА ПАДНЕ
МАТИ У НАРУЧЈЕ, ДА НЕ ВИ ЗА-
ВРШИО КАО НИК И НАК?

САД
САМ
НА-
ДР-
ТРАО?

ИЗЛАЗИ?
НЕМА ШАПЕ С
КОКО БИЛОТ?

КОКО БИЛ?
У РЕДУ?

ТИ СТО БРАКА
ДАВИД И БА-
НАВА ТАК МА-
НИСТ? ЕВО ВАМ
ПИШТОЛЫ,
КОКОТ

САД СХВАТАМ?
МИСЛИЛИ
СТЕ ДА САМ
ЈЕДАН ОД
МАНИНИХ...
А ЈА ХОЋУ
ДА ВАМ
ПОМОГ-
НЕМ?

БИЋЕ
НАП
ЧАСТ?

ТИ НИТКО-
ВИ НАП ЗА-
ГОРЧАВАЈУ
ЖИВОТ? АЛИ
УЗ ВАШУ ПО-
МОК, СВЕ
РЕМО ИХ
РАЗЈУРИ-
ТИ?

САМО
ПОЛЈАКОТ
СТАВИ-
РЕМО ИХ
ВАН ЗАКО-
НА КОЗИ
МОЈА
МАЛЕН-
КОСТ ПРЕД-
СТАВЉА?

ТУП?
ТУП?
ТУП?

ПОШТО ЈЕ
ДУЕТ НИК
И НАК "УЗЕМ
ЉЕН" КО-
КО
БИЛ И
БРАКА МА-
НИСТИ
КРЕКУЛИ
СУ, КО НА
КОЊУ КО
НА ПРА-
СЕТУ...

ХЕЈ, МОЏИ,
ГДЕ НАПАСА-
ТЕ КОЊЕ...
ОВАЈ ПРА-
СИЈЕ?

НЕДАЛЕКО ОД
НАШЕГ УТВРЂЕЊА
КОЈЕ ЈЕ ШЕСТ
МИЉА ОДАВ-
ДЕ...

УТВРЂАВИ ОПОКОЉЕНОЈ ПАЛИ-
САДОМ ЖИВИ ЧЕТРЕДЕСТАК
ЛИЛИПУТАСКИХ ТАК МАНИС-
ТА: БРАКА, УЛАНИ, УЊЕ, СТРИЧЕВИ,
СТРИНЕ, ДЕДЕ, БАБЕ И ОСТАЛИ...

СТО МУ ПУ-
НАЉКИ?

ПОЧУЈ,
НАРОДЕ?
КОКО БИЛ
ЈЕ ДОШАО
ДА
НАП
ПО-
МОГ-
НЕ...

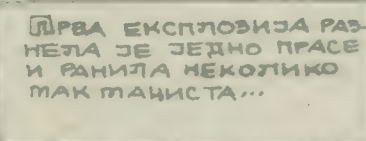
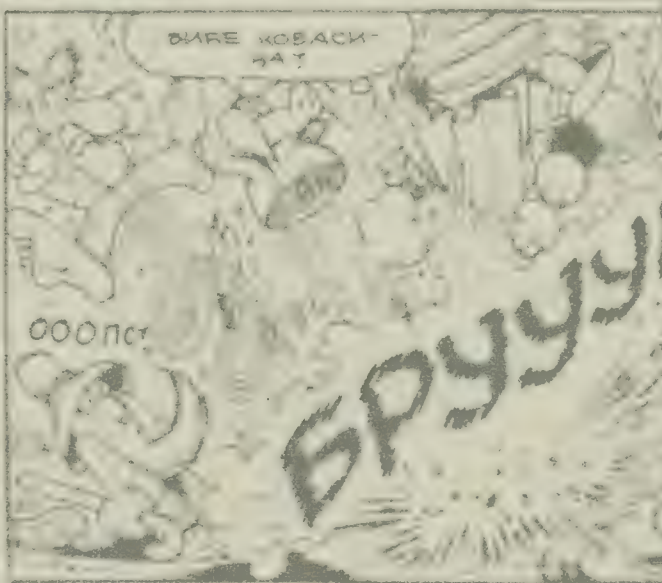
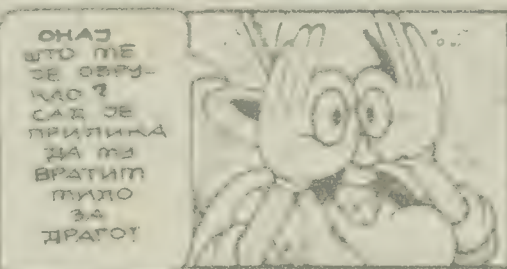
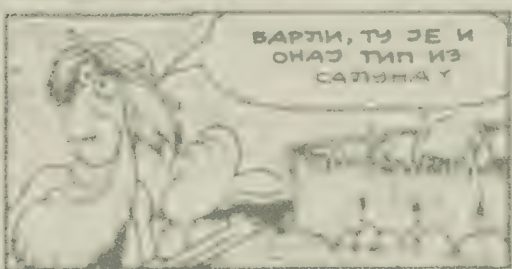
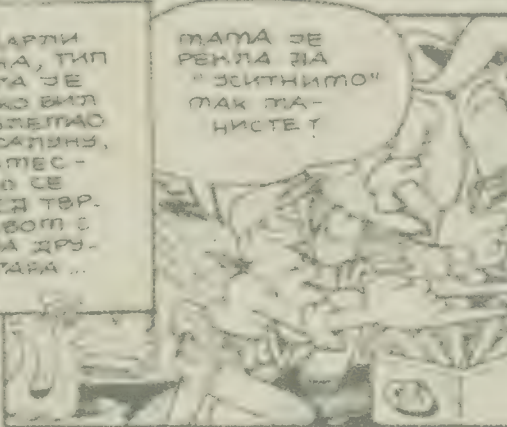
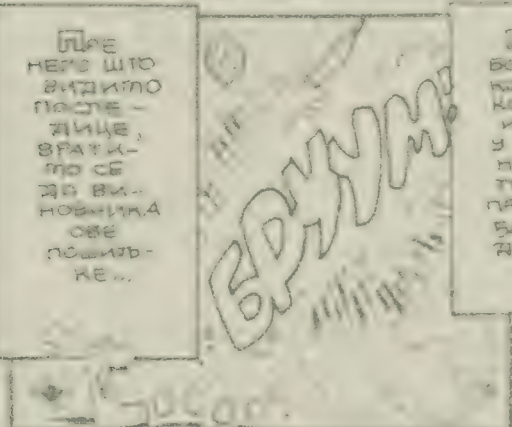
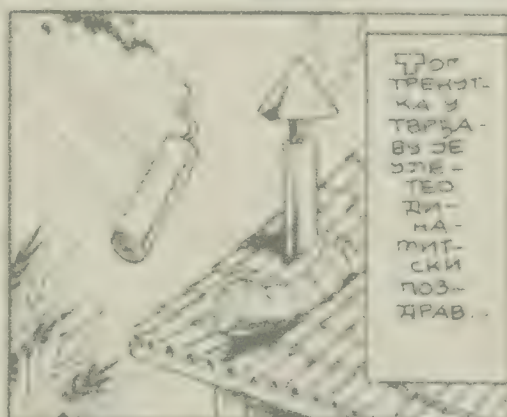
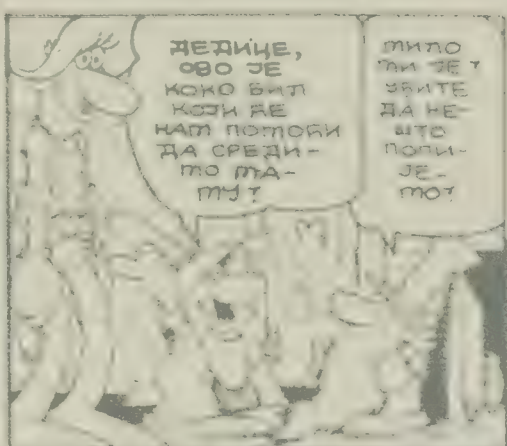
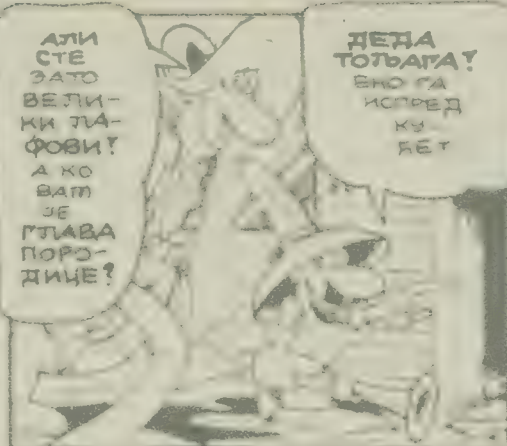
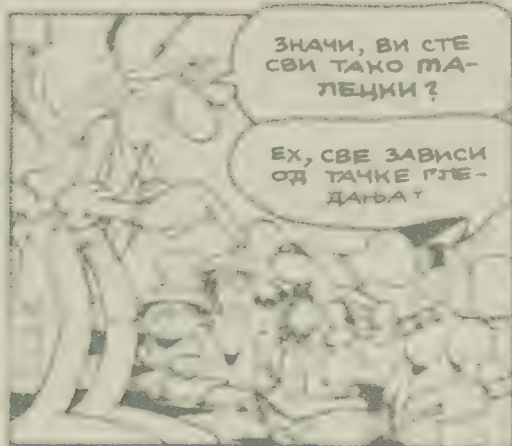
...У
БОРБИ
ПРО-
ТИВ
ОНИХ
ПРО-
КТЕ-
ТИХ
НИТ-
КО-
ВАТ

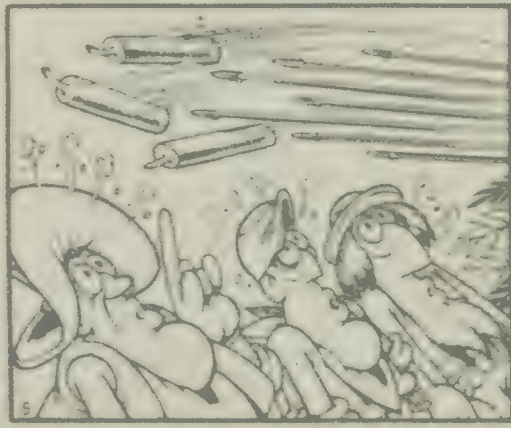
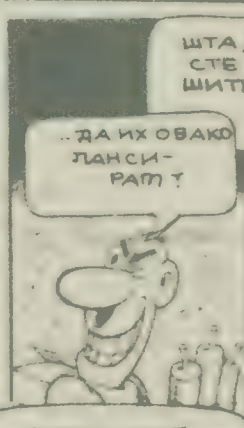
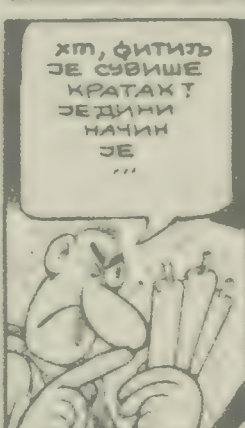
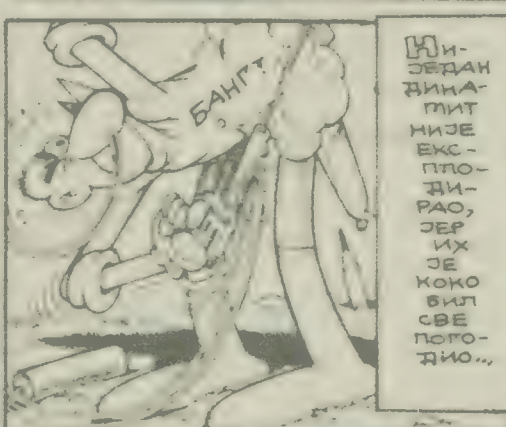
ЈАО,
КОЛИКИ
ЈЕУ КО
ЗНА КО-
ЛИКО ОН
ЈЕ-
ДЕУ?

ШТА ЛИ
РАЈА
ОВДЕ?

КО ЈЕ САД
ПА ТАЈ ГО-
ЛИЗАТ?

ШТА ЈЕ ЛИ
ОВО КА-
ФАНА?

СВЕ ДОК
НЕ ОТКРИ-
ЈЕМ КО
ЈЕ МАМА,
НИШТА
НИСАМ
УРА-
ДИО!

СЈАЗНОУ
ЗНАМ ШТА
ТРЕБАУ!

СТИС-
ЛИО САМ
КАКО
РЕМО
СРЕДИ-
ТИ МА-
МУ!

ШЕРИФЕ?
ТРИ ИДИОТА
СУ БАЦАЛИ
ДИНАМИТ
И РАНИЛИ
КОКО БИ-
ЛАУ!

НЕШТО
КАСНИЈЕ
БАРНАБА
МАХ МА-
ЦИСТ
УЗАХАО
ЈЕ У
ГРАД

УПОМОГУ! НАПАЛИ СУ
НАС ДИНАМИТОМ! БР-
ЗО ДОКТОРАУ!

КОКО БИЛ
ЈЕ РАЊЕН!

БРЗО
ПО
ДОКТО-
РА
НОКСАУ!

ДОКТОРЕ,
МОРАМО
БРЗО ТАК
МАНИСТИ-
МАУ!

И
ПРИ-
КРАЈ-
КА,
МА-
МА
ЈЕ
СВЕ
БУД-
НО
ПРА-
ТИ-
ТИ...

БРЖЕ,
ДОКТО-
РЕУ!

ТЕШКО
ЈЕ
РА-
ЊЕН!

УСКО-
РО ЈЕ
КОКО
БИЛ,
ПРЕВИ-
ЈЕНИХ
РУКУ,
СТИ-
ГАО
У
ГРАД

ПО-
ЛА-
КО,
ШЕ-
РИ-
ФЕУ!

ЈАО!

ОДВЕШЉЕМО
ГА ВАШОУ КУ-
КИ, ДОКТОРЕ,
ДА ОДЛЕЖИ
БАР НЕДЕ-
ЉУ ДА-
НАУ!

ОВОГ ПУТА
ДИНАМИТ ЈЕ
ДОВО УТРО-
ШЕН!

ЧИЧИ БРАКТЕ, КОКО БИ-
ЛУ СУ РУКЕ НЕУПОТРЕБ-
ЉИВЕ...

МАМИ-
ЦЕ, АКО
САМ
СХВА-
ТИО,
ТРЕБА
ДА

ОСВЕТИ-
ЉЕМО МУ
СЕ ЗА НА-
ШУ ТРО-
ЈИЦУ!
САД ЈЕ
НЕМО-
ЋАН ПА
РЕШ ГА
ЈОШ
НОГАС
ДОВЕСТИ
ОВАТО...
И ТО
ЖИ-
ВОУ!

ХОУУ
ЛИЧНО
ДА СЕ
ОБРА-
ЧУНАМ
С ТИМ
ГА-
ДОМУ!
А САД
СЕ
ЧИСТИ!

РА-
ЗУМЕШ,
МАЈ-
ЧИЦЕ
МИ-
ЛАУ!

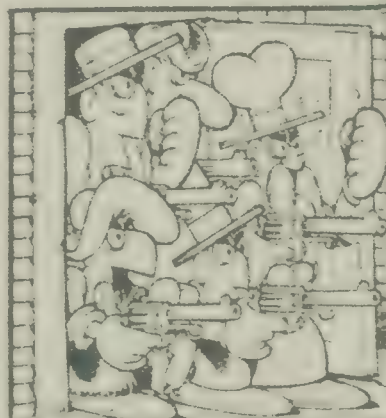
УГЛУБОВА
ДОБА
НОВА ЧИЧИ
БРАКТ
СА ЈОШ
ЧЕТИ-
РИ
КЛИ-
ПАНА
РАЗЛИ-
ЧИТЕ
ТОНД-
ЖЕ
ПРИ-
ВУКАО
СЕ
ДОК-
ТОРО-
ВОД
КУРИ...

ШТА РЕЧЕ, ЧИЧИ?

ПСТ? СА' БЕМО
ГА ИЗЕНА-
ДИТИ?

ЧУЈЕШ ИХ?
САМО ШТО СЕ НИ-
СУ ПОЈАВИЛИ...
ХЕ? ХЕ?

Ис-
ТОГ
ЧАСА
ПЕТО-
РИЦА
НИТКО-
ВА БИ-
ЛИ СУ
НА ВРА-
ТИМА
УПЕ-
РИШИ
ПИШ-
ТО-
ЉЕ...

ОВОГ
ПУТА СИ
НАШ,
КОКО
БИЛ?
МАМА
ТЕ НВСТРП-
ЉИВО
ЧЕКА?

СТО МУ ПУ-
НАЉКИ?

МАМИ БЕ СЕ
ДОПАСТИ ДА
ТЕ СРЕДИ ТВО-
ЈИМ ПИШТО-
ЉИМА?

ГРУНИТ-
КОВИ НИ-
ЈЕДНИ?

ПОПА-
ЗАК?

У ЗОРУ КОКО БИЛ ЈЕ СТИГАО
У МАТИНО СКРОВИШТЕ..

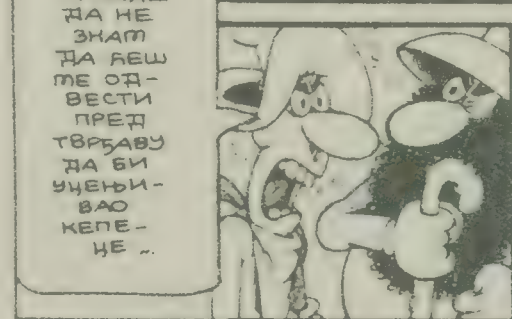
ЕВО ТИ
КОКО
БИЛА,
МАМА?

ГЛА-
ВА
БЕЗ
БРА-
ДЕ?
ХЕ,
ХЕ?

А ТИ,
ОДВРАТ-
НИ БРА-
ЋОЉО,
САМО ПОКУ-
ШАО
ОНО
ШТО
СИ
НАМИ-
СЛИО?

А ШТА САМ
ТО НАМИ-
СЛИО?

МИСЛИШ
ДА НЕ
ЗНАМ
ДА АЕШ
МЕ ОД-
ВЕСТИ
ПРЕД
ТВРЂАВУ
ДА БИ
УЦЕЊИ-
ВАО
КЕПЕ-
НЕ...

ДОВРО
ЗНАШ
ДА БЕ ОНИ
СВЕ УЧИ-
НИТИ ДА
МЕ СПА-
СУТ
ЛЕПО
СИ СВЕ
СМИС-
ТИО?

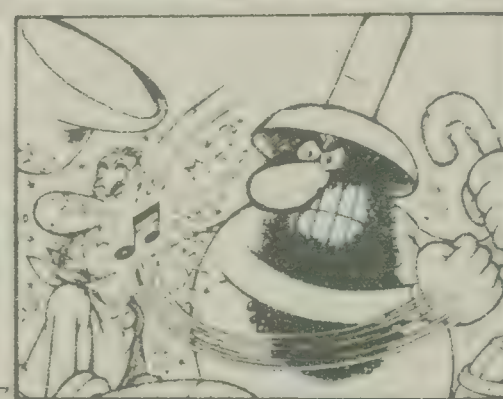
НИЈЕ
МИ
БИЛО
НИ НА
КРАЈ
ПАМЕ-
ТИ, АЛИ
ИДЕЈА
ЈЕ ДОБ-
РА И
ПРИХВА-
ТАМ
ЈЕ?
ХЕ?
ХЕ?

ИДЕМО СТЕСТА
У ТВРЂАВУ? МАМА
МИКЕМО КЕПЕЦЕ
ДА ИЗИБУ, А ОН-
ДА РЕ-
МО СРЕ-
ДИТИ
И ЊИХ
И ТЕ-
БЕ...
И СВЕ
ТО ПО
ТВОЈОЈ
ИДЕ-
ЈИ?

ДА СУ МИ
РУКЕ ЗДРА-
ВЕ, ПЛУС
НУО
БИХ
ТЕ ПО
ТОЈ
ГАД-
НОЈ
ЊУШ-
НИ?

ЦЕЛА БАНДА, НА ЧЕЛУ С МА-
ТОМ, УПУТИЛА СЕ У ДОЛИНУ
МАК МАЦИСТА. ЧИЧИ БРАКТ ВО-
ДИО ЈЕ НА КОНОПУ КОКО БИ-
ЛА...

УСКОРО ЋЕ
ПАШЊАНИ
ОНИХ НЕ-
ДОРАСЛИХ
БИТИ ЗАУВЕК
ПОЖИТ

РАСПОРЕДИ-
МО СЕ ПО
ШУТИ...

... А
КОКО БИЛА
СТА-
ВИТЕ
НА
СПРАМ
КАПИЈЕ,
ДА ГА
БОЉЕ
ВИДЕ,
А ОНДА
РАДИТЕ
ШТА
ЗНА-
ТЕ.

НАПРЕД!
И НЕ
ПРАВИ
БУДАЛАШ-
ТИНЕ, ЈЕР
ТИ ГРОВ
НЕ МИ-
НЕТ

СТО
ПУ-
ЧАЉ-
КИТ

ЗА-
ВЕЖИ!

ЈА КУ БИТИ
У ПОЗАДИНИ?
НЕ ЖЕЛИМ
ДА МЕ ВИ-
ДЕТ

ХМ, СВЕ ИДЕ
СУВИШЕ ГЛАТ-
КО...

ХЕЈ,
ВИ У ТВРБА-
ВИ АКО ХО-
КЕТЕ ДА ВАМ
ПРИЈАТЕЉ
ОСТАНЕ ЖИВ,
РУКЕ УОИС И
НАПОЉЕТ
СВИ!

ШЕШИРИ
НА ПАЛИ-
САДИ НИ-
СУ НИ МРД-
НУЛИ. СТО-
ГА ЧИЧИ
БРАКТ
НАСТАВ-
ЉА ДА
ПРЕ-
ТИ...

БИРАЈТЕ,
ХОРЕТЕ
ЛИ ПРИ-
ЈАТЕЉА
МРТВОР
ИЛИ
ЖИ-
ВОР
?!

И
ДАЉЕ
СЕ У
ТВРБА-
ВИ НИ-
ЈЕ НИ-
ШТА
ПРО-
МЕНИ-
ЛО...

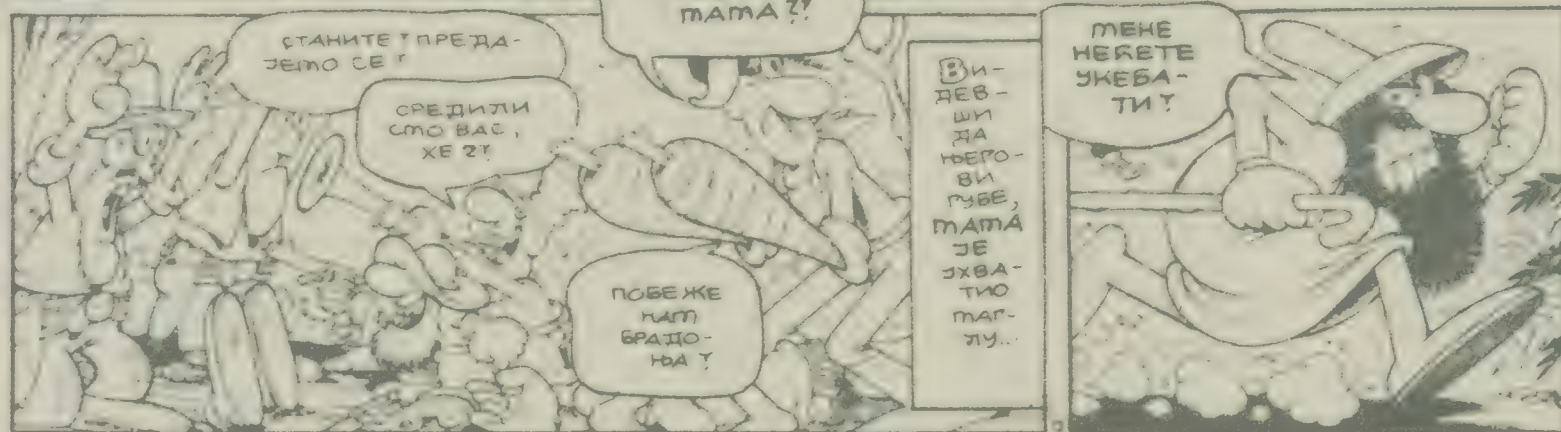
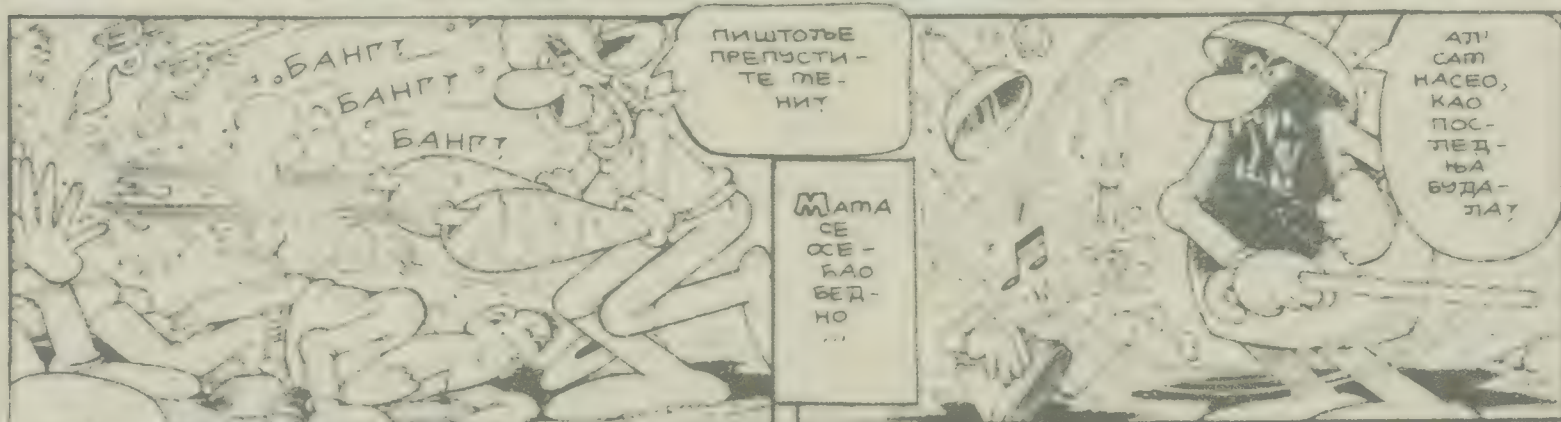
ПОСЛЕДЊИ
ПУТ ВАМ
КАЖЕМ...

БРОСИМ ДО
ТРИ, ПА ПУЧАМ...
ЈЕДАН...
ДВА...

ШТА
БИ?!

ПАМ!

ТАМАН ПОСЛА
ДА МИ
ПО-
БЕГ-
НЕ?

КОКО
БИТ ЈЕ
ОДВИО
РУКЕ И
ПОТРЧАО
ЗА БРА-
ДО-
НОМ...

ЕВО ТРАГО-
ВА... ЗНАЧИ,
НИЈЕ ДАТЕ-
КО...

МОЖ-
ДА САМ
ГА ПО-
ГО-
ДИО?

СТО МУ
ПИШТО-
ЉА?

ЕНО ГА
КРАЈ ОНЕ
СТЕНЕ?
БУТИ И
НЕ ТР-
ДА?

ШТА
ЧЕКАШ,
РУКЕ
УВИСТ?

РУКЕ
УВИСТ ИЛИ
ДА ПУ-
ЧАМ?

И ДИРНИ ТУ
ШЕШИРЧИНУ С
ОЧИЈУ?

СТО
МУ...

САД СИ
ПРЕПУШТЕН
МЕНИ НА
МИЛОСТ
И НЕ-
МИ-
ЛОСТ?

ТРАС!

БАНГ!

ЈАД-
НИ
КО-
КО
ЈЕ
ОВОГ
ПУ-
ТА
НА-
СЕО

Е, САД
СЕ НЕБЕШ
ИЗВУДИ?

Е, САД СИ
ПРЕПУШТЕН
МЕНИ НА
МИЛОСТ
И НЕ-
МИ-
ЛОСТ?

ТВОЈИ
ПИШТОЉИ
ЈЕ ТЕ
ЗАУВЕК
УСПА-
ВАТИ?

РАСТУРИО
СИ МИ БАН-
ДУ, ПРОК-
ЛЕТНИЦЕ,
АЛИ САД СИ
ГОТОВ...
ТРЕНУТАК...

А, САКУПИМ ЈА
ШАЧИЦУ ЈАДА
ШТО ЈЕ ПРЕ-
ОСТАЛА И ОСНО-
ВАЊУ НОВУ ДРУ-
ЖИНУ... ДА РАЗ-
МИСЛИМ...

НА
КРАЈУ
ЈЕ
СТИ-
СЛИО
НЕШТО
ЈАКО
ДОБ-
РО...

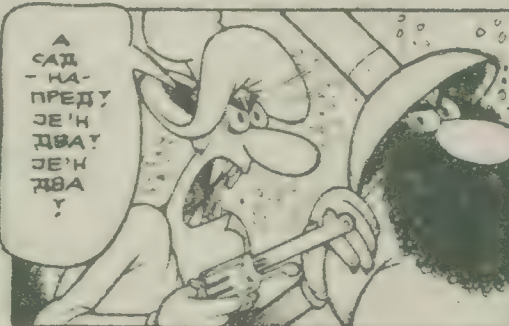
МАМА,
ЧИЈЕ
ИМЕ ЈЕ
БИЛО
ТОМАС
ХАЛО-
ЈДЕР,
ТАСКИ-
РАО ЈЕ
КОКО
БИЛА
У-МА-
ТУ...

Е,
САД
СИ ТИ
МАМА,
А ЈА
САМ
НЕКО
ДРУ-
ГИ?
ХЕУ
ХЕУ

ОДВЕШКУ
ТЕ ШЕРИФУ
И ТАКО
КУ ИМАТИ
ПРИЛИКУ
ДА ОСЛОВО-
ДИМ СВОЈЕ
ПАТАШЕ
ИЗ КУЗЕ...
А ОНДА
КУ ТЕ
СРЕДИ-
ТИ?

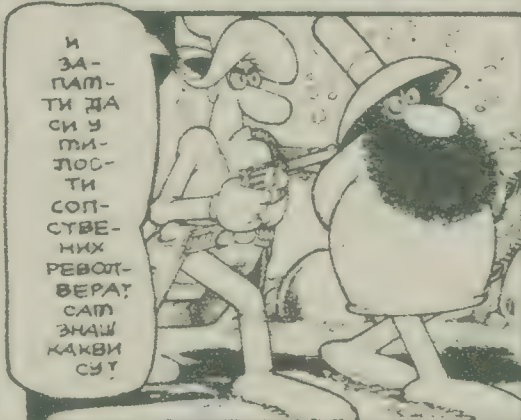

А
САД
-НА-
ПРЕД?
ЈЕ'Н
ДВА?
ЈЕ'Н
ДВА
У

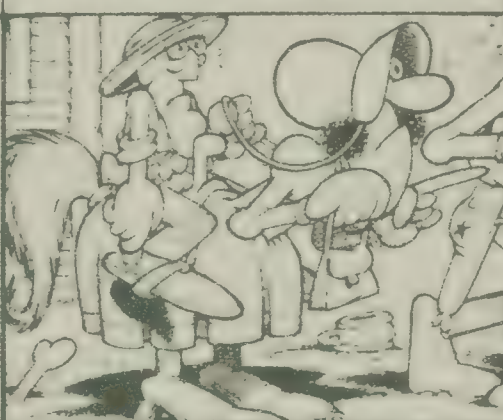
КАД СУ СТИГЛИ У БАРАБА СИТИ,
СВИ СУ БИЛИ ИЗЕНАЂЕНИ ЈЕР СУ
САЗНАЛИ ДА ЈЕ ГОСПОДИН С БРА-
ДОМ - МАМА ...

УРУЧИО МИ ГА
ЈЕ КОКО БИЛ?

И
ЗА-
ПАМ-
ТИ ДА
СИ У
МИ-
ЛОС-
ТИ
СОП-
СТВЕ-
НИХ
РЕВОЛ-
УЦИЈА,
САМ
ЗНАШ
КАКВИ
СУ?

ШЕРИ-
ФЕ,
ЕВО
МА-
МЕ
ГЛА-
ВОМ
И
БРА-
ДОМ
?

А, КОКО БИЛ?

ЋАКО ЈЕ ТОМАС ХАЛОЏЕР, МА-
МА, УРУЧИО ШЕРИФУ КОКО БИ-
ЛА...

КОКО БИЛ МИ
ЈЕ ПОВЕРИО ОВОГ
НИТКОВА И РЕ-
КАО ДА ВАМ ГА
ПРЕ-
ДАМ?

А ОН
МОРА ДА
ЈЕ ОТИ-
ШАО
ДО ТАК
МАНИС-
ТА...

mmm ...

ШТА МУ
ЈЕ, ЗАШТО
МУМЛА?

НИ-
ЈЕ
МУ
НИШ-
ТА?
ТРА-
ЖИ
БА-
ВО-
ЛА?

ТРАС!

mmm?
mmm?

НЕ МО-
ГАТАЈ-
СЕ?

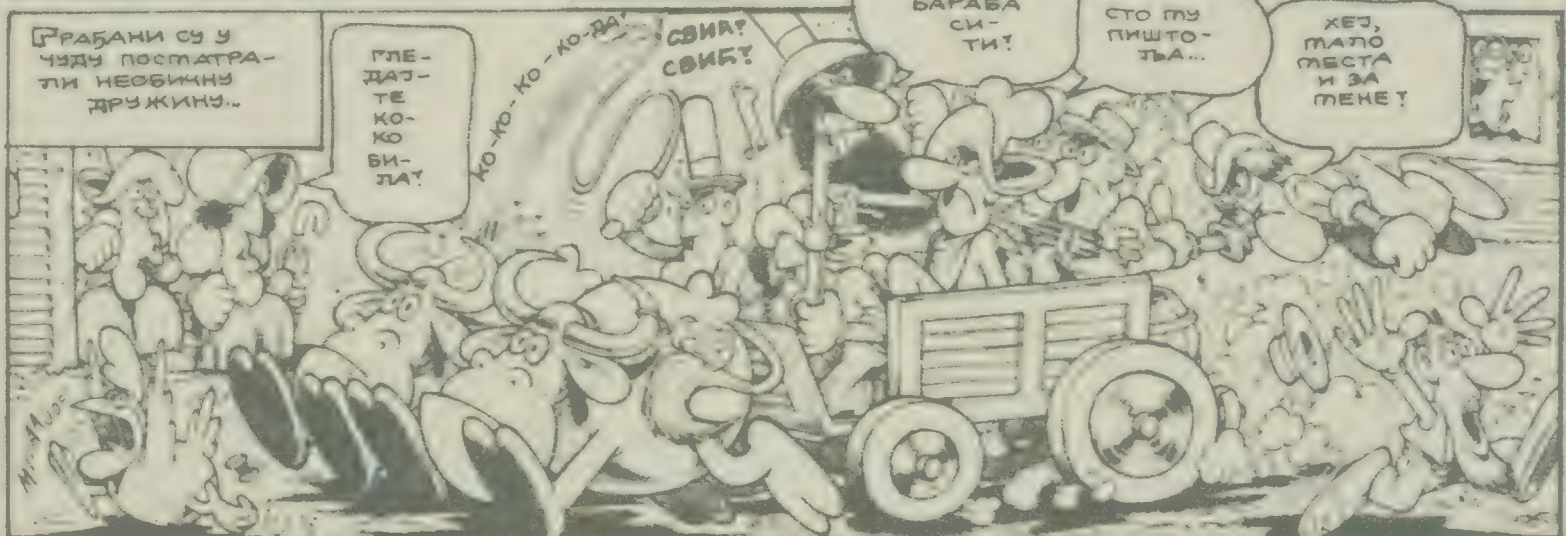
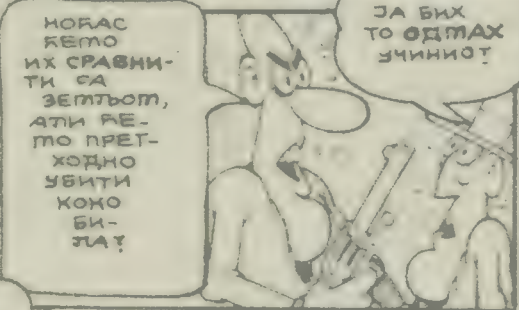
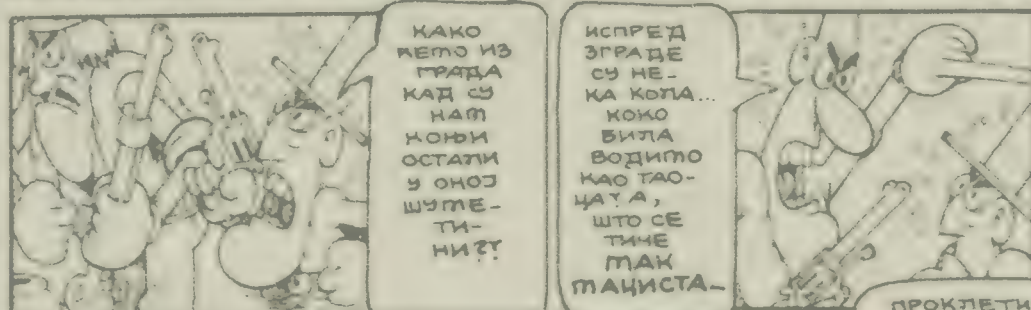
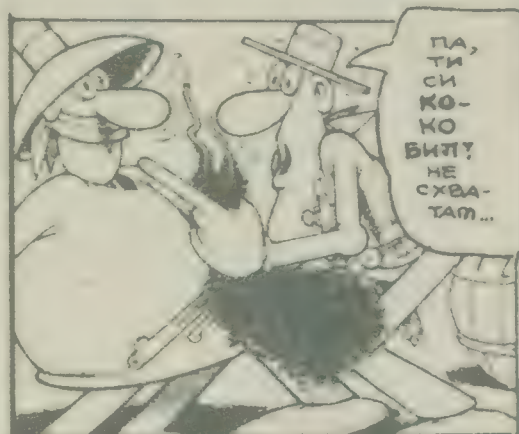
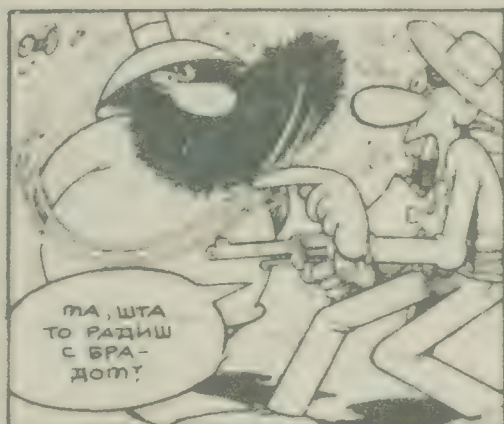
СТИРИ
ТЕ НОЖУР-
ДЕ,
ИНАЧЕ...

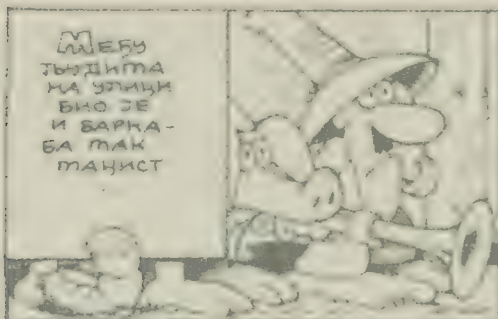

mmm!
rrrr!
mmm?

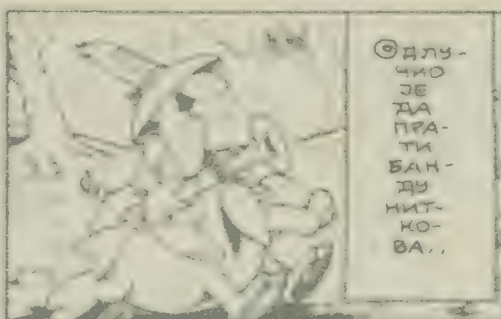
mmm!

ДОСТА!
АКО
НЕ
БЕ-
ДЕШ
ДО-
БАР...

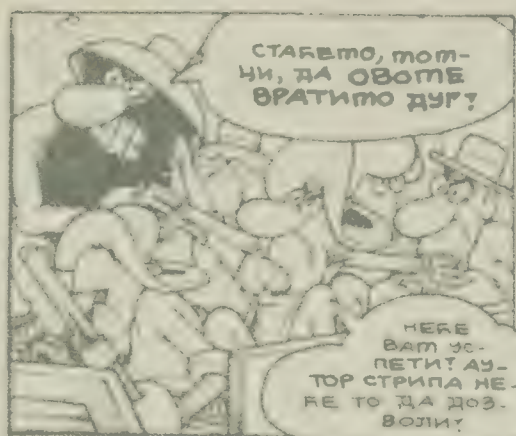

МЛЕБУ
ЉУДИМА
НА УЛИЦИ
БИО ЈЕ
И ВАРКА-
БА МАК
ТАЦИСТ

ОДЛУ-
ЧИО
ЈЕ
ДА
ПРА-
ТИ
БАН-
ДУ
НИ-
КО-
ВА.

СТАВАМО, ПОТ-
ЧИ, ДА ОВОМЕ
ВРАТИМО ДУГ?

НЕРЕ
ВАМ УС-
ПЕТИ? АУ-
ТОР СТРИПА НЕ-
РЕ ТО ДА ДОЗ-
ВОЛИ?

УПУЧАЈ-
МО ГА ПРЕ
НЕКО ШТО
АУТОР
УПРЕМА
СВОЈЕ
ПРЕТЕ

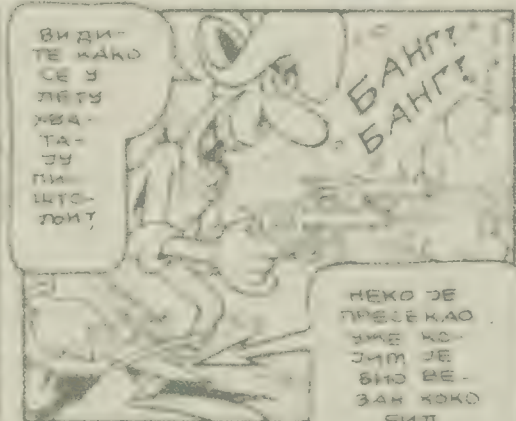
ГЛУПОСТИ
ТИ ШТО
У ВЕРИ-
НИ?

ГЛАВНО ЈЕ
ДА СИ ТИ
ДОБРО
ВЕЗАН?

ШТА?
КАКО?

ВИДИ-
ТЕ КАКО
СЕ У
ЛЕГЛУ
ХВА-
ТА-
ЈУ
ПИ-
ШТО-
ПОН?

БАНГ!
БАНГ!

НЕКО ЈЕ
ПРЕТЕ КАО
ЈАКЕ КО-
ЈИМ ЈЕ
БИО ВЕ-
ЗАН КОКО
БИЛ

А
ВИ
НИКО
ВИ
СПЕ-
ДИТЕ
ПРИ-
МЕР
СВОЈ
ШЕФА?

БАНГ!
БАНГ!
БАНГ!

БАНГ!
БАНГ!
БАНГ!

ОВО ЈЕ ПО-
ЈА ЛИРУЕТА
ПОРТАЛЕ?

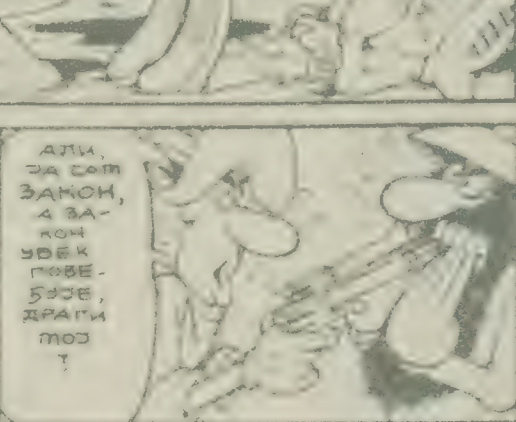

А МИ ИДЕМО
ПРАВО У ЗАТВОР,
ДА СПАСЕМО
ГЛАВУ?

СРАМОТА!
АУТОР НАШТО
НИЈЕ СПЕО
УГРАДИТИ?

НАС
ДВАДЕ-
СЕТРИЦА,
А ОН
ЈЕ ДАН И
ЈОШ ВЕ ВАН

АЛИ,
ДА СМ
ЗАКОН,
А ЗА-
КОМ
УВЕК
ПОВЕ-
БЈУЈЕ,
ДРАГИ
МОЗ
?

У ОВОМ
СПЛОНАУЗ
НЕ,
ДЕР СИ
НАПРА-
ВНО
ПРЕКР-
ШАУ
ТРЕБА
ДА ЈОШ
ПАТНО
САЧЕ-
КАШУ

ОПЕТ
НЕКИ
ТВОЈ
ТРИКУ
АЛИ,
ЈА НЕ
НАСЕ-
ДАМ!

СТВАР ЈЕ У
ТОМЕ ШТО ДО
КРАЈА СТРИ-
ПА ИМА
ЈОШ ДВЕ
СТРА-
НЕ!

АКО
МЕ
САД
УБИ-
ЈЕШ,
ШТА
ЋЕ
БИТИ
НА ТЕ
ДВЕ
СТРА-
НЕ?

ХМ...
ШТА
ДА
РА-
ДИ-
МО?

МОЖ-
ДА
ОВО!

ОПЕТ ИМАМ
ТВОЈЕ
ПИШТО-
ЛБЕ!

КЛИКУ
КЛИКУ
КЛИКУ

ДО ВРАГА
ПАЗНИ
СУ!

АУХ, СТО МЈ
СВИНА!

АЛИ,
МОЖЕ
И ОВА-
КО!

ХЕЈ, ШТА
ЋУ САД? НЕ
ОДПАЗИШ,
ВАЉ-
ДА?

НАРАВНОТ ИМАШ
СУВИШЕ СРЕБЕ!
ПАЛЕНКИ ТИ ПО-
МАЖЕ, ПИШТО-
ЛЫ ПАЗНИ...

НЕМОЈ
ОДМАХ
ДА СЕ
ВРЕБАШ!
ХАЈ-
ДЕ,
ВРА-
ТИ
СЕ...

СТО МЈ
ПУ-
НАЗ-
КИ!

ВРАТИ СЕ
У ТРБАВУ!
ТАКО НЕМО
СЕ ВИДЕТИ
НА ПОСЛЕД-
ЊОЈ СТРА-
НИ!

ВРАБАД
СЕ, КАД
КАЖЕШ!
НЕ ИГ-
РАД СЕ
МОЖИТ
СТРПЉЕ-
ЊЕМ!

А ШТА
ЋУ ЈА,
ГОС'Н
КОКО?

БАНГУ БУМ!
ТА-ТА-ТА!

БАНГУ
БАНГУ
БУМ!

БАНГУ
БУМ!
БАРАБУМ!

ТА-ТА-ТА
БУУУМ!
ТРАДС!

КО ЈЕ АУ-
ТОР ОВОГ СТРИ-
ПА?

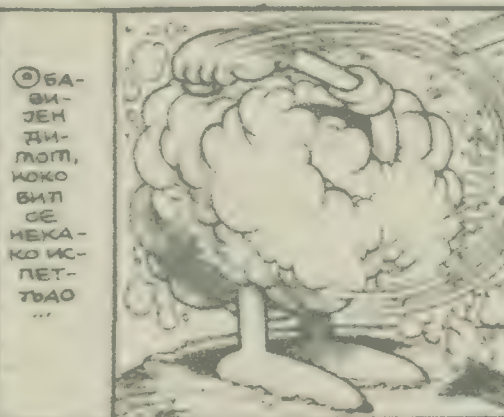
УХ, ОД
ОВОГ ГОРУ-
ЈЕГ ПИТАЊА
ИЗГЛЕ
МИ БРАДА
И КОСА!

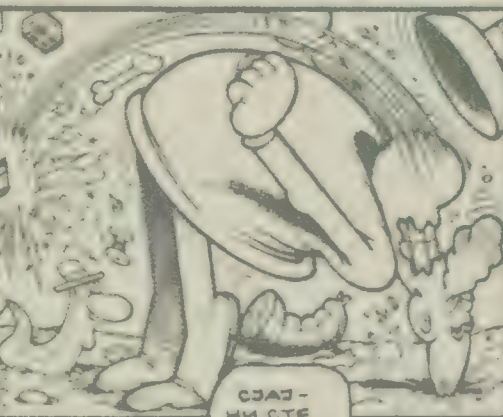
ПОШТО ЈЕ БРА-
ДА ЛАЖНА,
СКИНУЋУ ЈЕ
ПРЕ НЕГО ШТО
ЗАДОБИ-
ЈЕШ ОПЕКО-
ТИНЕ...

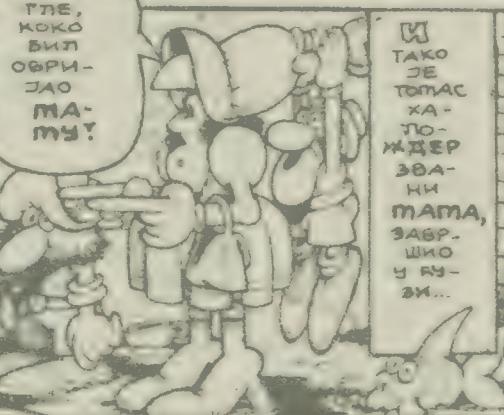
ЧИМ СЕ ДИМ
РАЗИШЕ, ПРВУ-
КУ ТЕ У ПРОВА-
ЛИШУ?

ОБА-
ВИ-
ЈЕН
ДИ-
МОТ,
КОКО
ВИП
СЕ
НЕКА-
КО ИС-
ПЕТ-
ЉАО...

СЈАД-
НИ СТЕ,
КОКО
ВИП?
ДОКУ-
СУРИ-
ЛИ
СТЕ
МА-
ЛУ?

ГЛЕ,
КОКО
ВИП
ОВРИ-
ЈАО
МА-
ЛУ?

И
ТАКО
ЈЕ
ТОМАС
КА-
ПО-
ЖДЕР
ЗВА-
НИ
МАМА,
ЗАВР-
ШНО
У КУ-
ВИ...

СТВАР
ИСКУСТВА,
ШЕРИ-
ФЕ?

ОЛЕДЕЈЕР ДАНА
У ТРВАВИ ЈЕ
ПРИРЕЂЕНО
СЛАВ-
ЉЕ...

САД
МОЖЕ-
МО У МИ-
РУ ДА
РАЗИМО
НАШЕ
СВИ-
ЈЕ?

ЖИВЕО
НАШ СПА-
СИЛАЦ
ВЕЛИКИ
КОКО
БИЛ?

ЈОШ НИКАД НИ-
САМ ИГРАО С
ТРИ ЖЕНЕ У
ИСТО
ВРЕМЕ!

УРА
ЗА
КО-
КО
БИ-
ЛА?

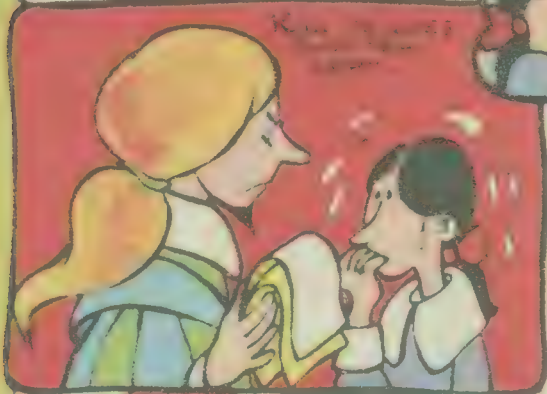
ХЕТ ХЕТ ХЕТ

БАШ ЈЕ СИЛНА ОВА
ЧОВЕЧИКА?

КРАЈ

ПРИЧА О МАЈСЕНСКОМ ПОРЦУЛАНУ II ДЕО

... ЗАТРАЖИО ОД БЕТГЕРА ДА МУ КАЖЕ ШТА ЈЕ СА ОБЕКАНИМ КАМЕНОМ МУДРОСТИ...

... СИРОТИ БЕТГЕР НАШАО СЕ НА МУЦИ А УСКОРО, КАО ПРЕВАРАНТ, И У ЗАТВОРУ.

У ТО ДОБА КИНЕСКИ ПОРЦУЛАН ЈЕ ДОСТИГАО...

... БАСНОСЛОВНУ ЦЕНУ. САКСОНСКИ КРАЈ АВГУСТ ДАО ЈЕ, НАВОДНО, ЦЕО ПУК ВОЈСКЕ ЗА ЈЕДАН СЕРВИС.

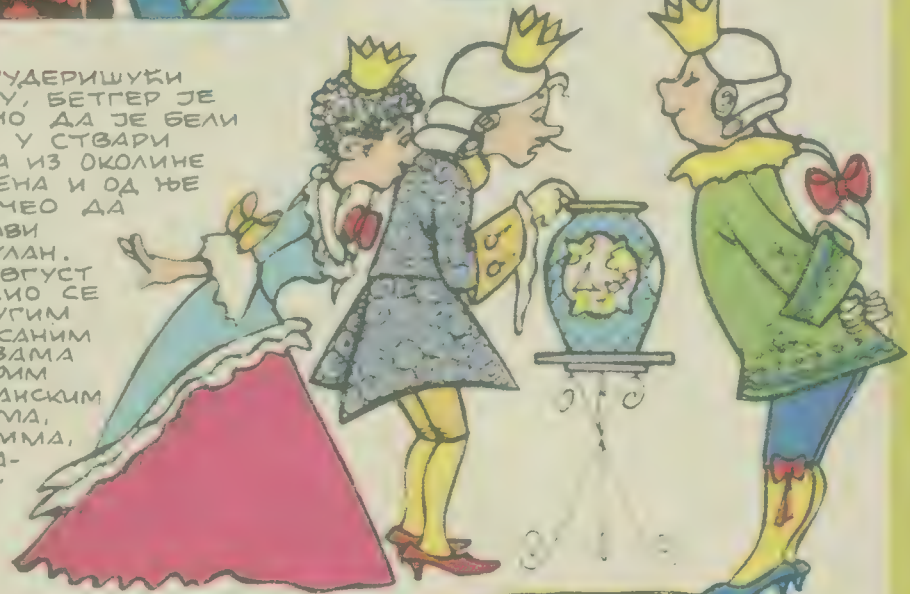

ЧУО ЈЕ ЗА БЕТГЕРА, ИЗВУКАО ГА ИЗ ЗАТВОРА И НАРЕДИО МУ ДА НАЂЕ ФОРМУЛУ ЗА ПРАВЉЕЊЕ ПОРЦУЛАНА.

НА СВЕОПШТЕ ИЗМЕНАБЕЊЕ БЕТГЕР ЈЕ ТО И УСПЕО. ПРВИ ПОРЦУЛАН КОЈИ ЈЕ НАПРАВИО БИО ЈЕ СИВ.

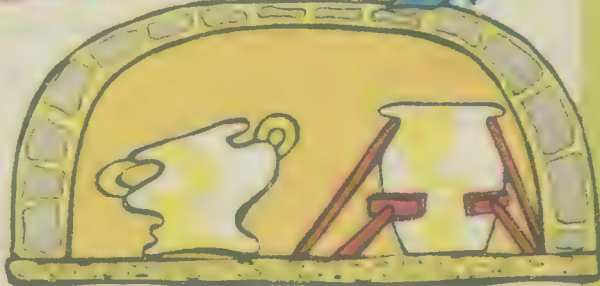

АЛИ, ПУДЕРИШУКИ ПЕРИКУ, БЕТГЕР ЈЕ ОТКРИО ДА ЈЕ БЕЛИ ПРАХ У СТВАРИ ГЛИНА ИЗ ОКОЛИНЕ МАЈСЕНА И ОД ЊЕ ЈЕ ПОЧЕО ДА ПРАВИ ПОРЦУЛАН. КРАЈ АВГУСТ ХВАЛИО СЕ ДРУГИМ КРУНИСАНИМ ГЛАВАМА СВОЈИМ ПОРЦУЛАНИСКИМ ВАЗНАМА, ТАЊИРИМА, ШОЛАМА...

НА ЛАЈПЦИШКОМ САЈМУ 1707. ГОДИНЕ МАЈСЕНСКИ ПОРЦУЛАН СЕ ПРВИ ПУТ СЛОБОДНО ПРОДАВАО.

ЗА ПРАВЉЕЊЕ ПОРЦУЛАНА ПОТРЕБНЕ СУ НАЈСИТНИЈЕ ЧЕСТИЦЕ ГЛИНЕ И ПЕСКА, ОД ТЕ МАСЕ (НАРАВНО ПО РЕЦЕПТУ КОЈИ ЈЕ БРИЖЉИВО ЧУВАНА ТАЈНА) НАПРАВЉЕН СЕ ПРЕДМЕТ...

... ОСУШИ, МАЛО ПЕЧЕ, ГЛЕЂОШЕ, ПА ПОНОВО ПЕЧЕ НА ВИСОКОЈ ТЕМПЕРАТУРИ.

ЗНАК ЗА МАЈСЕНСКИ ПОРЦУЛАН СУ ДВА СТИЛИЗОВАНА УКРШТЕНА МАЧА.

ПОД СТАРЕ ДАНЕ РЕШИО ЈЕ ДА ПОБЕГНЕ, АЛИ СУ ГА УХВАТИЛИ И ОСУДИЛИ НА СМРТ - БОЈАЛИ СУ СЕ ДА НЕКОМ НЕ ОТКРИЈЕ ТАЈНУ ПРАВЉЕЊА ПОРЦУЛАНА. БЕТГЕР ЈЕ УМРО У ЗАТВОРУ ПРЕ ИЗВРШЕЊА СМРТНЕ КАЗНЕ. ТАЈНА ЈЕ ИПАК "ПРОЦУРЕЛА" И ТАКО ДАНАС ИМАМО РАЗНИХ ВРСТА ПОРЦУЛАНА.

ПОШТО ЈЕ ПРОНАШАО РЕЦЕПТ ЗА ПРАВЉЕЊЕ ПОРЦУЛАНА, БЕТГЕР ЈЕ ЖИВЕО У МАЈСЕНУ КАО У ЗАЛТНОМ КАВЕЗУ.

ČISTA RUNSKA VUNA

Шта је Woolmark?

Woolmark (Знак вуне) је заштитни знак само за производе од чисте рунске вуне, који одговарају међународним стандардима квалитета.

Woolmark (Знак вуне) припада Међународном секретаријату за вуну, независној међународној организацији која унапређује понуду и потрошњу вуне широм света путем својих представништава у 50 земаља.

Производи обележени Знаком вуне израђени су према висококвалитетним стандардима и спецификацијама прописаним и контролисаним од стране

Међународног секретаријата за вуну широм света.

Само чиста рунска вуна има толико природних предности: мекоћу, топлину, она дише и трајно задржава своју линију и лепоту из године у годину.

Само Woolmark (Знак вуне) гарантује да је производ од чисте рунске вуне израђен према међународним стандардима високог квалитета провереним од стране Међународног секретаријата за вуну.

Тражите Woolmark. То је гаранција међународног квалитета.

БИЛО ЈЕДНОМ НА ДИВЉЕМ ЗАПАДУ

Четири каубоја су јахала опрезно низ падину. По два колта на бедрима, појасеви начичкани мецима, пушке извучене из футрола и пребачене преко седла – све је говорило да очекују неку невољу.

На челу групе био је млади Боб Харисон, син власника ранча „Златни круг“. За њим су јахали Џон Барнс, Сем Адамс и Скот Ки.

20.000 долара у злату

Боб је, са двадесет хиљада долара у злату, кренуо у Тенејстаун у Ајови (САД) да купи две хиљаде грла стоке за ранч свога оца. Сва

ЛУТКА

НА

СТРАЖИ

У ВИСОКОЈ ТРАВИ БОБ ЈЕ
УГЛЕДАО ТЕЛО СВОГ ДРУГА.
ДРШКА НОЖА ВИРИЛА ЈЕ ИЗ
ЊЕГОВИХ ЛЕЂА

четворица су одлично баратали оружјем, што је у оно време било најважније.

– Само да стигнемо у Тенејстаун, никако не могу да одагнам зле слутње. Пред нама је још пет дана јахања... – рече Боб.

Мада су се трудили да на пут крену у највећој тајности, ипак се вест да су из банке подигли двадесет хиљада долара, веома брзо пронела Ајовом. Зато се Боб, од тренутка кад су напустили ранч, није могао отети утиску да ће десперадоси покушати да се домогну толиког новца.

Сунце се ближило зениту када су одлучили да се зауставе и мало одморе.

– Сјахаћемо под оним дрвџетом – рекао је Боб. – На стражу иде Сем Адамс, а остали могу да прилегну.

Сем Адамс се, стотинак метара даље, попео на малу узвишицу са које је имао добар преглед. Тамо је сео па је и он почео да једе.

Боб је лежао у сенци и трудио се да мало одспава, али му сан никако није долазио на очи. Био је то сав новац који су отац и он имали.

Дремао је највише десетак мину-

та. Кад се тргао из полусна, позвао је другове који су још чврсто спава-ли, оседлао је коња и кренуо да потражи Сема Адамса.

– Хеј, Семе. Спреми се, крећемо! – викнуо је чим се приближио узвишици.

Одговора није било. Боб принесе шаке устима и викну још јаче.

– Семе, крећемо! Чујеш ли?

На врху брежуљка владала је тишина. Полако је сјахао, репетирао винчестерку и кренуо узбрдо. Угледао је Семовог коња, али Сема није било. Кад се приближио самом врху, у високој и полеглој трави угледао је тело свог друга. Дршка ножа вирила је из његових леђа.

– Сигурно је за тренутак задремао и то га је стајало живота – помислио је с горчином.

Сада је знао да га предосећање није варало. Позвао је другове. Сахранили су Сема на месту где је страдао, а затим ђутке узјахали коње и наставили пут.

Ноћ их је затекла у шуми. За пре-ноћниште су изабрали пропланак на коме су положили ватру, скували вечеру, а затим легли на починак. Боб је остао на стражи. Целе ноћи

преседео је сав напрегнут, али се ништа није догодило. Одржавао је ватру која је бацала лелујаву светлост на две торбе са новцем.

Смрт вреба са дрвета

Зора је почела да се пробија кроз грање високог дрвећа када је Боб пробудио другове. Доручковали су у тишини, још под утиском изненадне Семове смрти.

– Вас двојица крените полако напред, а ја ћу се сакрити у жбуње и сачекати да видим ко нас прати – наредио је Боб и повео свога коња дубље у шуму.

Барнс и Ки узјахаше коње, а Боб се сакри у жбуњу. Чекао је више од једног часа, али се нико није појавио. Разочаран, мамузнуо је коња и пожурио за друговима. У подне су се зауставили да се мало одморе и нешто презалогје.

– На мене је ред за стражу – рече Барнс, узео торбу са храном и пође стазом одакле су дошли.

Прошао је један час и Боб је мало одспавао јер је намеравао да опет стражари следеће ноћи. Протегао се, зевнуо и затим узео пушку и кренуо да потражи Џона. Полако и опрезно се кретао кроз шуму. Пазио је да никаквим шумом не ода своје присуство. Ишао је тако десетак минута погледа упртог у жбуње. У једном тренутку подигао је поглед. Прво је угледао чизме, а затим и Џоново тело како се њише обешено конопцем о грану.

Пуцањ у празно

Када су се улогорили пете вечери, Боб је био задовољан местом које је изабрао. Био је то пропланак у пречнику око сто метара оивичен густом шумом. Знао је да је та ноћ пресудна. Јер, сутра ће стићи у град.

На средини пропланка су запалили велику ватру. Боб је хтео да нежељеним гостима покаже где се налазе. Чим су вечерали, донео је доста сувог грања и положио га крај ватре. Затим је скинуо капут и шешир и направио лутку коју је покrio ћебетом... Слично је учинио и са Кијевим капутом и шеширом. Изгледало је као да Ки седи погурен крај ватре и да је заспао на стражи.

– Узми пушку и брзо за мном – шапну Боб и пожури међу дрвеће.

Тек су пред зору зачули пуцкетање гранчица. Боб муну Кија и овај му даде знак да је и он чуо. Чекали су готово не дишући.

Двадесетак метара од њих из шуме изронише две прилике. Кретале су се нечујно, погурено и с пушкама у левој руци. Полако и опрезно су се примицали ватри. Одједном, један од њих замахну руком. Оштрица ножа севну на светлости ватре и свом снагом се зари у леђа лутке стражаре.

Боб је устао и повикао:

– Руке увис! Држимо вас на нишану!

Његов глас је одјекнуо пропланком и разбио ноћну тишину. Али, изненађење је трајало само тренутак. Један разбојник се бацио према Бобу и из његове руке полете нож. Боб је успео да начини корак у страну и да истовремено повуче обарач. Разбојник се стрпоштао без речи. Али, други је већ нанишао на Боба. Ки је био бржи: његова пушка грмну, разбојник се пресамити и паде.

На пропланку је завладала тишина.

Зора је ушла у шуму када су Боб и Ки узјахали коње и кренули даље. Само неколико сати јахања делило их је од града.

Илустровао: Брана Јовановић

ТЕМИСТОКЛЕ ПРОТИВ КСЕРКСА

ВРЛО ЈЕ ВЕРОВАТНО
ДА ЈЕ БИТКА КОД
САЛАМИНЕ
ИЗМЕНИЛА ИСТОРИЈУ
ЈЕР ЈЕ ОМОГУЋИЛА
НАПРЕДАК
ЦИВИЛИЗАЦИЈЕ

Ксеркс је толико био сигуран у своју победу да је захтевао да се његов покретни престо постави на највиши део острва Пситалеје одакле би посматрао тријумф своје флоте.

Одлучујући окршај између
Грка и Персијанаца одиграо
се у теснацу између острва
Саламине и копна.

Сасвим уз северну обалу Егинског залива, а недалеко од Пиреја, лежи острво Саламина. Кршеви то је и сушно. На њему расту само борови. Остатак древне грчке културе је мало. Па ипак, име Саламина везано је за један од најславнијих датума у историји Грчке. По њему је добила име и чувена битка која се ту одиграла 480. године пре наше ере.

Североисточно од Саламине је полуострво Атика. Овај део Грчке је припадао Атињанима. С друге стране залива, на југозападу, простире се полуострво Пелопонез, домовина чувених спартанских ратника. Између Атињана и Спартанаца водила се огорчена борба за превласт у Грчкој и Егејском мору.

Али, 480. године пре наше ере, када је Грчкој запретила опасност споља, сукоби и непријатељства начас су заборављени.

Претња је долазила од моћног персијског царства које је већ прегазило Малу Азију и владало територијом на којој су живели Јоњани – Грци који су, много раније, у Малој Азији основали своје колоније.

Само десет година раније, 490. пре наше ере, мала војска Атињана готово чудом је победила персијског завојевача цара Дарија. А сада је његов син и наследник круне Ксеркс умарширао у Грчку са савезницима. Међутим, њему се у Термопилском кланцу одупро спартански војсковођа Леонид са триста својих ратника и привремено га задржао.

Ксеркс се брзо опоравио и наставио даље продирање у Грчку, с намером да освоји Атину. Али, када су исте године ушли у главни град Атике, у њему готово да није било живе душе. Атињани су своје

жене и децу већ послали у склониште, на суседне обале, док је већина мушкараца кренула к мору, да се ту с персијском војском обрачуна. Охрабрени својим одлучним вођом Темистоклом, највећу наду су полагали у морнарицу и бродове, такозване триreme, (са три реда весала и четвртастим једримма). Истовремено, Спартанци и други Грци с Пелопонеза били су заокупљени подизањем утврђења на Коринтском земљоузу који је ово полуострво одвајао од копна, не би ли спречили даље напредовање Персијанаца.

Праве персијске флоте готово и није било. Ксеркс се ослањао на савезнике: чувене феничанске поморце, Египћане и јонске Грке.

Дезертер

После пустошења и пљачкања Атине персијска флота се окупила у заливу Фалерон, неких двадесетак километара од Саламине. Грчки бродови су за то време били укотвљени у теснацу између Саламине и копна. Атина је обезбедила највећи број бродова, али ту су биле присутне лађе Коринта, Спарте и других грчких држава.

Неки од Пелопонезана, посебно они из Коринта, настојали су да повуку своје бродове до Коринтског земљоуза да би тако пружили помоћ својим копненим снагама. Темистокле је, ипак, веровао да би то довело до њиховог пораза на мору. Персијанци су били надмоћнији. Осим тога, Темистокле је по сваку цену хтео да поврати Атику. Успео је некако да убеди своје савезнике да остану у теснацу. А онда је кришом послао једног гласника Ксерксу. Овај се претварао да је дезертер и персијског ца-

ра убедио да ће, ако је нападне, без по муке, заробити читаву грчку флоту.

Да ли се све баш тако одиграло, поуздано се не зна, али је чињеница да је Ксеркс послао једну египатску ескадру да блокира западни излаз из теснаца. У исто време његова главна флота је заплвила ка источном излазу где се мањи део посаде, са Ксерксом, искрцао на кршевито острвце Пситалеју.

Трик је успео

Спустила се ноћ. Персијска флота је добила наређење да нападне у зору. Ксеркс је захтевао да се његов покретни престо постави на највиши део острвца. Тако би имао најбољи поглед на теснац и могао да ужива у победи своје војске. На пораз није ни помишљао.

А Грци су, као и обично, чим је пала ноћ, извукли на обалу своје бродове. Нешто мало пре свитања опет су их поринули у море. Чим су заобишли најистуренији део острва Саламине, угледали су непријатељску флоту како им се приближава. Темистокле је дао знак да се бродови окрену. Изгледало је да се Грци повлаче. У ствари, на тај начин су желели да присиле главнину персијске флоте да што дубље зађе у теснац. И, трик је успео. Кад су се Персијанци нашли усред теснаца, Грци су се исто тако изненада окренули и напали. Употребили су своје моћно оружје – овна. Разлегли су се крици и у теснацу је настала неописива гужва. Са узвишеног престола Ксеркс је с неверицом и ужасом гледао како све његове наде падају у воду. На изглед сигурна победа у трен се претворила у пораз. Његова војска се дала у безглаво бекство. Ипак, било је персијских војника који су се до краја храбро борили. Узалудно јунаштво показали су и јонски Грци.

Најзад, кад је сунце поново почело да залази, Грци су се искрцали на Пситалеју. Лако и брзо савладали су преосталу персијску војску. Ксеркс је, умакао с групом најоданијих пратилаца. Свог војсковођу Мардонија оставио је да се бори на копну. Следеће године Мардоније је, без подршке морнарице, претрпео пораз код Платеје, на северозападу Атике.

Био је то и крај персијске тираније. Грчка цивилизација, којој сви данас толико дугујемо, могла је несметано да се развија.

Светлана Ивановић

ЕСХИЛОВО ВИЂЕЊЕ БИТКЕ

Есхил, велики грчки песник, драмски писац и оснивач хеленске трагедије, у својој драми „Персијанци“ дао је изванредно леп опис саламинске битке у којој је и сам учествовао. У једном делу драме гласник говори:

И наста бојна врева; урнебес и бес,
у почетку самом држали смо ред,
но над у теснац уски наш нас нагна гнев,
где једно другом помоћ не могаше брод,
од развоја за бој не оста ни сен,
већ једна лађа другој удес беше прек,
и весло лом и весло, другу смета друг
Хелени тад изведу диван заокрет
и око наших лађа обруч стегну чврст
и бродовље нам крше, ил' на гребен сур
натерају да онде спраска се о хрид...
Шта остаде од силног мноштва персијског,
у дивљем бегу тражи заклон свој и спас,
и свуд се чује јаук, умирања крик...

ПИСАЛО СЕ СВАШТА

РЕКОРДИ

СВЕПРИСУТНИ КОЗИ

Мало ко је променио толико познатих састава као бубњар Кози Пауел. Постао је опште познат као члан групе Цефа Бека (1971), онда је свирао као сешн музичар (између осталог и за Донована), био члан састава Бедлам који је био кратког века, опет сешн музичар и најзад отишао у ансамбл Ричија Блекмора – Реинбоу. Неколико година касније уточиште налази код гитаристе Мајкла Шенкера. Пре три године прихватио је понуду и постао бубњар супер поставе групе Уајтснејк, али ни ту се није скрасио: сада је у ELP. Поред оригиналних музичара Емерсона и Лејка он је ту као Р уместо Палмера. Ко зна која је следећа музичка станица Козија Пауела?

– Знам да многи желе да разговарају са мном. Када им се за то укаже прилика они се, једноставно, збуне. Укоче се и само ме посматрају. Тада се осећам глупо. Онда следи оно: „До када мислиш да се бакћеш с музиком?“ То су ме питали давно, на самом почетку 1963. године. И онда и данас одговор је исти: док ми се буде допадало. А, још ми се свиђа...

О мени се свашта писало. Углавном нисам реаговао, мада је углавном све било нетачно. Неко је рекао: – Боље и погрешно

него ништа... Ја сам истрпео превише погрешног и није чудо што многи и дан-данас верују да сам неандерталац рок сцене.

Зато се нисам изненадио кад сам чуо да ме -се- Мајкл Џексон једноставно плаши. Требало је нешто да снимамо, а он је признао својим менаџерима: – Како с њим? Па он је опасан!

Други се плаше мене а ја се плашим да ме управо због погрешне слике у јавности не стигне судбина Брајана Џонса или Џона Ленона.

Ето шта је живот!

ПЕВАЧ РОЛИНГСТОУНСА ОБЈАВИО ЈЕ ПРВИ СОЛО АЛБУМ У ЖИВОТУ „ОНА ЈЕ ГАЗДА“ И ПРИСТАО ДА ИСПРИЧА НЕКЕ ПОЈЕДИНОСТИ ИЗ СВОГ БУРНОГ ЖИВОТА

ОВО НИСТЕ ЗНАЛИ

15 ЧИЊЕНИЦА О... БРУСУ СПРИНГСТИНУ

1. Брус Фредерик Јозеф Спрингстин (Bruce Frederick Joseph Springsteen) рођен је 23. септембра 1949. у Фрихолду. Њу Џерси. САД. Најстарије је дете Аделе и Дагласа Спрингстина. Има две сестре: Вирџинију и Памелу.
2. Отац му је био шофер аутобуса који је желео да његов син постане адвокат.
3. Имао је седам година кад је на телевизији видео Елвиса Прислија и замолио мајку да му купи гитару. Био је исувише мали да би свирао на правој. Озбиљно јој се посветио шест година касније.
4. Брус је у младости променио много група. Најпознатија је била Dr Zoom & The Sonic Boom. Свирали су свега три концерта од којих један испред славних Алман брадерса.
5. Уговор са великом компанијом CBS омогућио му је Џон Хемонд познат по томе што је раније открио Беси Смит, Били Холидеј,

- Арету Френклин и Боба Дилена.
6. Прву праву турнеју имао је 1973. кад је наступао испред ансамбла Чикаго (Chicago).
7. Први наступ као „звезда“ имао је у познатом њујоршком клубу Max' Kansas City потпомогнут (тада) мало познатим Бобом Марлијем. Продали су укупно 200 улазница.
8. Два позната светска недељника „Тајм“ и „Њусвик“ објавила су га истог дана (27. октобра 1975) на насловној страни. То се ретко коме догодило.
9. Три године (1975–78) није радио, имао је спор са менаџером. За то време Манфред Мен је дошао на прво место певајући „Заслепљен светлошћу“. То је прва Брусова песма која је досегла врх најтраженијих хитова!
10. Песма „Рођен за трк“ је „незванична химна младих Њу Џерзија“.
11. У прошлогодишњој председничкој кампањи

– Прва слика које се јасно сећам: стојим испред огледала и видим малог дечака са великом гитаром у рукама.

- оба кандидата (Реган и Мондејл) позивали су се на њега. Он се од њих и њихових комплимената – оградио.
12. Године 1981. стигло је пола милиона захтева за улазнице на концерту који се рекламирао само са неколико тактова песме „Рођен за трк“ иако се није говорило ко ће свирати.
13. Његов пратећи састав E Street Band пуних девет година наступао је у неизмењеној постави. Прошле године отишао је гитариста Мајами Стив Вон Зант, а његово место заузео је познати Нилс Лофгрин.
14. Занимљиво је да је E Street Band у последњој деценији наступао као пратећи концертни или студијски састав Боувија. Стиви Никс, Бони Тајлер, Џоан Армастрејдинг и Грема Паркера.
15. Видео спот за последњи хит „Играјући у тмини“ режирао је славни режисер хорор филмова Брајан Де Палма.

РИК ЋЕ ОПЕТ СВИРАТИ

Рик Ален, бубњар групе Деф Лепард, имао је за време новогодишњих празника тешку саобраћајну несрећу и остао без руке. Недавно је стигла вест да ће Рик, захваљујући новом открићу научника, ипак моћи да настави

са свирањем. Наде се базирају на револуционарном проналазку: био-руци. У питању је електросензитивна рука која ради на импулсе који се преносе преко крајева нерава. Доктори су убеђени да ће ово достигнуће помоћи многим хендикепираним музичарима. Рик Ален ће бити први.

СВАКА СЛИКА ПРИЧА

АКО НЕ МИЛОМ...

Недавно је избио велики скандал када су чланови састава Спандау Бале (Spandau Ballet) најавили раскид уговора са матичним издавачем „Chrysalis“, јер су наводно „незадовољни радом ове фирме на афирмацији групе широм света“. Чак су тражили одштету од 2 милиона фунти. Руководство познате фирме ни најмање није узбуђено. Чак су изјавили да Спандау Бале имају рекламу и подршку и већу него што је потребно. То је још више расрдило браћу Кемп па су се сликали са чувеним боксером Џоном Контеом. То би ваљало протумачити као „ако нећете милом, платићете ви силом јер ми имамо снажне адуте (читај песнице)“.

КАКО (НЕ)ПРОЛАЗИ СЛАВА

СЛАТКО ЗАУВЕК

Квартет Свит (Sweet) један је од најуспешнијих састава прошле деценије. На њих нас управо враћа „Свит мешавина“ – хит направљен монтажом њихових незаборавних песама. Да ли их се сећате? Они су били претече онога што ће прославити Болана, Боувија или Бој Џорџа. Први су носили чизме са претерано високим платформама, светлуцава одела, женске фризуре и доста шминке. Успели су да сниме серију изузетних хитова које су правили Чин и Чапман (познати тандем): „Fanny Funn“, „Co-Co“, „Wagwam Bam“, „Ballroom Blitz“, „Love Is Like Oxygen“, „Teenage Rampage“... Временом су Свит са „неозбиљне“ прешли на „солидну“ па на „хеви метал“ музику. Пут којим су ишли послужио је многим као рецепт. Група се распала 1978. и Брајен

Конели, Мик Такер, Стив Прист и Енди Скот пошли су на разне стране. Њихове песме данас свирају Саксон, Крокус. Прошле јесени

једна компанија скупила је 16 песама и објавила их под називом „Слатких шеснаест“. Успех је био изнад свих очекивања.

СВЕ ПЛОЧЕ

АТОМСКО СКЛОНИШТЕ

„Не цвикај, генерација“ (РТВ Љубљана, 1977.)
 „Инфаркт“ (РТВ Љубљана, 1978.)
 „У времену хороскопа“ (РТВ Љубљана, 1979.)
 „Атомска трилогија“ (РТВ Љубљана, 1980. „у живо“)
 „Extra uterina“ (РТВ Љубљана, 1981.)
 „Mentalna higijena“ (РТВ Љубљана, 1982.)
 „Space Generation“ (РТВ Љубљана, 1983.)
 „Забрањено снивање“ (РТВ Љубљана, 1985.)

ИЗЈАВА

НЕДЕЉЕ

„Не брините, ја нећу назад у Дип парл. Прво, нисам похлепан на паре, друго – Уајтснејк је много боља група, треће – не бих био у стању да искрено певам песме које сам одавно замрзео.“
 Дејвид Ковердејл

ПРИПРЕМЕ НА ЈАДРАНУ

ИЗ ДУБРОВНИКА У СВЕТ

Једна од највећих група рок музике Dire Straits припремаће се на Јадрану за своју светску турнеју. Марк Нофлер и другови стићи ће у априлу у Дубровник и, уз одмор, хватати за лет за обилазак планете. Кад буду спремни, преселиће се у Сплит где ће уз комплетну сценску технику испробати концертни програм. После турнеје по Југославији одлазе на Блиски исток, а затим продужују на безброј концерата.

Група се определила за нашу земљу јер верује да ће на Јадрану, уз пријатну климу, на миру моћи да спроведу све што су планирали.

ПРИПРЕМА РЕДАКЦИЈА ЛИСТА

Rock

Преда мном је стајао познати париски новинар Алекс Лебрен.

– Драги мој инспекторе Жеди, стварно вас не бих узнемиравао ситницама, али мој стари пријатељ сер Арчибалд жели да вас по сваку цену одведем до њега.

Мада нерадо, пристао сам и ускоро смо његовим брзим спортским колима јурили париским улицама.

Зауствовали смо се пред семафором и док смо чекали Лебрен је наставио да ми објашњава:

– Знате, ја се у марке уопште не разумем. Али, филателија је страст сер Арчибалда и он је позвао данас неколицину пријатеља да се диве његовој колекцији.

У том тренутку неки возач иза нас поче да виче:

– Шта чекаш? Зар не видиш да је зелено?

Потеравши кола Лебрен ме упита:

– Где сам оно стао, инспекторе?

На зеленом сигналу...

Он слеже раменима.

– Не то, мислим у причи где сам стао?

– Причали сте о филателији...

– Ах, да, ја сам за филателију права незналица, уосталом као и остали наши пријатељи. Изузетак је само Мишел Воду... чули сте свакако за њега, композитор је. И он је полудео за маркама.

На семафору пред нама упалило се црвено светло али ми смо неким чудом пролетели кроз раскрсницу читави.

Већ бесан на њега због овакве вожње почео сам да га испитујем:

– Разумем што је сер Арчибалд позвао своје пријатеље да се диве његовој колекцији али не разумем зашто је позвао мене.

– Сер Арчибалд је веома опрезан и неповерљив. Његове марке вреде читаво богатство...

Опет смо се зауставили на раскрсници и иза нас зачу се бесно труљење. И не примећујући то, Лебрен настави:

– Увек кад показује своју колекцију сер Арчибалд позива неког приватног детектива. Зато је замолио да ви дођете...

У радној соби сер Арчибалда било нас је петоро. Наш домаћин био је старац беле косе и пркосног израза на лицу.

– Мило ми је што сте дошли, инспекторе! Овај сироти Алекс ипак је успео да вас доведе. Понекад и он уме да буде користан. Ви познајете остале? Аманда Луциано, „сакупљачица злата“ – показа ми руком дивну плавушу.

– Арчи, страшни сте, заиста! – негодовала је млада жена.

ЗЕЛЕНА МАРКА

Неучтиво јој окрећући леђа, он ми затим показа једног млађег човека с густом брадом:

– То је наш славни композитор, Мишел Воду. Ускоро ће о њему знати цео свет.

– Ви баш претерујете, сер Арчибалде – примети младић.

– Он има заправо само једну страст – наставио је старац. – То су ове стварчице али оне су сувише скупе за њега...

Кад смо се сви окупили око њега, он пинцетом извуче из целофанског омота дивну марку скерлетне боје са Албертовог острва.

– Погледајте само ову дивну црвену боју – дивио јој се гласно. – А колико тек вреди! За тебе, Алексе, то би значило дванаестак спортских кола... а за тебе, Аманда, много, много скупогеног накита и крзна... Укратко, децо моја, ово парченце папира вреди пе-

десетак хиљада долара!

Са бескрајном пажњом он враги драгоцену марку у омот, а омот одложи на писаћи сто, а затим из другог омота извуче марку смарагдне боје.

– Међутим – наставио је – вредност ове марке са Албертовог острва незнатна је у поређењу са овом са острва Маурицијуса. Тек ова вреди огромно богатство...

– Скерлетна... вреди педесет хиљада долара... – задивљено је муцао Алекс Лебрен.

– А смарагдна... – настављала је лепа Аманда – десетоструко више...

И да би је боље видела Аманда јој се приближи, истовремено као и друга два госта, али сер Арчибалд муњевито склони марку у омот.

– Доста за вечерас! Представа је завршена! Можете поћи у своје собе на спавање... А ја ћу остати још мало са својим благом.

Те ноћи сам једва заспао. Пред очима су ми играле марке, баснословне цифре, пакостан сер Арчибалдов израз, збуњеност на лицима његових гостију. А онда, док сам тонуо у сан, зачух страшан крик. Обукао сам се на брзину и излетео у ходник. Пред затвореним вратима сер Арчибалдове собе стајали су Аманда и Воду. Тренутак пре мене стигао је Алекс Лебрен.

– Чула сам неки ужасан крик – муцала је Аманда.

– И ја... – додао је Мишел Воду.

– Ја сам одмах потрчао – рекао ми је Алекс Лебрен.

Замолио сам их да остану пред вратима а ја сам ушао у одају осветљену само јаким пламеном из камина. Сер Арчибалд је лежао поред писаћег стола. Био је већ мртав. Крај њега је био празан омот у којем се налазила скерлетна марка, док је омот са марком са острва Маурицијуса био на столу.

– Ствар је веома једноставна – рекао сам дежурном полицијском инспектору кога сам одмах позвао.

– Кривац је свакако један од гостију. Пошто је убио сер Арчибалда имао је једва толико времена да извуче из омота једну марку и побегне... а затим да се појави са осталима као да је управо дотрчао кад и сви.

– Али због чега је узео само једну марку? – питао се инспектор. – И то ону која мање вреди? Због чега је направио овакав избор?

– Зато јер је имао тек толико времена да из целофанског омота извуче само једну марку.

– Али, могао је да узме оба целофанска омота – настављао је упорно инспектор.

Целофанске омоте је теже сакрити од сићушне марке... – убеђивао сам га.

– Али... због чега је узео марку са Албертовог острва кад је она са Маурицијуса много драгоценија...?

Прекинуо сам га:

– Сетио сам се нечег! Једног важног детаља који открива кривца...

Шта мислите, чега се сетио инспектор Жеди? Ако будете пажљиво прочитали ову причу и добро погледали наш цртеж, можда ћете се сетити. А ако нисте расположени за решавање детективских загонетки, погледајте решење на страницама **Мале теште**.

У наш логор усред каме-
рунске прашуме стигао
је једног јутра ловац домо-
родац. Носио је корпицу
исплетену од лишћа пал-
ме, а у њој три мајмуше,
необичне животињце. Ли-
чиле су на мишиће који тек
што су угледали свет, само
су им репичи били некако
чудни, као да су их мољци
изгризли. Кад сам се на-
гнуо ближе не бих ли од-
редио којој врсти припада-
ју, истегли су вратиће пре-
ма мени. По издуженим
ружичастим њушкама
схватио сам да су преда
мном мали мунгоси једне
посебне врсте (*Klossar-
chus abscurus*) која живи у
западној Африци.

Очице су једва отвори-
ли, зуби им се нису виде-
ли. Пожелео сам да за-
држим ове малишане, али
сам се у једном тренутку
поколебао: не прецењујем
ли, ипак, своје снаге?

Први знаци захвалности

Ниједна од многих бочи-
ца са цуцлом које сам до-
нео из Енглеске није била
довољно мала за моје ма-
лишане. Морао сам да
прибегнем старом трику:
на палидрвце шибице на-
мотао сам мало вате, за-
мочио у млеко и дао мла-
дунцима да сисају.

У почетку су се очајнич-
ки бранили и скичући ис-
пљували вату. На срећу,
брзо су схватили да је
унутра млеко. Од тог тре-
нутка није било проблема
с храном. Били су чак тако
јешни да је и шибица с ва-
том често делила судбину
млека и завршавала у њи-
ховим стомачићима. Др-
жао сам их у корпици
близу постеле јер се често
дешавало да морам да ус-
танем усред ноћи и хра-
ним их.

Отприлике недељу дана
„клинци“ су се понашали
пристојно. Али, ускоро су
им избили предњи зуби ко-
јим су одмах почели да
грабе вату на најдрскији
начин. И ноге су им ојача-
ле, па су показивали све
веће нестрпљење да упоз-
нају свет њихове корпе.
Почео сам да их пуштам
да прошетају по мом кре-
вету. И, једног јутра, док
сам спокојно пијуцао чај у
постели, најбистрији од
малих мунгоса пронашао
је моју ногу која је, гола,
вирила испод ћебета. За-
кључио је, ваљда, истог
часа да ће из ње, ако је за-
гризе, процурити млеко и

зарио у мој палац зубе ош-
тре као иглице. Његова
браћа, уплашивши се да су
закаснили на гозбу,
пожурила су да му се при-
друже...

Међутим, ово је била
тек прва епизода у ризни-
ци брига и узбуђења које
су ми мунгоси спремили.

Брзо су расли. Чим су
добили зубе, почео сам да
их храним јајима и сиро-
вим месом, а наставили су
да пију млеко. Али, зверчи-
цама је то било мало, биле
су незасите и читав живот
претворио им се у сталну
потрагу за храном.

Као тајфун

С непогрешивом тач-
ношћу кретали су право
тамо где су за најкраће
време могли да направе
највећу штету – у просто-
рију где смо држали ре-
зерву хране и лекова

Прогризли су најпре де-
сетак јаја, умазали се од
главе до пете, „потукли“ се
са два грозда банана и,
очигледно, добили битку. о

ДОК САМ УЗИМАО НЕОБИЧНЕ ЖИВОТИЊИЦЕ, ПОКО- ЛЕБАО САМ СЕ САМО У ЈЕДНОМ ТРЕНУТКУ: НЕ ПРЕЦЕЊУЈЕМ ЛИ ЈА СВОЈЕ СНАГЕ?

чему је јасно говорио бе-
дан изглед овог воћа. По-
што су као тајфун прошли
преко хране, пронашли су
два пакета с борном кисе-
лином и хитро их исцпа-
ли. Бели прашак просуо се
по поду а добар део зале-
пио се и за њихово крзно
натопљено јајима. Кад сам
дотрчао, управо су се
спремали да попију отров-
ну течност за дезинфекци-
ју.

Погледао сам их бесно
и нисам могао да се не на-
смејем: са уштирканим
крзном личили су на нео-

бичне новогодишње укра-
се. Требало ми је скоро
сат времена да их оперем,
а онда сам их, надајући се
да ће сад све бити у реду,
стрпао у већу и дубљу
корпу.

Мунгосима су била до-
вољна два дана да и њу
прогризу, а онда крену у
шетњу поред кавеза оста-
лих животиња око којих су
увек могли да се нађу ос-
таци хране. Кад су стигли
до мајмунице Коли, заста-
ли су. Коли се после ручка
извалила да одрема: за-
творила је очи и грациозно
прекрстила „руке“ на гру-
дима. На несрећу, између
решетака је протурила свој
раскошни реп. Моји обе-
шењаци ступили су на сце-
ну кад је мајмуница чврсто
заспала

Један од мунгоса бацио
се и свом снагом зарио
оштре зубе у реп мајмуни-
це. Браћа су му се, нарав-
но, придружила. Мајмуни-
ца је крикнула и извила се
до плафона кавеза. Али,
мунгоси нису показивали

намеру да се одрекну по-
сластице. Стиснули су зубе
чврсто решени да победе.
Кад сам, привучен циком
мајмунице, стигао у по-
моћ, разбојници су, као
сићушни ваздушни акро-
бати, висили на њеном ре-
пу! Успео сам да их одво-
јим од жртве тек после пет
минута кад сам се сетио
да зверчицама дунем у
њушкицу мало дима од ци-
гарете од чега су почеле
да кијају.

Било ми је жао

Да ми и остале животи-
ње не би доживеле нервни
слом, морао сам да напра-
вим чвршћи кавез за мун-
госе, и то са свим комфо-
ром – у једном крају каве-
за велика „спаваћа соба“
у другом светла лаборато-
рија за игру и трпезарија.
Кавез је имао двоја вра-
ташца, једна су водила у
спаваћу собу, кроз друга
сам им убацивао храну.
Али, баш то се показало
компликовано. Чим би
мунгоси спазили да им се
приближавам с посудом,
окачили би се на врата и
узбуђено крештали. У тре-
нутку кад би се враташца
отворила зверчице би, по-
пут пројектила, излетеле,
отимале ми из руку тањир
и падале на земљу заједно
с њим. Све се претварало
у клупко – мунгоси, месо
јаја, млеко.

Не, никад од њих неће
постати пристојни мунгоси,
закључио сам, ко зна који
пут, са уздахом.

Док сам их допремио у
Енглеску, мунгоси су ме
угризли два пута више не-
го све друге животиње ко-
је сам до тада имао. Кад
сам их предао службенику
зоолошког врта, осетио
сам истинско олакшање.

Сутрадан сам пошао да
видим како су се сместили
и снашли. У огромном ка-
везу изгледали су збуњено
и изгубљено. Било ми их је
жао. Јадна мала створе-
ња, помислио сам, овде
вам није баш сјајно.
Можда ће им бити лакше
ако поразговарам с њима.
Протурио сам прст мисле-
ћи да ће ме препознати.
Препознали су ме – преле-
тели су кавез као меци,
сва тројица зарили зубе у
мој прст и остали су да ви-
се на њему.

Вриснуо сам од бола и с
муком извукао прст бри-
шући крв. Помислио сам:
можда није требало толи-
ко да журим да их видим.

Џори Дарел

Илустровао: Босиљка Кићевач

ЛОРЕН БЛОК

Церемнијева клупа налазила се до прозора. Гледао је како један аутомобил шиша преко раскрснице не поштујући знак „стоп“. Сви су кршили прописе када су мислили да их нико не гледа. Церемнију се допала помисао да нису свесни његовог погледа.

Осетивши да је госпођа Винспер напустила катедру, направио се како прати предавање. Када је почела да пише на табли, поново је погледао кроз прозор. Неку жену вукао је улицом велики црно-бели пас. Још један аутомобил прешао је раскрсницу са споредног пута без заустављања. На ведром небу лебдео је један једини облачак.

– Многа деца гледају кроз прозор – рекао је професор Кори Бакман. – Зар и ти не би радије слушала како трава расте него да ти ја објашњавам квадратне једначине?

– Знам да многа деца гледају кроз прозор – одговорила је Цејнис Винспер. – Али Церемни је друкчији.

– По чему?

– Како да кажем... – Скринула је кафу. – Знаш, он је од оне тихе, повучене деце...

– Знам – одговорио је у шали Кори Бакман. – Као кад напишу у новинама: „Одвек је био миран дечак. Нико није ни слутио да ће тако нешто учинити...“

– Не, нисам хтела да кажем да ће, на пример, убити родитеље, мала не верујем да их обожава.

– Зашто?

– Церемни је најмлађе од четворо деце. Отац пије и туче жену, старији грде и туку млађе, а кола се увек на крају слома на Церемнију. Јесенас је дошао у школу с руком у гипсу. Рекао је да је пао, што је и могуће, али је он ипак типично злостављано дете. Кад би бар имао неку утеху ван куће.

– Какве су му оцене?

– Пристојне. Довољно је бистар да и без пажње на часу прође с тројкама и четворкама. Никад не диже руку, али кад га прозовем, увек зна одговор – то јест, ако зна питање.

– Како се слаже с другом децом?

– Не примећују га. А тек је у четвртом разреду – идуће године ће се наћи у двапут већој заједници и имаће другог наставника за сваки предмет.

– А три године потом стићи ће код мене да му објасним квадратне једна-

чине – ако претходно не доспе иза браве. Какав је спортиста?

– Никакав.

– Има ли неки хоби?

– Сумњам да би ништа смео да унесе у ону кућу – рекла је Цејнис. – Упознала сам му старију браћу у ранијим разредима – права чудовишта. Све што је имао одмах су му отимали или разбијали.

– У том случају – рекао је Кори замисљено – мораш му дати нешто што нико не може да му отме. Зашто га не научиш да растерује облаке?

– Шта?

– Да растерује облаке. Да их уништава погледом.

Цејнис се осмехнула. – Значи, ти то умеш?

– Лако је. Умела би и ти кад бих ти показао.

– Кори, уозбиљи се!

– Савршено сам озбиљан – одвратио је Кори. – Показао бих ти чим

и без оваквих глупости у суботу по подне измами у природу...

Усред облака појавила се рупа. Цејнис је исколачила очи и онда погледала Корија. Њему је чело било намрштено, усне стиснуте а шаке стегнуте у песнице.

Поново је погледала у облак који се већ распадао.

– Па то је немогуће! – узвикнула је.

Кори није одговорио. Облак је наставио да се распада све док није остало само неколико праменова који су потом и сами нестали. Цејнис се окренула Корију отворених уста.

– Видиш – рекао је он – ништа лакше.

– Варао си. Изабрао си облак за који си знао да ће нестати.

– А како сам то, молим лепо, могао да знам?

– Не знам, нисам метеоролог. Можда си се послужио математиком.

– Не. Ти знаш да не предајем клинцима. Али, научи га ти.

– Ја? Али, ја не умем.

– Показаћу ти. Ништа нарочито – најлакша врста телекинетичке способности. Изабери још један облак.

– Добро – рекла је. – Ено онај што личи на векну.

– Сад слушај. Уперићеш поглед у тај облак и бомбардовати га енергијом из такозваног трећег ока, које се налази тачно овде... – Дотакао јој је место између обрва. – Та енергија ће распршити облак. Најпре неколико пута дубоко уздахни, а онда се усредреди. Понављај у себи: „Нестани... Нестани...“

Наставио је тако да јој говори док је гледала у векнасти облак. „Нестани!“ мислила је Цејнис покушавајући да замисли како јој енергија тече из... како оно беше... трећег ока.

Облак се у средини нешто проредио. „Нест а ј!“ зарезала је Цеј-

МОЋ ПОГЛЕДА

изађемо из школске зграде кад би облаци били погодни.

– Наравно, и очекивала сам да нешто неће бити погодно!

– Јесам ли те икада слагао, Цејнис? Потребни су ми кумулуси, они облаци што личе на бале памука. Са кумулонimbusима, великим кишним облацима и цирусима не могу ништа.

– На твоју несрећу врло добро знам како изгледају кумулуси – одвратила је Цејнис. – На шта ли ћеш се изговорити кад их угледам на небу? На месечеву мени?

Цејнис Винспер је разврстала опрано рубље када је зазвонио телефон. Био је то Кори Бакман. – Остави све и погледај кроз прозор – рекао је.

– Погледала сам. Па?

– Шта си видела?

– Као и обично, кућу преко пута, јаворово дрво и мој паркирани аутомобил.

– А ниси видела како је диван дан?

– Па, јесте и то.

– Дакле, долазим за пола сата по тебе да идемо на излет!

– Било би дивно, Кори, али имам толико посла код куће...

– Мани послове. Замисли природу, свеж хлеб, изврстан сир, црно вино и, над главом, јато кумулуса...

– ... које ћеш ти погледом растерати.

– Не ја, него нас двоје: а истом чаролијом уништићемо и хлеб и вино.

– Важи! Дођи за један сат.

– Видиш ли онај облак који личи на камилу?

– Мене пре подсећа на ламу.

– Пази сад.

Цејнис је посматрала облак мислећи како је Кори довољно згодан да је

– Логаритмима – одговорио је Кори шаљиво. – Логаритми су смрт за кумулусе! Хајде, изабери ти један.

– Ја?

– Дабоме. Само да не буде предалеко.

Изабрала је. Кори се упињео у облак и овај је ишчезао.

– Ипак је истина! – узвикнула је Цејнис исколачених очију. – Учинило си да нестане!

– Ако ти тако кажеш.

– Можеш ли да научиш мог добродетелног сиротог дечака, мог Церемнија?

Кори се насмејао и завртео главом.

нис у мистична, жмирећи. Одједном јој је срце заупало – у облаку се појавила рупа.

– Добро је! – узвикнуо је Кори. – Настави сада, скрати му муке!

Када је облак ишчезао, Цејнис је за тренутак остала да буђи у његовом правцу. Онда је дрхтавом руком насула чашу вина.

– Још ми је невероватно – рекла је.

– Могу ли опет?

– Само изволи. То нису моји облаци.

– Ено онај који личи... на облак!

– Пробај.

Овога пута осетила је како енерги-

Илустровао: Микхило Ђоковић Тинало

ја струји из ње. Облак је нестао брже од претходног. Потом је изабрала и трећи и ликвидирала га по кратком поступку.

Осетила се победоносно, али и истрепљено.

- Боли ме глава - рекла је.

- Први пут си употребила извесне мождане челије. Кажу да обично користимо тек мали део умних способности.

- Другим речима, патим од замора сиве масе?

- Од лакшег облика.

Завртела је главом гледајући га с неверицом.

- Чини ти се да некога познајеш - рекла је - а онда откријеш да има скривене способности. Шта још умеш да радиш?

- Да направим кајгану.

Најтеже је било сачекати прави дан. Читаву седмицу падала је киша, потом је два дана небо било потпуно ведро, а онда сасвим облачно. Кад су се једног поподнева њиме најзад просули кумулуси, Џејнис више није била сигурна да ли је све уобразиља. Да ли је стварно растерала облаке? Хоће ли моћи поново? И хоће ли умети да научи Церемију?

Пред крај последњег часа отишла је у дно учионице и пришла прозору док су деца писала састав на тему „Мој омиљени ТВ програм“. Запирила је преко Церемијевог рамена. Увек је имао веома уредан и читак рукопис.

- Молим те, Цереми, да останеш неколико минута после часа - рекла је тихо. - Не брини, није ништа страшно.

Сигурно ипак брине, помислила је враћајући се за катедру. Свеједно, данас ће добити поклон који ће му ули-ти преко потребно самопоуздање. Неколико минута стрепње није за то велика цена.

Када су сви остали отишли, поново је пришла његовој клупи. Дечак је подигао поглед, мада помало у страху.

Џејнис Винспер је чучнула поред клупе и показала прстом кроз прозор. - Видиш ли онај облак, Цереми?

Дечак је климнуо главом.

- У ствари, не знам - рекла је, мислећи наглас - можда ће стакло сметати. Пре него што су увели климати-

зацију прозори су могли да се отварају... Поћи са мном, Цереми, хоћу да те провозам колима.

Дечак је без речи пошао за њом. Када су стигли до аутомобила, Џејнис се нечега сетила. - Јеси ли сигуран да ти мајка неће бринути ако закасниш пола сата?

- Не - одговорио је Цереми. - Нико неће бринути.

Заставила је кола на друму одмах изван северног предграђа. Готово изнад њихових глава лебдео је савршен облак. Сели су на меку траву, а онда је Џејнис рекла: - Видиш ли онај облак? Гледај шта ће сада с њим бити.

Истовремено је помислила да ништа неће бити, осим што ће Цереми закључити да му је учитељица мало ударена. Неколико пута је дубоко удахнула. Упрла је поглед у облак и замислила како јој енергија у виду зрака беле светлости струји из трећег ока право у кумулус. „Испари“, мислила је. „Хајде, губи се...“

Ништа. „Кори, убићу те! Зар да овако направим од себе будалу!“ Одагнала је ту мисао и поново се усредредила на облак. „Чисти се!“ Облак је почео да се истањује и распада. Телом јој је прострујало узбуђење. Стегла је зубе и усредредила се још јаче. За мање од минута облак је потпуно ишчезао.

Околни облаци остали су нетакнути.

Погледала је у Церемију који је деловао уздржано.

- Шта се збило са облаком? - упитала је

- Распао се.

- То сам ја извела.

Дечак је ћутао.

- Ох, Цереми - узвикнула је Џејнис, хватајући га за руке. - Страшно је лако, и ти то можеш. Хајде да те научим.

Стакло уопште није сметало. Оно нешто што је погађало облаке пролазило је кроз њега као и поглед.

Учитељица је на географској карти показивала земље - произвођаче нафте. Цереми се окренуо да погледа кроз прозор.

Облаци су били погрешни. Цереми је спустио поглед на раскрсницу коју је управо прелазио један камион. Пре него дан је покушао погледом да „испари“ саобраћајни знак „стоп“ али му то није пошло за руком.

Схватио је да се не може учинити да нешто заиста нестане. Облак је згуснута пара која се може само растерати тако да постане невидљива, а не и уништити.

Исто тако се не може уништити ни камен... Али - упитао се дечак - можда се са довољно енергије може претворити у прах?

Учитељица је поставила питање о увозу нафте и у четвртм реду подигла се рука. Наравно, помислио је Цереми, опет Трејси Мору. Та мала бубалица се увек јавља.

Изненадила га је снага његове нетрпељивости. Двапут је дубоко удахнуо и упиљено се у Трејсин потиљак.

Тек онако, да проба.

УКРШТЕНЕ РЕЧИ

аутор BeMak	ЈУНАК из СТРИПА (ВИДИ САМКУ)	РАСТА- ВУЛИ НЕШТО САШИ- ВЕНО	ФРАНЦ. ПЛУМИЦА ЖАНА	ПРАВНИ ПРАД ДЕРМЕН- СКЕ ССР	ВРЕМЕН- СКИ ТЕР- МИН
НАЈСТА- РИЈИ ХЕЛЕН- СКИ ПЕСНИК					
ГОРНО, ТРАПКО					
РУСКИ КОСМО- НАУТ ВЛАДИ- МИР	РОМАН РОБЕРТА СТИ- ВЕНСО- НА	ЕНО ПАУ- МАЛДА- ВНА ФИЗИКАР ЕДМ			
К	О	А	О	О	О
„КЕЛВИН“				„АМТЕР- САТ“	
ГОРНО ДВО ЧИЗМЕ	С	А	Б	А	А
КУТАЛИ- ЦЕ ДВЕРОВ- НИКА	Б	С	Е	Н	У
РОВАТИ ЗЕР ПОРАДИ- ЦЕ КУ- НА	Р	Н	М	Н	С
К	В	О	Р	К	Н
ТОНА			КАПАРА ПЕТ СТО- ТИНА		
РАСТА- ПАТИ У ТЕЧНО- СТИ	О	М	А	А	М
ЗНАК ЗА СИМПОР	С	ПРЕПРЕ- ДЕНАК ВИСОКО ДРЕВЕ	М	С	Б
ИМЕ ШАХИ- СТЕ МАРСЕ- НА	Е	Н	М	Р	А
ГРАД У ДРЖА- ВИ КЕНТАКИ У САД	И	М	С	Б	М
ВРАТА ПЕР- ШУНА	К	РЕЖИСЕР ЈАНКОВИЋ МЕСТО У СЛОВЕНИЦИ	М	О	М
НАШ РЕЖИСЕР БРАНИКО	Т	А	У	А	З
РЕКА У СИБИРУ	О	А	А	А	С
МЕСТО КОД КРАЈЕ- ВАЛА	М	О	В	Е	Б
ИМЕ КОМПО- ЗИТОРА СТРА- ВИН- СКОП	Д	А	Р	Е	А
ИВАН ТОГЛАН	М	О	Н	М	А
БРОЈ ПОС- ТАНОВ- НИКА	О	У	С	М	Н
НАШ ТЕНИ- СЕР МАРНО	О	С	О	А	А
АУТО ОЗНАКА РАЈЕЖЕ	Р	М	О	А	У

РЕШЕЊЕ ИЗ ПРОШЛОГ БРОЈА

ПЕЧЕНА ЋУРКА

ГАЈДЕ

ЗА БИТКУ И ВЕСЕЉЕ

Једна изрека каже: „Прави центлмен је човек који зна да свира у гајде, али то не чини“. Па ипак, за многе људе не постоји музика која тако брзо иде у главу, срце и ноге, као гајде. Када Шкотланђанин, на пример, чује ту музику, пулс му брже закуца, груди му се надимају.

Чињеница је да гајде постају све омиљеније у свету. Обалски радници у Сингапуру, морнари на Цејлону, сточари у Тексасу, имају данас оркестре шкотских гајди. Исто тако полиција у Токију, Хонгконгу и Бомбају, армија, морнарица и ваздухопловство САД, студентска удружења и бројне друге организације од Архуса до Кипра.

Гајде су један од најнеобичнијих инструмената. Оне се састоје од четири свирале са језичком и смештене су у кесу од овчије коже у које се ваздух доводи притиском руке на кесу. Кеса се надувава помоћу трске. Мелодија се изводи помоћу отворене свирале за мелодију, док остале три (две тенорске и једна бас свирала) могу да дају само дугачке тонове. Када се ова „гунђала“ помоћу растезања доведу у

склад са свиралом за мелодију, настаје карактеристичан тон гајди. Ако се услед влаге или промене температуре трске искриве, што се лако дешава, или ако свирач није правилно наштамовао инструмент или сам није у најбољој форми, резултат је неподношљиво пиштање.

Иако се гајде данас производе широм света, најбоље су оне које долазе из Шкотске. За прављење гајди потребно је тврдо

дрво и слонова кост из Африке, трска из Шпаније, овчија кожа из Енглеске, тартан штоф из Шкотске и свилена пантљика из Француске.

Да се направе гајде, потребно је три дана, а да се постане добар свирач око десет година. Само највреднији ученик може да се нада да ће овладати инструментом за краће време него што је потребно да се постане хирург. Стварно добри свирачи су

толико ретки да је у Шкотској од отприлике 30.000 гајдаша само око 25 првокласних.

Гајде су још у старом веку познате код вавилонских и грчких пастира луталица. Римљани су их први употребили у ратне сврхе. Претпоставља се да су Цезарове легије донеле инструмент на Британска острва. Шкотланђани су вековима помоћу гајди будили борбеност и одушевљење.

Илустровала: Бранка Мишић

**НАГРАДА
СВАКОГ МЕСЕЦА**

Испуњен купон пошаљи на адресу:
ПЕЗ ПРИЈАТЕЉ 61110 ЛУБЉАНА, пп. 38

Купон испуни штампаним словима, исеци и налепи на дописницу

Презиме и име

Улица и број

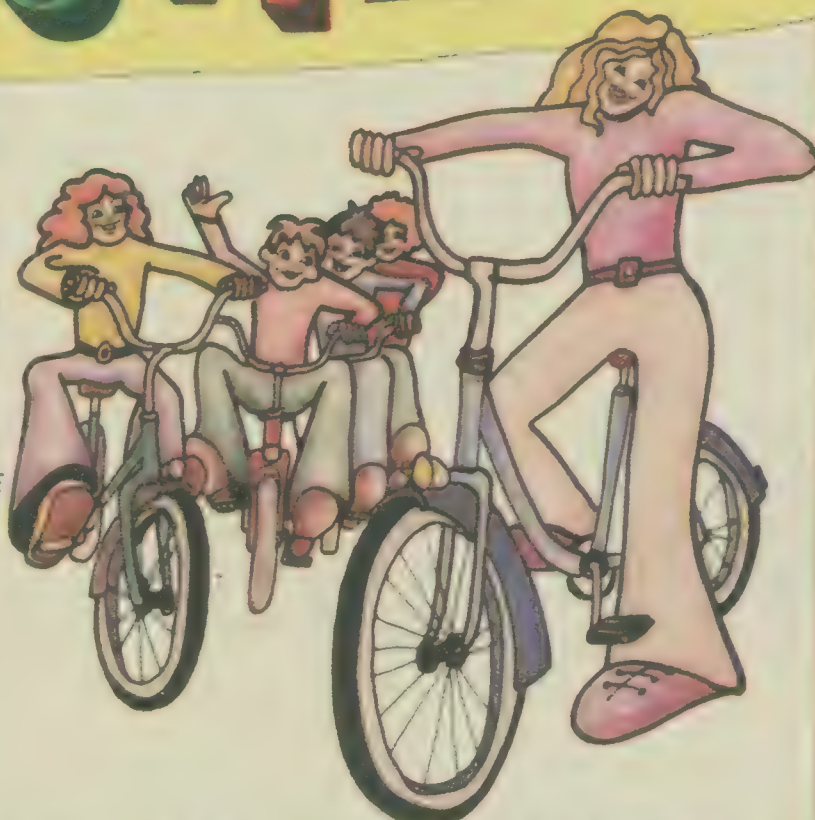
Поштански број и место

датум рођења

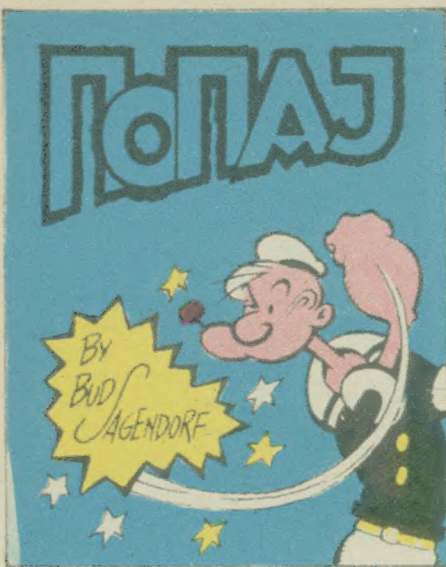
САМО ЗА ЧЛАНОВЕ ПЕЗ
КЛУБА!

1 пут месечно – 1 пони
БИЦИКЛ

2 пута месечно по 50
мајица ПЕЗ – ЗАБАВНИК
ПОСТАЋЕШ И ТИ
ПРИЈАТЕЉ ПЕЗ-а И
ЧЛАН ПЕЗ КЛУБА, КАД
ПОШАЉЕШ
5 ОМОТА ПЕЗ БОНБОНА
ПЕЗ ПОЗДРАВЉА СВОЈЕ
ПРИЈАТЕЉЕ!

МАЈИЦЕ СУ ДОБИЛИ ПРИЈАТЕЉИ ПЕЗ-а: 64615 65129 65639 66149 66669 67206 67719 68240 68822 69452 70072 70643 71157 71666 72176 72696 73233 73746 74267 74849 75479 76099 76670 77184 77693 78203 78723 79260 79773 80294 80876 81506 82126 82697 83211 83720 84230 84750 85287 85800 86321 86903 87533 88153 88724 89238 89747 90257 90777 91314 БИЦИКЛ 96874 Миха Лисац, Врњачке Бање 1, Титово Велење

И МИ ГОВОРИМО
ИНДИЈАНСКИ

✉ Од једног друга сам чуо да у нашем језику има речи које потичу из индијанског. Не верујем у то, али желим да ми кажеш да ли сам у праву.

ЗИЈАД АБАЦИЋ,
Џемала Биједића 9
79000 Мостар

Број језика и дијалеката којим говоре племена староседелача обе Америке ни до данас није потпуно утврђен. Стручњаци за језик сматрају да се и број такозваних језичких породица међу индијанским племенима креће између 120 и 170. Тешкоће у изучавању америчких домородачких језика повећане су и због тога што су многа племена, која говоре засебним језицима, сведена на само неколико стотина или чак неколико десетина људи. Тако, на пример, језиком Начеза, племена које је опевао и чувени француски песник Шатобријан, говори свега неколико породица. Изучавање ових језика отежава и њихова врло сложена грађа.

Међутим, над су бели освајачи из Европе ступили на тло Северне и Јужне Америке, донели су на Стари континент и неке индијанске речи, које су се затим рашириле по многим језицима. На овај начин у наш језик ушле су и речи тобоган, мокасине, какав, тетовирање, пампас, колибри, ураган, јагуар, кинин... Према томе, твој друг је био сасвим добро обавештен.

ВОЛИМ ТЕ, БРАТЕ, ГЛАСНО

✉ Мој друг Бранко стално нешто мајсторише. Знате, оно око електронике. Ја сам га замолио да ми направи звучнике. Мислио сам, неће моћи. То су за мене „шпанска села“. Међутим, једног дана он се појави са неким чудом. Прикључио ми је звучнике на радио и... коначно сам помислио да могу да слушам музику до миле воље. И то гласно. Шта могу, музику једноставно не чујем ако није окренута „до даске“. Али, задовољство је трајало само неколико дана.

Прво је почела да се буни мама. Не може, вели, да чује ни саму себе. Тата је викао на мене да више нема мира, дође уморан с посла, а музика трешти. Коначно, појавили су се и суседи. Једног дана довели су ми и милицију на врата.

Ја сам се трудио да музику слушам само кад није такозвани „кућни ред“. Ни то ми не дозвољавају. Шта да радим?

МИЛАН КРЕШИЋ
75000 Зеница

На жалост, ту ти не можемо много помоћи. Кад дође до гласне музике, ретко ћеш наћи истомишљенике међу старијима. Ако још слушах песме које твоји родите-

љи не воле, још већа невоља. А што се тиче суседа, њима та музика у стану сигурно одзвања. Најбоље ти је да нађеш „средње решење“ – радио не пуштај ипак до даске. Погледај и другу страну медалје. Како би теби било да неко пушта музику коју ти не волиш. Не би ти баш било пријатно, мораш признати.

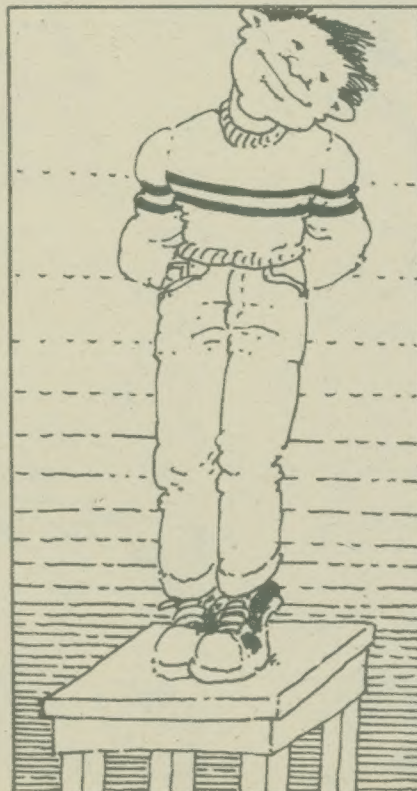
ЖЕЛИМ ДА ПОРАСТЕМ

✉ Имам 18 година и висок сам 180 центиметара. Занима ме до које године човек расте и да ли ћу да будем виши ако се бавим кошарком? Напомињем да је мој тата висок као ја, док је мама нешто нижа.

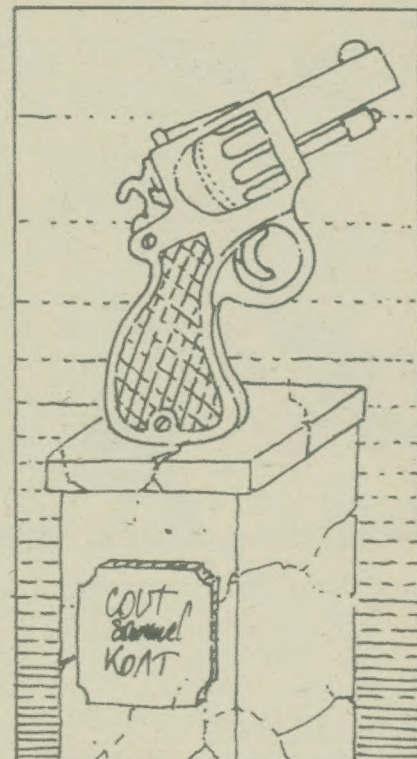
ПЕБА
16000 Лесковац

Раст човека почиње деобом оплођене јајне ћелије кад она има пречник од само 200 до 300 микрона (микрон је хиљадити део милиметра). Крајем првог месеца живота ембрион је дугачак један, крајем трећег месеца осам, а крајем петог месеца 25 центиметара. Новорођенче има просечну дужину од 50 центиметара, што значи да се дужина човека у мајчиној утроби повећа око 2500 пута! Дете више никада неће тако расти као код маме; највише три и по пута.

Од зачетка до зрелости брзина раста је неравномерна. Дете највише порасте за прве две године. Од друге до пете раст се успорава, да би се убрзао од шесте до дванаесте. После пубертета физички развој се успорава, да би, најчешће након 25. године, сасвим престао. Дакле, висину коју човек досегне са овом годином задржава до зрелог доба, односно до старости кад се, због физиолошких промена, тело „смањује“.

Према томе, ти имаш за раст још пуних седам година и треба да будеш оптимист. Висина се највероватније повећа ако се девојка или младић баве неким спортом. Кошарка утиче на раст, као што на њега утичу и наследни фактори, клима, начин исхране итд. Теби је остало још само два центиметра да висином достигнеш Зорана Славнића. Његових 182 центиметра за кошарку је изгледало мало, али је Мока ипак био један од најбољих аматерских кошаркаша света.

РЕВОЛВЕР СЛАВНИЈИ ОД
ТЕЛЕГРАФСКОГ КАБЛА

✉ Занима ме да ли је чувени конструктор револвера Колт конструисао још нешто сем оружја по коме је познат.

ЕМИН КУЛЕН
72207 Пуховац

Године 1835. амерички пуковник Семјуел Колт (1814–1862), конструисао је аутоматски револвер на добош који је, какав је ред, добио име по свом изумитељу. Овим типом револвера, из којег се за неколико секунди могло прецизно и без пуњења испалити више метака, решавани су бројни двобоји и убијено много људи. Семјуел Колт није остао само на томе: изradio је нацрт и за једну другу врсту оружја – противподморничку мину на електрично паљење. Међутим, мало је познато да је, осам година после конструисања свог чувеног револвера, конструисао подморски телеграфски кабл који је касније положен између Фајер Ајленда и Њујорка. Али, Колт се много чешће спомиње као конструктор оружја које је служило за убијање него као изумитељ телеграфског кабла који је служио за међусобно повезивање људи.

ТРАЖИМО ПРИЈАТЕЉЕ

Salah Eddin Nally, P. O. Box 6634, Tripoli, Libya – има 37 година, воли путовања, сакупља разгледнице, воли спорт и учи језике: енглески, француски, италијански, немачки, полски...

Charles Acheampong, P. O. Box 8258, Tema, Ghana има 18 година, воли филмове и путовања.

Гордана Влах, Колодворска 24, 42320 Доњи Краљевоц – има 13 година, сакупља постере и касете, воли диско музику, спорт и природу.

Марен Хачатуров, 370005 Баку-5, СССР – сакупља разгледнице, репродукције слика познатих уметника и плоче; језик дописивања српскохрватски, енглески и руски.

Наташа Димитријевић, Брђанска 166, 11000 Београд има 11 година, сакупља постере, воли спорт и рок музику.

Бојана Зафировић, Станоја Главиша 25, 16000 Лесковац – има 11 година, сакупља салвете и постере, воли музику и спорт, тренира цудо.

живе и свима који су се занимали за Тину одговарала да не намеравамо да поклонимо пса већ да продамо за два стара милиона. Знала сам да је то прескупо и да ће купци, највероватније, одустати. Међутим, тата је ипак успео да поклони Тину једном свом пријатељу. Можете замислити како сам се осећала: од једном сам била веома усамљена, стан је опустео. После месец дана случајно сам срела Тину. Кад сам је угледала, пошле су ми сузе. Касније сам сазнала да је моја миљеница променила још једног газду и више је нисам видела.

Сада тебе, Забавниче, питам: шта да радим?

**ЕДИТА ХАЦИАГОВИЋ
Албина Херљезића 21
75000 Тузла**

Овакви растанци су заиста болни, међутим, и они су саставни део живота. Знамо да ти није лако, али можда ипак постоји решење. Покушај да мирно разговараш са родитељима и реци им да ће ти уз пса детињство бити лепше и богаије. Али, оно овог кућног љубимца неопходна је стална брига па је најбоље да је преузмеш на себе. Покушај да заборавиш Тину и, ако родитељи дозволе, набави друго псаице. И не заборави да животиња у стану није у својој природној средини и да се, уколико јој се не пружи најбољи услови за живот, мучи и она и људи који о њој треба да брину. Према томе, добро размисли пре него што разговараш са родитељима.

шава се и супротно: да су деца озбиљнија, реалнија и са више разумевања него тако важни и у сваком часу паметни одрасли који најчешће заборављају да су такође били деца. Ако се присете, могу лако да се врате у дане кад су и сами били у пубертету, кад заболи и непријатан поглед, камоли иронична реч.

Срећом, пубертет је пролазан, па тако ни увере неких одраслих немају сталну важност. Али, долазе нови нараштаји и нови пубертеи. Онај ко брзо заборави да је и сам боловао од ове младалачке „болке“, показује да је искупише одрастао и да нема много разумевања за лепе али и тешке године првих љубави, бубуљица, снова и разочарања. И ако већ одрасли не разумеју пубертетлије, зашто не би они више схватили одрасле и тако показали да њихове године нису за потцењивање, а још мање за увере?

ШТА ПОКРЕЋЕ БИКА

Због чега црвена боја тако раздражује бика?

**ВЕСНА ЗРИЛИЋ
Зеница**

Веровање да црвена боја изазива бикове није тачно из простог разлога што за бика та боја није црвена. Она је за њега само нијанса сиве. Познаваоци борбе с биковима тврде да се животиња не разбесни због црвене боје, већ покретања плашта. Обичан коцкаст чаршав који тореадор помера пред очима бика такође би га изазвао.

Ипак, сви користе црвени плашт, углавном због видљивости и традиције – дуго се веровало да црвена боја, пошто подсећа на боју крви, раздражује бика, буди код њега сећање на крв и подстиче га да убија.

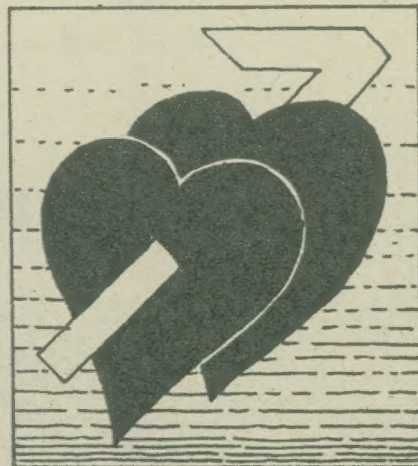
Решење детективске приче:

ЗЕЛЕНА МАРКА

Убица је новинар Алекс Лебрен. Ако се сећате за време вожње стално је пролазио кроз црвено светло што је могло да значи само једно: Лебрен је далтониста и не разликује боје. Зато је у журби узео из омота скарлетну марку са Албертовог стола уместо драгоценије зелене.

ЉУБАВ ИЛИ МУЧЕЊЕ

Прошле године, за рођендан, купила сам двомесечну женку црног кокер шпанијела и дала јој име Тина. Дружиле смо се пет дивних, незаборавних месеци. Међутим, мама и тата су према њој све гласније и гласније показивали нетрпељивост и, на моју велику жалост, одлучили да је поклоне. Давали су огласе у новинама да поклањају расног кокер шпанијела, а ја сам се надала да нико неће да се јави. Тих дана стално сам дежурала поред телефона, јављала се на по-

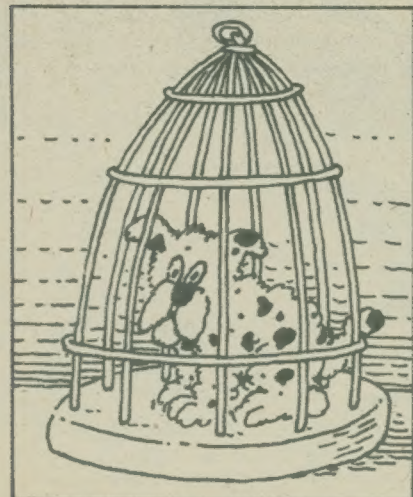
НЕ ВРЕБАЈТЕ ДОБА ПРВЕ ЉУБАВИ

Идемо у осми разред, имамо по 14 година и све оне радости и туге нашег узраста. Али, у последње време нешто нам нарочито смета: зашто нас старији подругљиво називају пубертетлијама? Ми смо свог пубертета сасвим свесни, знамо да је то пролазно; није ружно и јаче је од нас, али зашто нам тиме трљају главу?

ГРУПА ЧИТАЛАЦА

**О. Ш. „Мехмед-паша Соколовић“
71000 Сарајево**

На жалост, одрасли, неретко, показују да у многим мишљењима нису далеко одмакли од деце. Де-

Први број Политикиног забавника изашао је 28. фебруара 1939. године

Директор НО „ПОЛИТИКА“
Драган Марковић

Руководилац ООУР Издања за младе
„Политикин забавник“
Раде Шошкић

Главни и одговорни уредник
Влада Булатовић Вић

ИЗДАВАЧКИ САВЕТ

Владимир Антић, Добривоје Арсић, Ариф Бозвић, др Радослав Ђокић, (заменик председника), др Радомир Животић, Зорица Иванковић, Љубица Илић, Каћа Милетић, Бранислава Митровић, Мирјана Моравчевић, Раденко Павловић, Рукица Петровић, Радомир Ристић, Снежана Стаменковић, Јелисавета Суруџић (председник), Зорица Ђеран, Светлана Шухартовић. Чланови Савета из редакције: Влада Булатовић Вић, Вера Смиљанић, Диего Варелгић, Мирјана Маринковић, Душан Глушац и Петар Милатовић.

РЕДАКЦИЈА:

Диего Варелгић, Радана Весовић, Олга Вукадиновић, Душан Глушац, Бојана Дожић-Стојковић, Светлана Ивановић, Мина Илић, Соња Јашовић (ликовно-графички уредник), Мирјана Крстуловић, Иван Лончар, Мирјана Маринковић (уредник стрипа), Петар Милатовић, Весна Минић, Ненад Мирковић, Зора Меденица, Нада Невајдић, Вито Недељковић, Биљана Орловић, Љубомир Патрновић, Зоран Петковић, Радоје Савић, Вера Смиљанић (уредник), Весна Софреновић, Недељка Сташић, Даринка Тодоровић, Миленико Тодоровић, Милош Томић и Бранислава Црномарковић.

СЕКРЕТАРИЈАТ:

Јованка Војводић, Олгица Стаменић и Зорица Филиповић.

Издаје и штампа НО „ПОЛИТИКА“ – ООУР Издања за младе „ПОЛИТИКИНИ ЗАБАВНИК“, Македонска 29, 11001 Београд. Поштански факс 124. Телефони: секретаријат 324-471, редакција 324-483, техничка редакција 326-620, централа 324-191 и 325-761. Рукописи, фотографије и цртежи се не враћају. Огласна агенција: Македонска 35/1, тел. 322-711. На основу мишљења Републичког секретаријата за културу СР Србије, број 413-2973-02 од 22. I 1973. године не плаћа се порез на промет.

Цена једног примерка 40,00 динара

ПРЕТПЛАТА ЗА НАШУ ЗЕМЉУ:

Тромесечна 440,00 динара, полугодина 880,00 динара, годишња 1.760,00 динара

ПРЕТПЛАТА

ЗА ИНОСТРАНСТВО:

Тромесечна 880,00 динара, полугодина 1.760,00 динара, годишња 3.520,00 динара

Претплата се врши на жиро-рачун број 60801-601-29728 уз обавезну назнаку НО „Политика“ код „ИНВЕСТ БАНКЕ“ – Београд, на рачун број 60811-620-63-257300-00054 уз обавезну назнаку ПРЕТПЛАТА НА ЛИСТ „ПОЛИТИКИНИ ЗАБАВНИК“

ПРЕТПЛАТА ЗА ИНОСТРАНСТВО У СТРАНОЈ ВАЛУТИ ГОДИШЊА:

САД	\$ 29.-
СР НЕМАЧКА	ДМ 76.-
ШВЕДСКА	Шкр. 225.-
ФРАНЦУСКА	Ффр. 231.-
ШВАЈЦАРСКА	Шфр. 61.-

Уплате из иностранства слати на девизни рачун НО „Политика“ код „ИНВЕСТ БАНКЕ“ – Београд, на рачун број 60811-620-63-257300-00054 уз обавезну назнаку ПРЕТПЛАТА НА ЛИСТ „ПОЛИТИКИНИ ЗАБАВНИК“

Насловна страна:
Стари француски плакат

ПОКУ-
ЊЕН
ЈЕ,
ДЕПРЕ-
СИВАН
И СНУЖ-
ДЕН!

ОВАЈ МЛАДИ
МОМАК
ПАТИ ОД
АКУТНОГ
КОМПЛЕКСА
ИНФЕРИОР-
НОСТИ!

ПСИХИЈАТАР
ЗА
ЖИВОТИЊЕ
ДР. КИ. В. Р.

ДРЖИТЕ СЕ ОВИХ УПУТСТА-
ВА! ВАЖНО ЈЕ ДА ГА СТАЛ-
НО ХВАЛИТЕ! И... И... ХИ-
ЉАДАРКУ ЗА ПРЕГЛЕД!

ТИ СИ ЧИСТОКРВАН
ПАС, ПЛУТОНЕ!
ПАМЕТАН СИ И
СПОСОБАН!

СПАДАШ У ЛЕПОТАНЕ СВОЈЕ
РАСЕ! ЕВО, УВЕРИ СЕ!

ИЗГЛЕДАШ КАО
МАНЕКЕН...
БЕРУЈ МИ!

СВЕ ЗА
ВАШЕ
ЉУБИМЦЕ

ТИ СИ, ЗАИСТА... ЕЈ,
ШТА ТО РАДИШ?

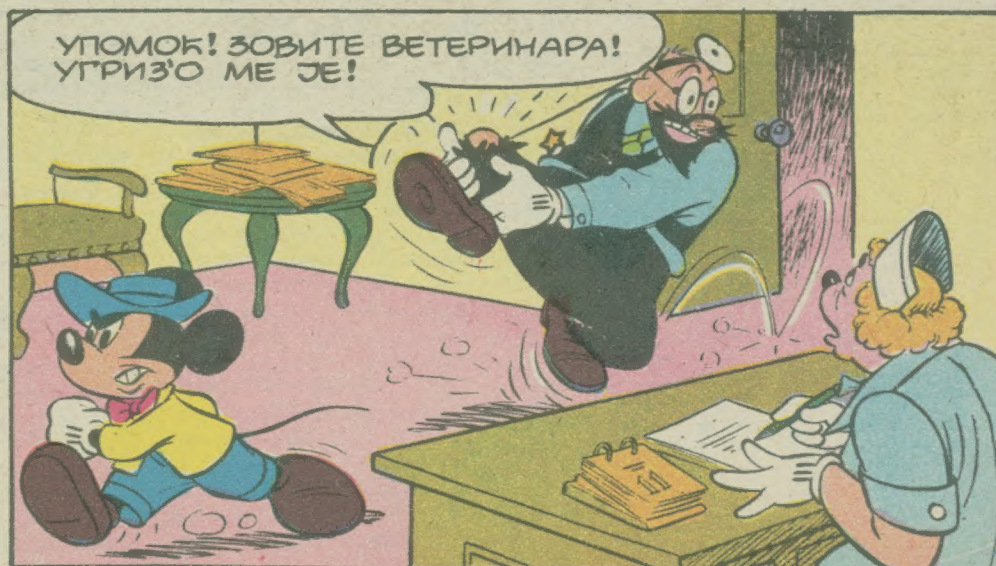
ГРРР!
ГРРР!

Е, САД СИ
ПРЕТЕРАО!
МАРШ
НАПОЉЕ
ИЗ МОГ
КРЕВЕТА!

ИЗГЛЕДА ДА САМ ПРЕТЕРАО,
ДОКТОРЕ! НЕ МОГУ ДА СПАВАМ
ЧАК НИ У СВОМ КРЕВЕ-
ТУ!

АХ, КАКВА ШТЕТА!
ЗА ХИЉАДАРКУ
ЋУ ВАМ ДАТИ
НЕКОЛИКО КОРИСНИХ
САВЕТА!

УПОМОК! ЗОВИТЕ ВЕТЕРИНАРА!
УГРИЗ'О МЕ ЈЕ!